

OCTOGON

ARCHITECTURE
& DESIGN

I LOVE NÁD

ALFÖLDI FORRADALMÁR ÁLL
A MÓRAHALMI TELEPÜLÉSSZÉLEN,
MOKÁNY LEGÉNY. AZ ARTGROUP
TERVEZŐI ÚJ IRÁNYT MUTATNAK
NÁDFEDÉSŰ APARTMANHÁZUKKAL.

*Egy budai villa nyolcvan éve • Téglamodern családiház graffittal elbeszélve Máriaremetén
Váncza-nyaraló Révfülöpön • Mád • Pihenőház a Hargitán • Pannonhalmi • Gyula • MaNDA • rozsdamodern
Ózdon • Hilton Budapest • Iroda: Emarsys, LogMeIn, Medcover*

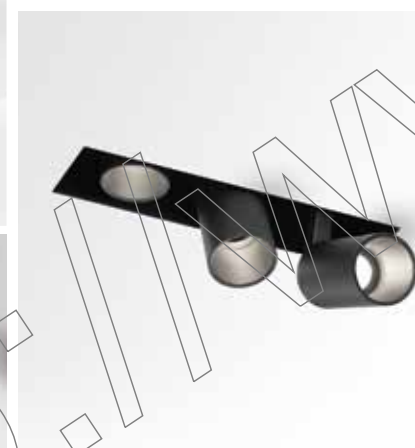
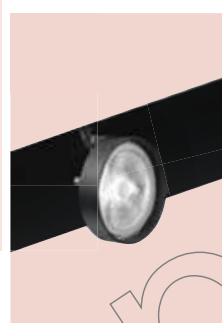

www.octogon.hu
2016/5. SZÁM 1950 Ft
Előfizetőknek: 1460 Ft

LAPUNK TÁMOGATÓI

Nemzeti Kulturális Alap

 DELTALIGHT®
THE
LIGHTING
BIBLENEW
COLLECTION
2016 | 2017OUT NOW!
THE LIGHTING BIBLE 11 NEW COLLECTIONAvailable as a tablet app for iPad or Android.
Free to download in the store.
Discover more on www.deltalight.com

be light!

H-1025 Budapest,
Szépvölgyi út 146.www.belight.hu

OCTOGON

ARCHITECTURE
& DESIGN

*TETSZIK, AMIT
CSINÁLUNK? LEGYEN
AZ ELŐFIZETŐNK!*

RENDELÉSÉT LEADHATJA

WEBEN: WWW.OCTOGON.HU/ELOFIZETESE-MAILEN: MEGRENDELEM@OCTOGON.HU

TELEFONON: +36 30 267 8776

ÉVES ELŐFIZETÉS (8 LAPSZÁM)

15% KEDVEZMÉNY 13 260 FT

KÉT ÉVES ELŐFIZETÉS (16 LAPSZÁM)

25% KEDVEZMÉNY 23 400 FT

KORÁBBI LAPSZÁMAINK (EGY ÉVNÉL RÉGEBBI)

KEDVEZMÉNY 1260 FT

Építészirodák, könyvtárak! Több példányos előfizetés EXTRA kedvezménnyel!

A HOLCIM HUNGÁRIA
OTTHON ALAPÍTVÁNY
ÉS AZ OCTOGON KÖZÖS
NYEREMÉNYJÁTÉKA!

ELŐFIZETŐINK KÖZÖTT EGY REPLAN. INNOVATÍV MEGOLDÁSOK

A VÁROSI LAKÁSPROBLÉMÁKRACÍMÚ KÖNYVET SORSOLUNK KI

A HOLCIM HUNGÁRIA OTTHON ALAPÍTVÁNY FELAJÁNLÁSÁVAL.

A 2016/4. LAPSZÁM ELŐFIZETŐI NYEREMÉNYJÁTÉKÁNAK NYERTESE:

Varga Zsófia
Pérbál

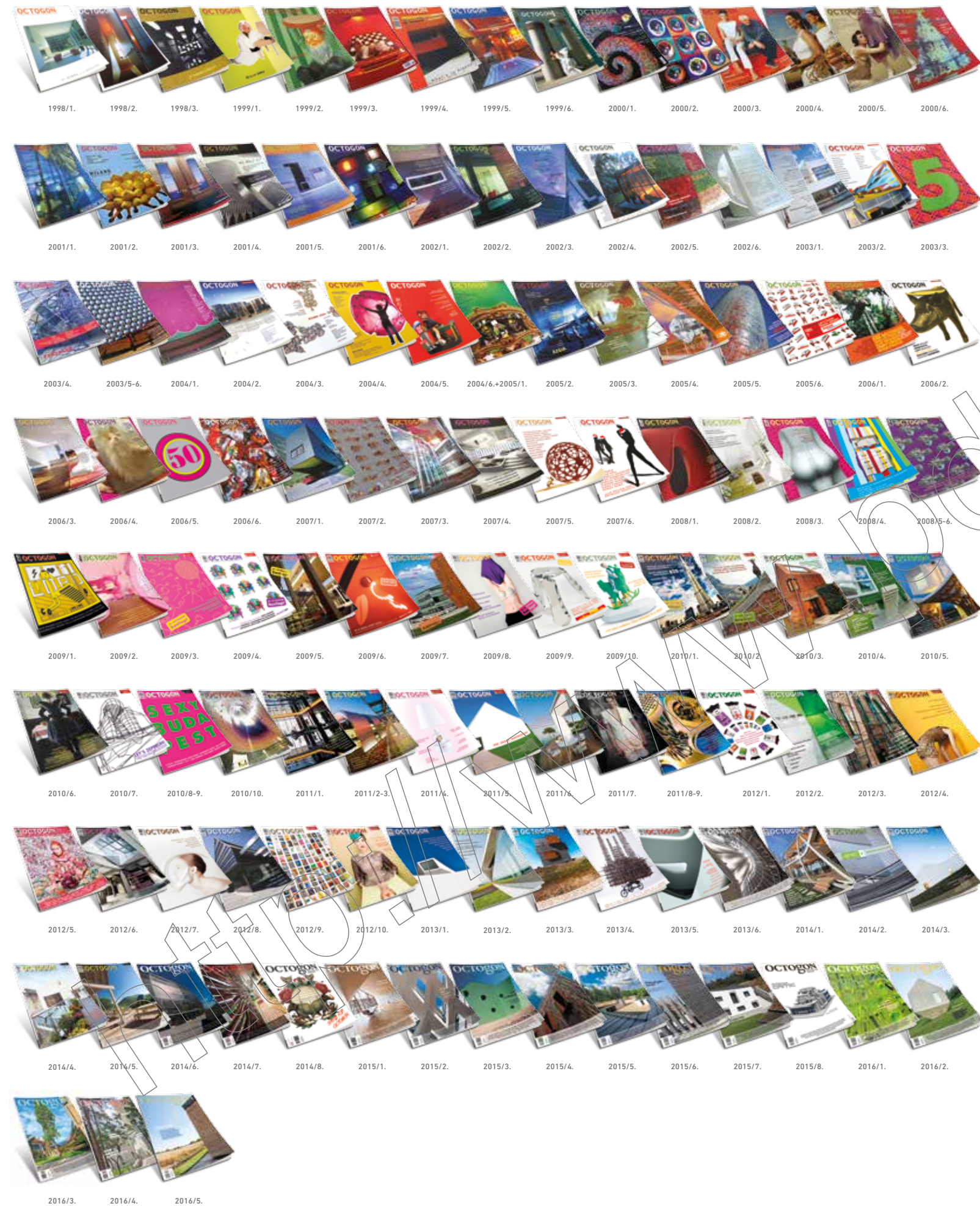
GRATULÁLUNK!

WWW.OCTOGON.HU

*Az át nem vett nyereményt következő lapszámunk megjelenéséig őrizzük

OCTOGON 1998-ÓTA

MEGJELENT LAPSZÁMAINK:

AZ OCTOGON ARCHITECTURE & DESIGN MAGAZINT KERESSE

a forgalmasabb hírlapárusoknál, az **inmedio** és a **RELAY** üzletekben valamint az alternatív árusítóhelyeken!

V. kerület
FUGA – BUDAPESTI
ÉPÍTÉSZETI KÖZPONT
1052 Budapest,
Petőfi Sándor utca 5.

VI. kerület
ÍRÓK BOLTJA
1061 Budapest,
Andrássy út 45.

IX. kerület
MŰVÉSZETEK PALOTÁJA
1095 Budapest,
Komor Marcell utca 1.

XIV. kerület
TERC SZAKKÖNYVESBOLT
1149 Budapest,
Pillangó park 9.

ÉPÜLETEKHEZ KAPCSOLÓDÓ MELLÉKLETEK

ÉPÍTŐIPAR-ÉPÍTÉSZET MELLÉKLETEK

MILÁNÓ MELLÉKLETEK

LAKÁSTREND MELLÉKLETEK

AUTÓS ÉS KERÉKPÁROS MELLÉKLETEK

DIVAT/DESIGN MELLÉKLETEK

KÜLFÖLDI MELLÉKLETEK

A HALOTT ÉPÍTÉS

„Látjátok feleim, egyszerre meghalt//és itt hagyott minket magunkra. Megcsalt.//(...)” - Kosztolányi Dezső: Halotti beszéd
“(…) Ég veled Herceg vár rám egy csatorná-zási terv//(...)” - Zbigniew Herbert: Fortinbras gyászbeszéde

Mire jó egy halott építész, illetve mikor, hogyan hálnak meg az épületei? Hétről hétre közös traumákat élünk át. Egy olyan nemzedék képviselőiből veszítünk el hétről hétre valakit, akik között a kortárs kultúra meghatározó alakjai, építőmesterei, hőrszai, apa- és anyafigurái voltak. Az ő nemzedékük volt talán az első, akik az értelmiségi és közéleti szerepet hatalmas tömegek előtt élhették meg, akik olyan alkotásokat hoztak létre és olyan kulturális szerepet töltek be, ami eltörölte az elit és a tömegkultúra közötti határokat. Alkotásaik a közkritika, közimádat és közutálat tárgyaivá válhattak egy csapásra, ahol a köz valóban hatalmas, milliós tömegeket jelentett. Ezzel párhuzamosan felgyorsult az a folyamat is, ami alkotásokat és alkotókat villámgyorsan tett a kulturális kánon részévé. Szemben a lezárt életművek időben elnyújtottabb recepciójával, napjainkra egy-egy regény, egy-egy popszám, filmművészeti alkotás avathat a kánon részévé pályájuk elején tartó alkotókat. Így az az érzécsalódás is hatalmába keríthet minket, mintha soha ennyi fontos alkotó egy időben, évtizedünkben nem lett volna még jelen a kulturális színtéren. Másrésztől az is az érzésünk, mintha az új ikonok szavatossági ideje rövidebb lenne, és tulajdonképpen a háború utáni években született nemzedék volna az utolsó, akik nem „instant sztárocskák”, hanem valóban valakik. Ez valószínűleg nincs így, de a média, a kultúrához tömeges hozzáférést biztosító csatorna ezt az érzetet kelti.

Aztán egyszer csak...
Egy-egy újabb tragikus hír hallatán a közösségi média szinte elviselhetetlenné erősíti a gyász-megnyilvánulások tömegét. Olyan érzésünk lesz, mintha a világ érne véget. Szomorúság, elárvulás, elveszés érzése. Másfelől a „like-gomb” segítségével letudott gyázmunka sematikus rutinja hígítja fel a könnyeket a háttérben. Mi negyvenesek is egyre többet temetünk, minket is egyre többször temetnek...

S, mi marad az építészből? Úgy gondolnánk az életmű tartósabb, időben előrevetettebb, jó esetben az „ércnél maradandóbb”. Mégis a műemlékvédelem vesztes meggyengülésével, intézményi szinten is érzékelhető „szétmállásával” párhuzamosan ez a megállapítás már nem feltétlenül igaz. Rádásul nem pusztán utcaképi, városképi értelemben fontos bérházak tűnhetnek el például a pesti Belvárosból, hanem a legnagyobb vesz azokat a fiatal műemlékeket fenyegeti, amelyek vagy műfaji besorolásuk okán, vagy, mert az állítólagos közizlés képtelen velük együtt élni, bontásra, pusztulásra ítéltetnek. Gyárcsarnokok, mérnöki épületek tűnnek el, vagy olyan progresszív épületek, amelyek a felszabadulás utáni építészeti törekvéseket reprezentálják. A halott építész nem jó építész. Életműve szabad préda. Noha az átépítésekre talán vonatkozik valamiféle szerzői jog, de bontásukra, a valóban fájdalmas pofonok, sallerek, kokik kiosztására mindenféle hajuknál fogva előrangotott izlésitélet megfelelő. A halandó építész, tömörüljön bárminő szervezetbe, maximum temetni jár ezekbe az épületekbe. Szava értő fülekre nem talál, kell a hely, dübörög az akárm, és egyébként is milyen szép konferenciákat rendez az utókor majd romjaik felett. Jelenleg nincs erő, ami azt mondaná ez a város ugyan nem fog belehalni majd a veszteségbe, de mi igen.

JOSEPH PULITZER – EMLÉKDÍJ 2003

KIADJA / Publisher
© OCTOGON PUBLISHING KFT.
1025 Budapest, Szépvölgyi út 146.
Tel.: (+06-1) 336-0728
E-mail: info@octogon.hu

SZERKESZTŐSÉG / Editorial Office

FŐSZERKESZTŐ / Editor-in-Chief
Martinkó József
josef.martinko@octogon.hu

SZERKESZTŐ / Editor
Molnár Szilvia
szilvia.molnar@octogon.hu

ALAPÍTÓ FŐSZERKESZTŐ / Founding Editor
Bojár Iván András
(1998-2015)

OCTOGON ONLINE SZERKESZTŐ
Editor of OCTOGON Online
Katona Sándor
sador.katona@octogon.hu

ROVATSZERKESZTŐ / Editor
Farsang Barbara,
info@octogon.hu

ÁLLANDÓ MUNKATÁRSÁK
Correspondents
Csikós Gábor, Kovács Péter, Petrik Rita,
Szépvölgyi Viktória, Torma Tamás, Vadas József

KÜLFÖLDI LEVELEZŐK
Foreign correspondents
Bansar Mohamed (Casablanca)
Cser Brigitta (Barcelona)
Kay Szakall von Losoncz (Basel)
Matúz Melinda (Hollandia)

MÉDIA ÉS KOMMUNIKÁCIÓS SZERVEZŐ
Media and Communication Organizer
Bencsik Klára

GRAFIKAI TERVEZÉS / Graphic Design
Hlatki Dorottya
grafikus@octogon.hu
LAPTERV / Layout Design
Sólymos Ágnes Eszter

HIRDETÉS, ÉRTÉKESÍTÉS / Advertising sales

ÉRTÉKESÍTÉSI IGAZGATÓ
Head of Sales
Tóperczer Attila
attila.toperczer@octogon.hu

KIEMELT ÜGYFÉLKAPCSOLATI MENEDZSER
Key Account Manager
Bucsay Orsolya
orsolya.bucsay@octogon.hu

KIEMELT ÜGYFÉLKAPCSOLATI MENEDZSER
Key Account Manager
Várszegi Csilla
csilla.varszegi@octogon.hu

FOTÓ-ELŐKÉSZÍTÉS, CTP, NYOMÁS ÉS KÜTÉS
Printed by
Mester Nyomda
Felelős vezető: Anderle Lambert

ISSN 1418–5229

TERJESZTÉS / Distributed by
Magyarország: Lapker Rt.
Románia, Szerbia, Szlovákia: Color Interpress Kft.

Országos könyvterjesztő hálózatok
és alternatív terjesztőhelyek (ld. 5. oldal)

A hirdetések tartalmáért
szerkesztőségünk nem vállal felelősséget.

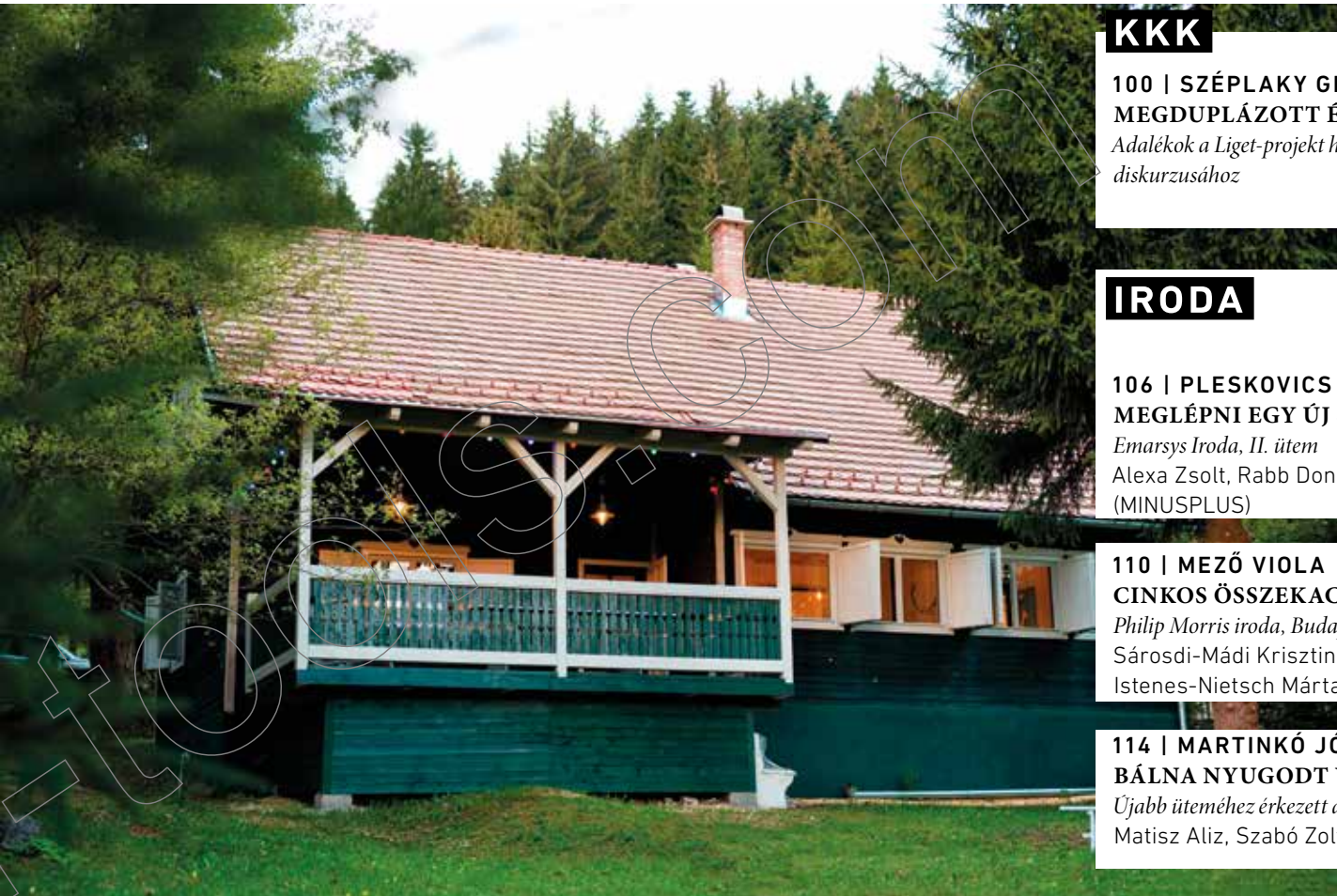
Lapunkat rendszeresen szemlézi a megújult

www.observer.hu

BSERVER

Borító: Tóth Zoltán (Artgroup):
ARTKAZAL Apartman, Mórahalom
fotó: Bujnovszky Tamás

Fotó: Tamás Pál

KKK

100 | SZÉPLAKY GERDA MEGDUPLÁZOTT ÉLMÉNY

Adalékok a Liget-projekt hiányzó esztétikai
diskurzusához

IRODA

106 | PLESKOVICS VIOLA MEGLÉPNI EGY ÚJ SZINTET

Emarsys Iroda, II. ütem
Alexa Zsolt, Rabb Donát, Schreck Ákos
(MINUSPLUS)

110 | MEZŐ VIOLA CINKOS ÖSSZEKACSINTÁS

Philip Morris iroda, Budapest
Sárosdi-Mádi Krisztina-Láncos Áron,
Istenes-Nietsch Márta

114 | MARTINKÓ JÓZSEF BÁLNA NYUGODT VIZEKEN

Újabb üteméhez érkezett a LogMeIn irodabővítése
Matisz Aliz, Szabó Zoltán Milán

122 | MOLNÁR SZILVIA
ORGANIKUS ÉS IPARI KÉZFOGÓJA
Medicover Klinika a Vision Towers épületében
Fejes Gergő, Nógrádi Tamás (Plusdesign
Studio Kft.)

DESIGNLOKÁTOR

130 | MOLNÁR SZILVIA
CSINOS BONBONOSDOBOZ
A Hilton Budapest újabb térátalakításai
Kristy Unger (Goddard Littlefair)

136 | MARTINKÓ JÓZSEF
„ÜGY CSINÁLJÁTOK, MINTHA
MAGATOKNAK CSINÁLNÁTOK”
Pihenőház felújítása a Hargitán
Supernova

142 | MEZŐ VIOLA
HYGGE NEKÜNK
Bang & Olufsen showroom és közösségi iroda
Berecz Tamás (2sl_studio)

150 | TRAFIK

152 | INDEX

ITTHON

8 | MARTINKÓ JÓZSEF I LOVE NÁD

ARTKAZAL Apartman Mórahalmon
Nagy Csilla, Tóth Zoltán (Artgroup)

22 | TORMA TAMÁS
PROFILTISZTÍTÁS
Felújított villa a Rózsadombon
Reisz Ádám, Vadász Tamás
(FBIS architects)

30 | WESSELÉNYI-GARAY ANDOR
FEKETE HORIZONTOK
Ferencz Marcel villája Máriaremetén

42 | TORMA TAMÁS
A FÚZIÓS PARASZTHÁZ-IMITÁTOR
Villa a Balaton északi partján
Váncza László (Váncza Művek)

50 | MOLNÁR SZILVIA
DÜLŐÉRTET
Percze Élményközpont, Mád
Kiss-Gál Zsuzsanna (atelierarchitects)

58 | BÁN DÁVID
SÍKOKKAL JÁTSZVA
Gyógypedagógiai iskola Budaörsön
Törös Ágnes-Nagy Csaba (Archikon
Építésziroda)

62 | MIZSEI ANETT
ÜNNEPRE ÖLTÖZTETVE
A Pannonthalmi Bencés Gimnázium új díszterme
Gutowski Robert

68 | TORMA TAMÁS
TITKOS VARÁZSLÁS A
LÁTOGATÓIPARBAN
Almásy-kastély Látogatóközpont Gyulán
Földes László (Földes és Társai
Építésziroda); Sz. Szilágyi Gábor

82 | ISTVÁNKÓ BEA
ERŐMÜBŐL GENERÁTOR?
Nemzeti Filmtörténeti Élménypark és Digitális
Erőmű, Ózd
Csontos Györgyi DLA

tartalom

I LOVE NÁD

ARTKAZAL Apartman Mórahalmon

Szöveg MARTINKÓ JÓZSEF
Építész TÓTH ZOLTÁN
Fotó BUJNOVSZKY TAMAS

SOKAKAT TALÁN SÉRT A MAGVAS KIJELENTÉS, MISZERINT AZ ÖKO-, BIO-, ZÖLDÉPÍTÉSZET HAZAI PRODUKTUMAI GYAKRAN SEMMIFÉLE ESZTÉTIKA ÉRTÉKET NEM KÉPVISELNEK. TELNEK-MÚLNAK AZ ÉVEK ÉS ELVÉTVÉ AKAD A HAZAI TERMÉSBEN VALÓBAN KÍVÁNTOS GYÜMÖLCS. NE AZOKRA A MÉREGDRÁGA GREENTECH ÉPÜLETEKRE GONDOLJUNK, AMELYEKBE A GÉPÉSZET, A GÉPI INTELLIGENCIA VÉGÜL MINDENT MEGOLD, HANEM A SZÉPSÉG, AZ ÉRDEKESSÉG, AZ EGYEDISÉG, A VÍZIÓ, A KÍSÉRLETEZÉS ÉS ALKOTÁS IRÁNTI VÁGYRÓL ÉS A VÁGY KIELÉGÜLÉSRŐL. OLYAN FELÉPÍTHETŐ ÉS KIFIZETHETŐ „SZUPER” HÁZAKRÓL, AMIK ALATT LESZAKADNAK A SZERKESZTŐSÉGÜNK ÍRÓASZTALAI. KORSZERŰTLEN GONDOLAT? NÉZZÜK CSAK MEG EGY KICSIT KÖZELEBBRŐL! MI TÖRTÉNIK AKKOR, HA VALAMI VALAMILYEN... HA EMBEREK LAKJÁK A HÁZAT NÉGYZETMÉTERWATTOK HELYETT, HA EMBEREK TERVEZIK AZT TÁBLÁZATOK HELYETT.

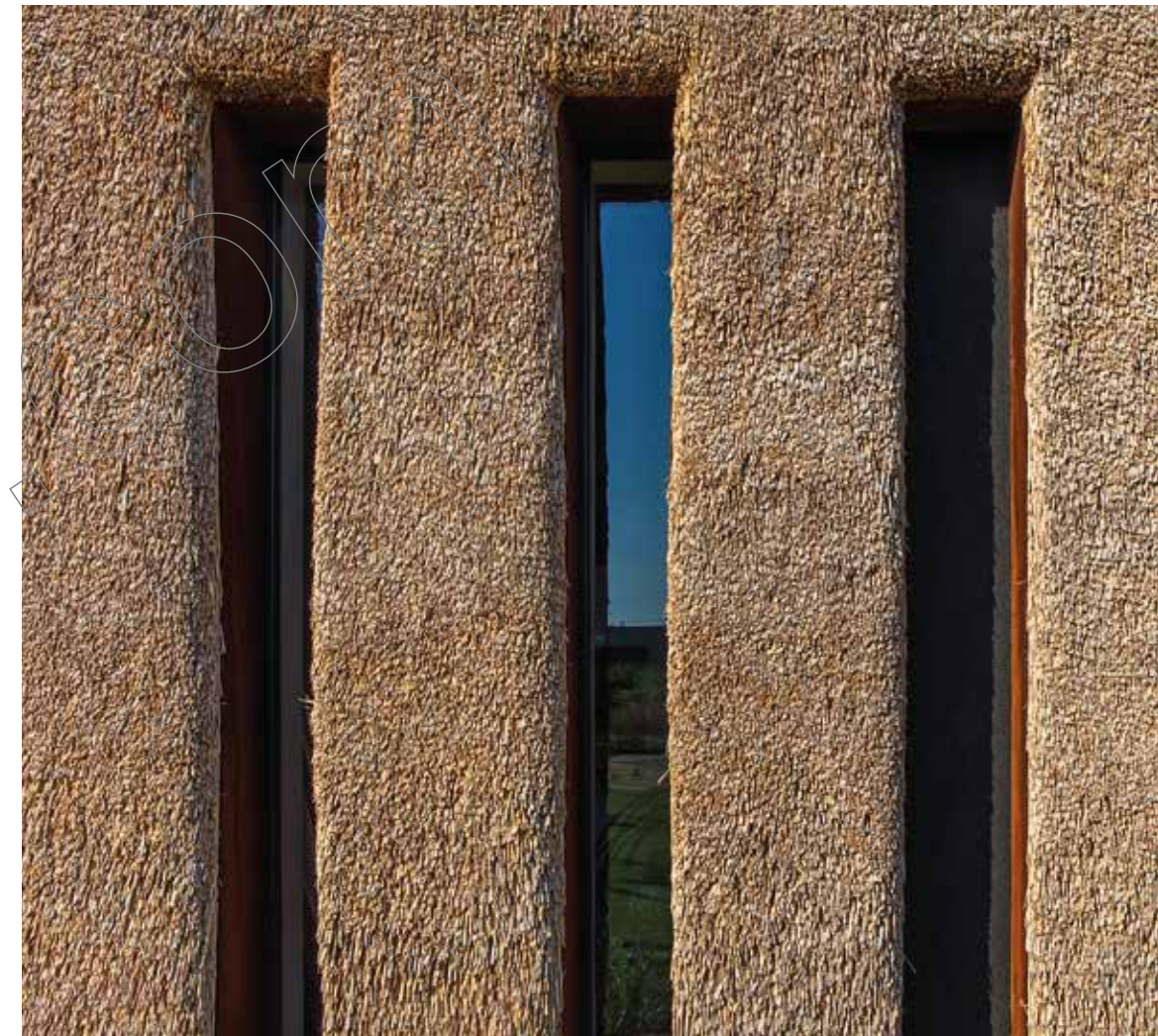
Nád. Lehetett volna szalmabála, vagy kukorica-csuhé is, de nád lett. Nádfedél. Nádfedél, de nem úgy és nem ott. Szabadságharc folyik Mórahalmon. Egy faluvégi prospektuslakópark mediterránnak hazudott narancs, terrakotta egyen gnómjain túl, a telep szélén ott áll a forradalmár. Nem hasonlít ugyan Rózsa Sándorra, noha saját törvényei szerint él. Alkotói valószínűleg visszautasítanak ezt a minősítést, és az interpretációt inkább a faluszél, a szomszédos búzatábla, a bokorligetekkel pettyezetett végtelenbe nyíló nagyalföldi táj felé terelgetnék. Mégsem állhatjuk meg erős szavak nélkül, hiszen a ház gesztusrendszere megkívánja az elemzéstől mindezt. Végeredményben maga a tervezői nyelv az, ami minden elemében képes kikerülni, hogy a környezet és a ház kapcsolatáról pusztán üres közterek jussanak az eszünkbe.

▼ A nádfedés billenése a félnyeregteretők síkjára utal

▲ Papír felhőcsillárok a beton konyhapult az üveg tolófalas „konyhában”. A háttérben látható sárga falburkolat üveglap mögötti kukoricaszemekből áll

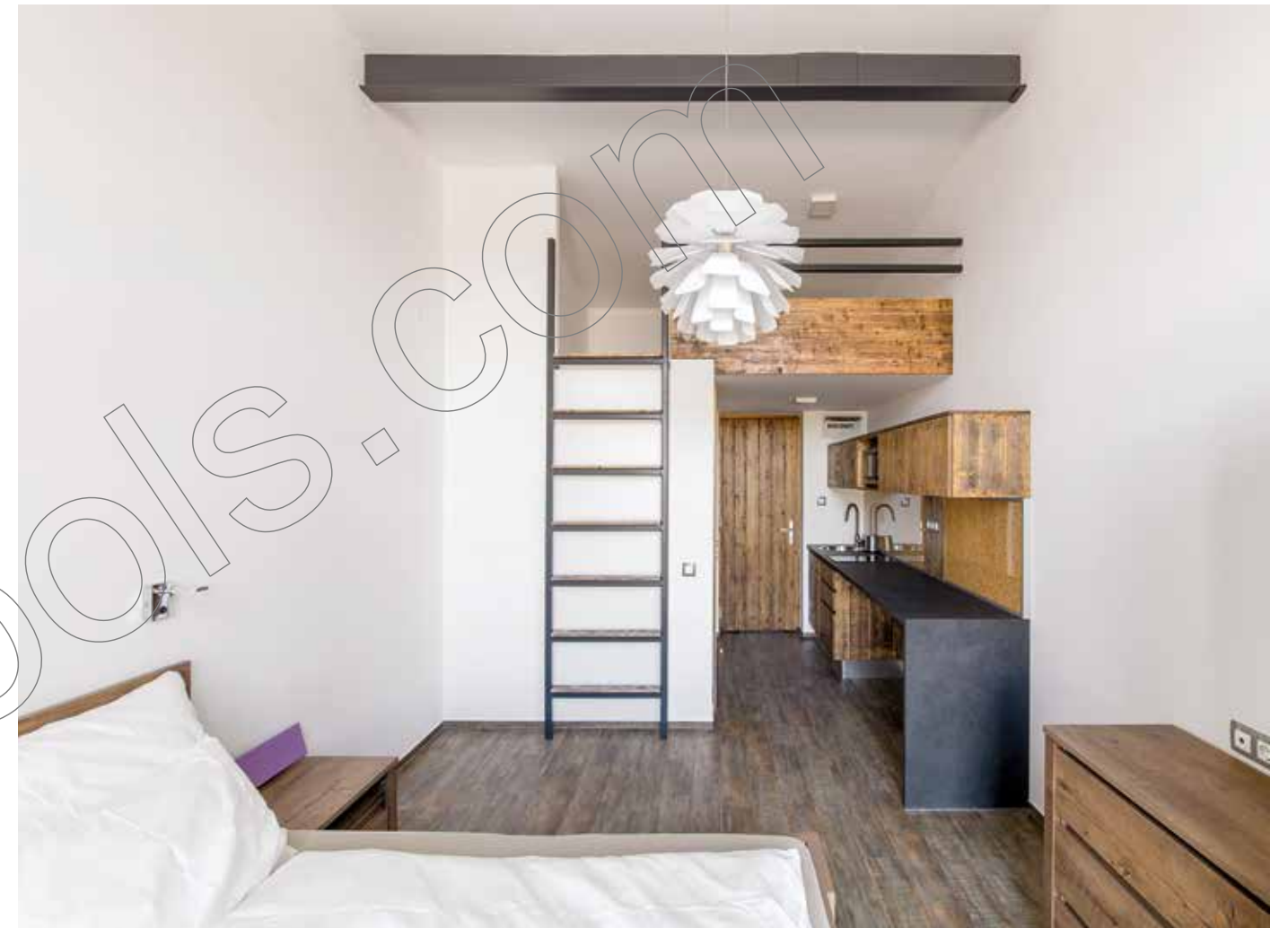
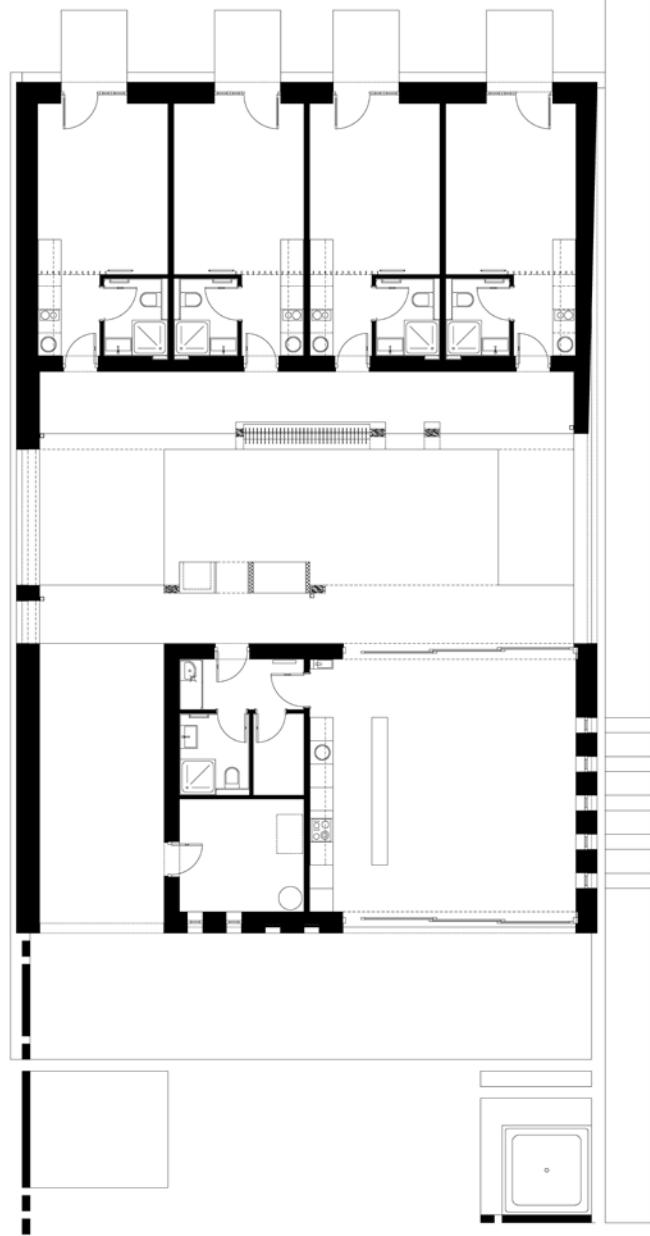
▲
Átszellőztetett, tetőléces
homlokzatra rakták
a nádkötegeket

►
A tolófalakkal egészében
összenyitható belső és
külső terek

Érzelgős megoldások, felszínes kapcsolatok helyett az építészek olyan „alkotótársakat” szólítanak meg itt, mint amilyen például a szél, az árnyék, a művelésre fogott kultúrtáj. Esztétikai értelemben, az épület nyelvezet végeredményben kritikai hangütésű. Minden részletében feszegeti a határokat, noha a tervezők sehol sem szegték meg az előírásokat. Mindössze választásokat találtak a magas tető, a tájolás, a közösségi használati funkció, a zöld építészet problémáira úgy, hogy a járt utat bátran hagyták maguk mögött a járatlanért. Ebből következik, hogy az előírások két féltető egymással szembe fordítva épült meg úgy, hogy ennek a szögtörései mégsem feszítik szét egy modern ház formai tipológiáját.

Hasonló kreatív játékot olvashatunk ki a nádfedésből is. Egyrésztől valódi csoda, hogy sikerült olyan fiatal, nyitott, rugalmas és kísérletező szellemű mestert találni, aki nem hőkölt vissza a nem éppen hagyományos felkéréstől, és ki tudta gondolni az átszellőztetés-szigetelés rétegtrendjét, a szinte szokványos tetőlécezésre függőlegesen erősített nádkévék rendszerét. Nem szívesen használunk nagy szavakat, mert a ház sem az a kiabálós típus. Ugyanakkor a kritikai elemzés szemszögéből úgy tűnik, hogy a nádfé-

Városias jellegű fürdő

Úgy tűnik, hogy a nádfedés, a nádfető „dekonstrukciójáról” van itt szó

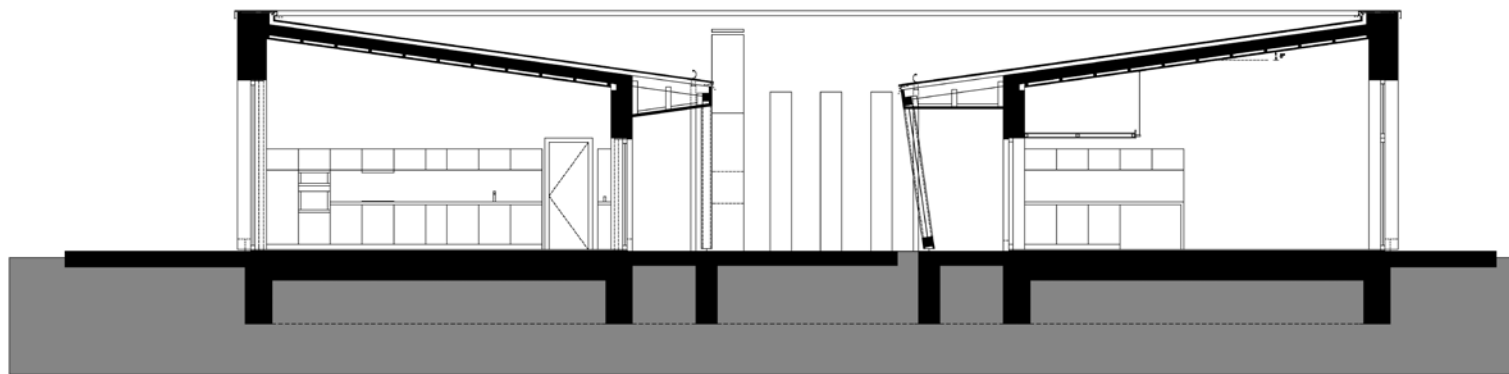
dés, a nádfető „dekonstrukciójáról” van itt szó. Olyan kitüntetett pillanat ez, amikor a tradicionális nádfédes, ez a szinte holtak tűnt építészeti eszköz, utat talált a kortárs építészet felé, újjáéled. Nagyobb útról van itt szó, mint amit a téglaeépítészet, a fa, a hagyományos zsindey, a rakott kő az elmúlt évtizedben a kortárs építészetben megtett. Olyan áttörésről beszélhetünk, ami talán egyszer majd képes lesz a vályogot is kiszabadítani abból az ideológiai kalitkából, amibe az öko-, green- stb. zárja.

Az alkotók azonban nem állnak meg itt. Neki-rontanak egy másik tabunak is. Arról van szó, ahogyan az üres márkanevként használt „mediterrán” jelzőt ez építészek ez esetben valóban képesek komolyan venni: árnyas mediterrán udvar köré szerveződik a vendégház két fő tömege, a tolófalas konyha-étkező-közösségi tér, illetve a négy lakóhelyiség. Ezen túlmenő-

en a mediterrán „működést” is képesek megszerkeszteni. A közösségi konyha üveg tolófalait elhúzza, a vendégszobák belső és utcai bejáratait kinyitva egyszer csak azt érezzük, hogy a belső udvaron keresztül friss levegő öblíti át az épület egészét. A nyitott belső tér tehát visszanyeri eredeti alapfunkcióját és nem pusztán közlekedő tér többé, hanem a ház magja, lelke. Ezt emeli ki az is, hogy innen a termőföldek felé, mint holmi háromdimenziós, állandóan változó tájkép felé megunthatatlan látvány nyílik a házból.

Nem vagyok abban biztos, hogy a szöveg tökéletesen képes visszaadni a kritikus lelkesedését. Évente több tucat említésre méltó épületet mutatunk be magazinunkban, ám csak két-három-évente egy olyat, ami a hazai kortárs építészeti kánon része lehet. Úgy gondolom, hogy itt most Mórahalmon felépült egy ház, amit még sokat emlegetünk majd.

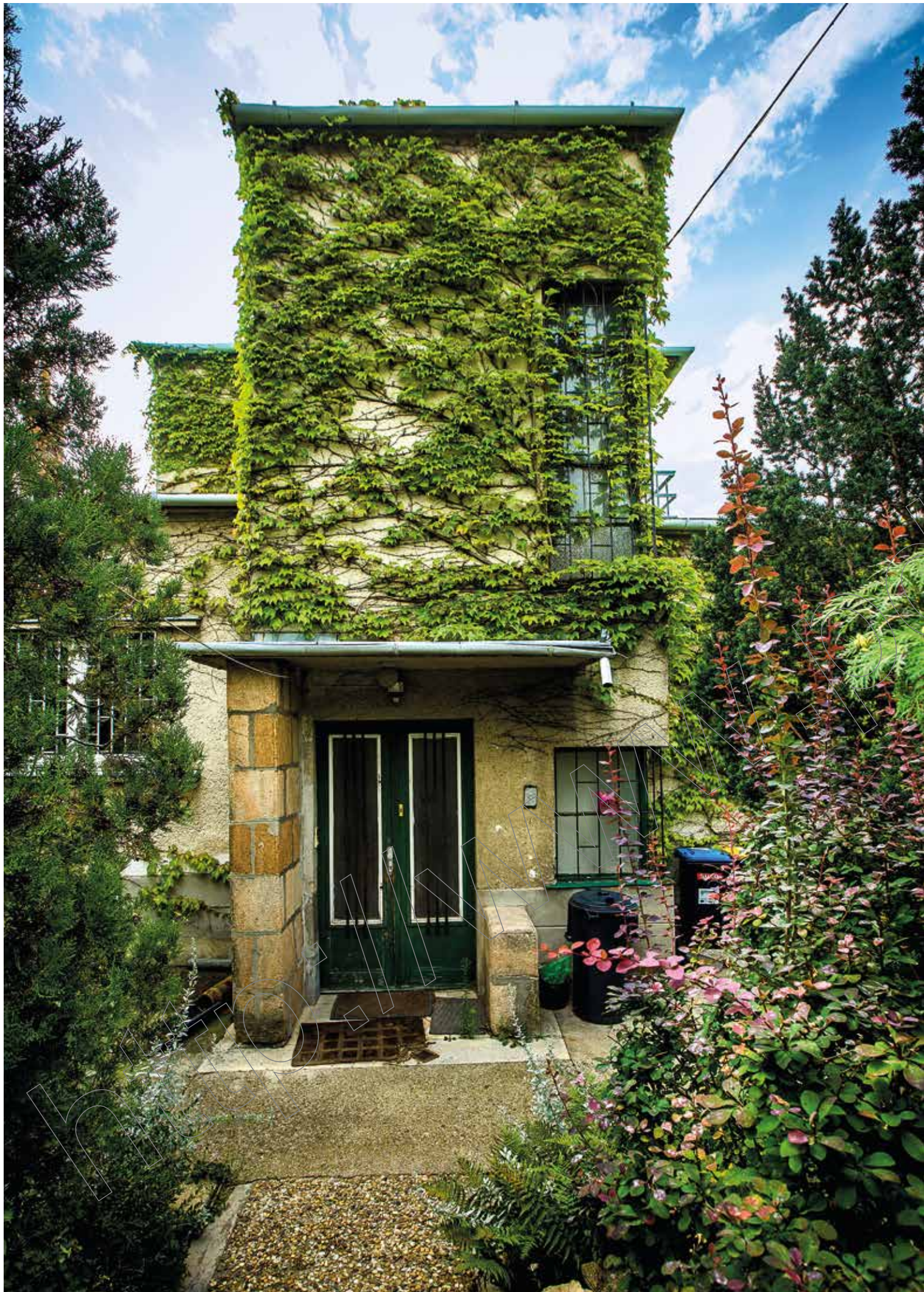

(A bérleőről az alábbi címeken, számon érdeklőhetnek: ARTKAZAL Apartman, Mórakalom, Mátyás Király krt. 55.; mobil /+36-20/ 220 6600; E-mail: apartman@artkazar.hu; Web: www.artkazar.hu)

▼ Az utcai homlokzat felől apartmanonként egy-egy kis terasz. A szobák innen illetve a páció felől is megközelíthetők

Vezető építész tervező, belsőépítész:
Nagy Csilla, Tóth Zoltán (Artgroup)
Építész és belsőépítész munkatársak:
Kimle Olga, Kollár Petra
Tervezés éve:
2015
Átadás éve:
2016
Alapterület (nettó):
173 m²

NYOLCVAN ÉV UTÁN

Képeszé egy modenista ház megújítása elé

Fotó MUDRA LÁSZLÓ

► A belépő korábban egy funkció nélküli lépcsőházból, egy újabb bejáraton jutott be a villa egyetlen lakásába

▼ Később beépítették az oldalsó, ívelt teraszt is

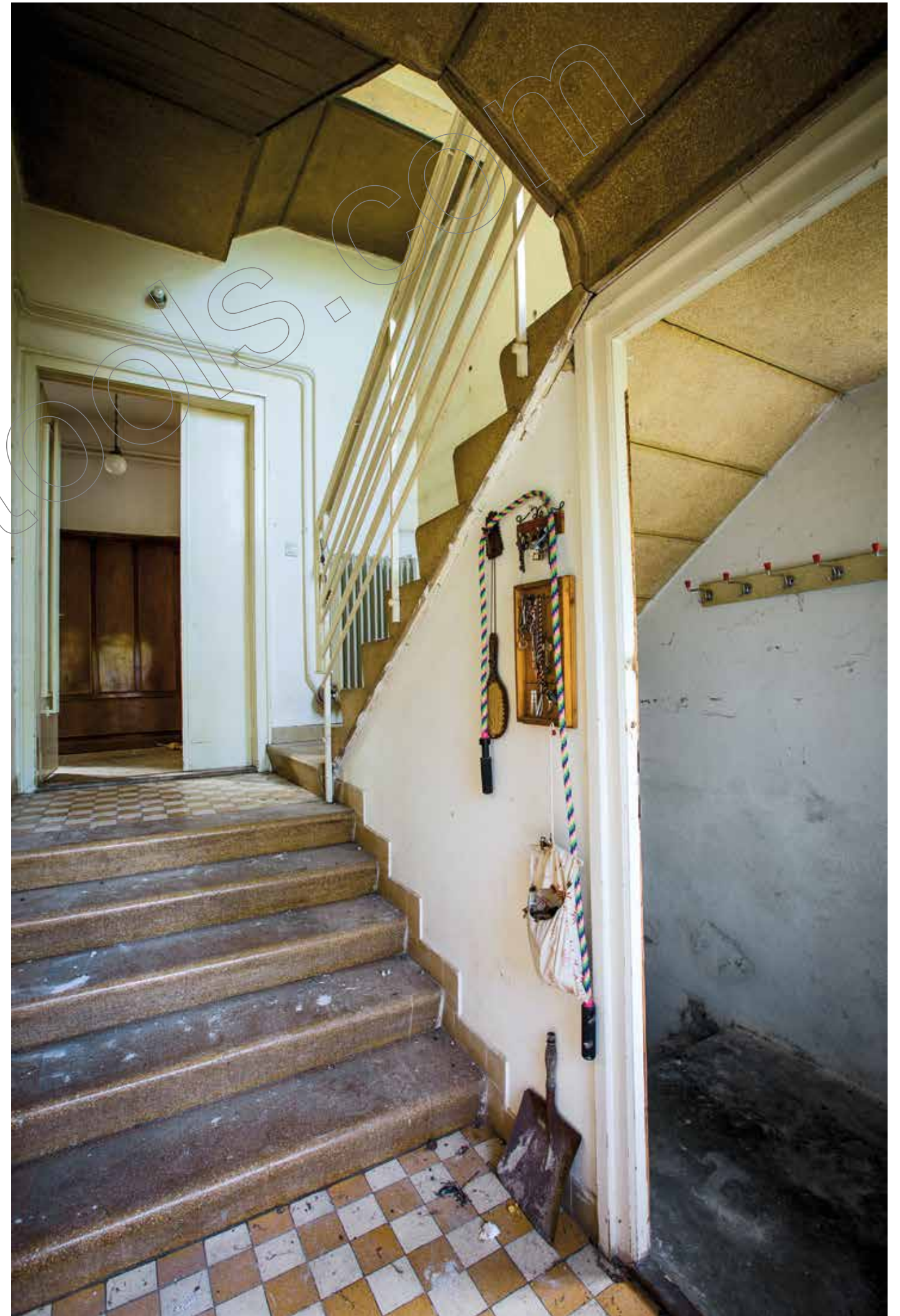

▲ Az épületet idővel befutotta a borostyán, kítakarva ezzel eredeti idomait

◀ A régi fürdőszoba - a ház nyílászáróit is újra kellett tervezni

► A sápadt hússzínű műkö lépcső is megmaradt a rekonstrukció/átépítés után

◀ A házban korábban is hagyományos „fehér fal - parketta natúr” párosa dominált, amit megtartottak

◀ A nyílászárókról az átalkítással többek között a rácsok is lekerültek

A felső szinten a tetősíkból csak a mosókonyha és a szárítóhelyiség tömbje emelkedett ki – a helyén hangsúlyos tetőterasz született ▼

PROFILTISZTÍTÁS

Szöveg TORMA TAMÁS
Építész REISZ ÁDÁM, VADÁSZ TAMÁS
Belsőépítész JUHÁSZ JANKA
Fotó BUJNOVSZKY TAMÁS

Felújított villa a Rózsadombon

ELSŐ PILLANTÁSRA IS LÁTSZIK, HOGY EZ EGY RÉGI HÁZ, AMIBŐL A FELÚJÍTÓI VALAMI MÁST HOZTAK KI. NEM TUDJUK PONTOSAN, MILYEN VOLT A RÉGI, DE AMIT LÁTUNK, AZ MEGTISZTÍTVA IS TÖBBNEK LÁTSZIK. MINT AHOGY AZ ISMERT MONDÁS ÁLLÍTJA: A SZOBRÁSZ A KÖSZOBRÁT NEM MEGFARAGJA, HANEM AZ MÁR OTT VAN, CSAK A TÖMBRŐL VÉSI LE A FELESLEGET.

Az íves terasz kiszabadult és új kertkapcsolat született

Külön kihívást jelentett a belső és külső fa-alumínium nyílászárók korhű megújítása, ezt a feladatot Kunság Fenster cég szakemberei oldották meg

A Rózsadombon járva nehéz megállnom, hogy ne kortörténészkedjem kicsit: amikor ezt a világot a '30-as években felépítették (a régi tervekben 1936-os évszám és számos tervezői név szerepelt, ez utóbbi jellemző a háború előtti tervek-nél), még semmi sem volt körülötte. Egy pláton vagyunk, és még a mai beépítettség mellett is messzé ellátni innen. Akkor még az az egy ház a kipusztult szőlők helyén lévő kertet szakította meg itt-ott és nem – mint most – fordítva. A túloldalon például egy nyári turistavendéglő működött, a Vend utca csak kitaposott ösvény volt, ahol nagyritkán kapaszkodott fel egy lovas kocsi – viszont télen remek szánkópályának számított.

Aztán elmúlt több évtized, a környék a Rózsadomb és a budai elit meghitt félreeső része lett, a házat már masszív borostyán nőtte be, amikor a nyolcvanas években több éven át a hírhedt venezuelai származású terroristavezér, Carlos is pár telekkel lejjebb dekkolt családjával egy kék tornyos villában.

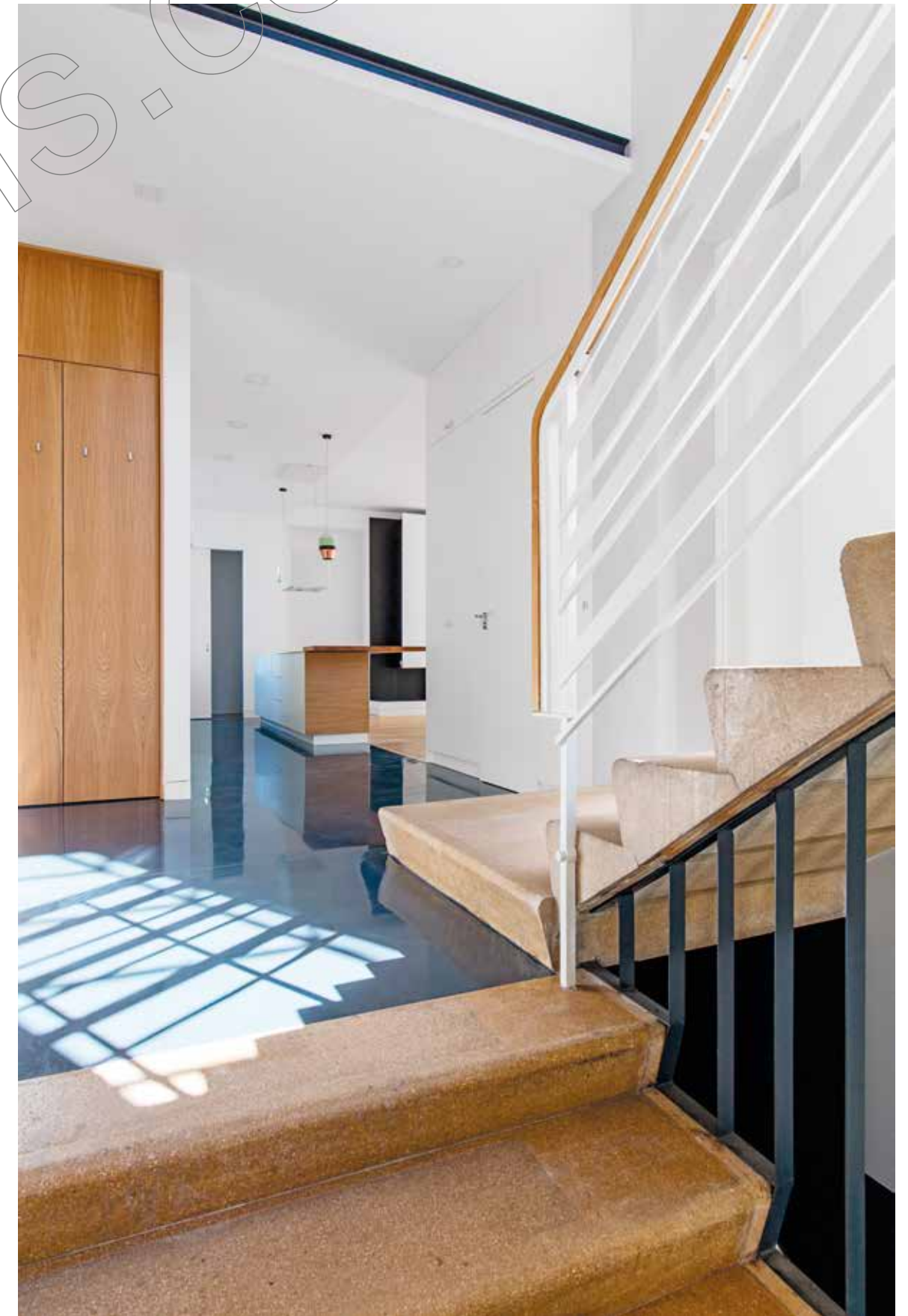
Az általunk látott régi kép azt is elárulja, hogy a házhoz valaha kiterjedt kert tartozott – ebből a saroktelek előterében ma nem sokat látni, de aztán kiderül, befelé mégis. Hiába nyílt viszont hátrafelé egy a kert felé lelépcsőző terasz, a ház egyik nagy hiányossága a közvetlen kertkapcsolat hiánya volt – a mostani felújítás többek között ezen is változtatott. És rögtön egy a más-

kon is: a tetőteraszból is valódi, vonzó lélettér lett. (Legfelül egykor csak a mosókonyha és a hozzá kapcsoló szárítóhelyiség és terasz működött, ezekből most előtérbe, kortárs lounge lett – viszont a korabeli korláttal.)

Az első, de legerősebb benyomás erről a saroktelken álló, kortárrá áramvonalasított épületről, hogy milyen természetesen könnyednek tűnik megújulása. A Bauhaust követő, eredeti arányok teszik-e ezt, vagy ahogyan az FBIS architects csapata (Reisz Ádám, Vadász Tamás, Juhász Janka, Varga Koritár Krisztián és Kiss Dávid) nyúlt hozzá, nem tudni, mindenesetre a később több hozzáépítéssel, átalakítással eltorzított házat mintha újra megszabadították

Az újraképzett tetővel és átalakult nyílászárókkal a homlokzat eredeti kontúrjai is felerősödtek

A régi lépcső új környezetben

A fürdőszoba is erősen átfarmálódott

Az egybenyitott, nappali - étkező a kert felé fordul, középre egyedi tervezésű kandalló került, a térben a Position Collective *Pran* lámpái

volna a ráakódott kényszerektől. Eltűntek róla a rácsok, a fehérét kevés feketével ötvöző homlokzat pedig még jobban kiemeli, ahol az épület a saroktelek adottságait kihasználva lépcsőzik. (A teljes nyílászárócseré csak újabb hangsúlyt adott ehhez: az új vékonyított keretek kívül alumíniumborítást, belül fehér faszegélyt kaptak.) Kiszabadították a korábban beépített teraszt is, ahonnan most újra rögtön az egyszerűségében (szőlővel, fenyőkkel és a nosztalgikus zöld-piros-

ra visszafestett csöves kerti paddal) meghagyott, egyszerre tágas és titkos hátsó kertbe lehet lejutni – érdekes, hogy a felújítással talán itt találkozik a legimponálóbban a visszaidézett múlt. A belül pedig az új, tiszta terek: a leendő beköltözőknek nem kell majd szekrényekkel bajlódniuk, mert a pincszinten, a lépcső alatt máshol is számos tárolót építettek be. A házbelsőben is fehér uralkodik, amit számos helyen egészítenek ki az eredetiből megmaradt elemek: hol

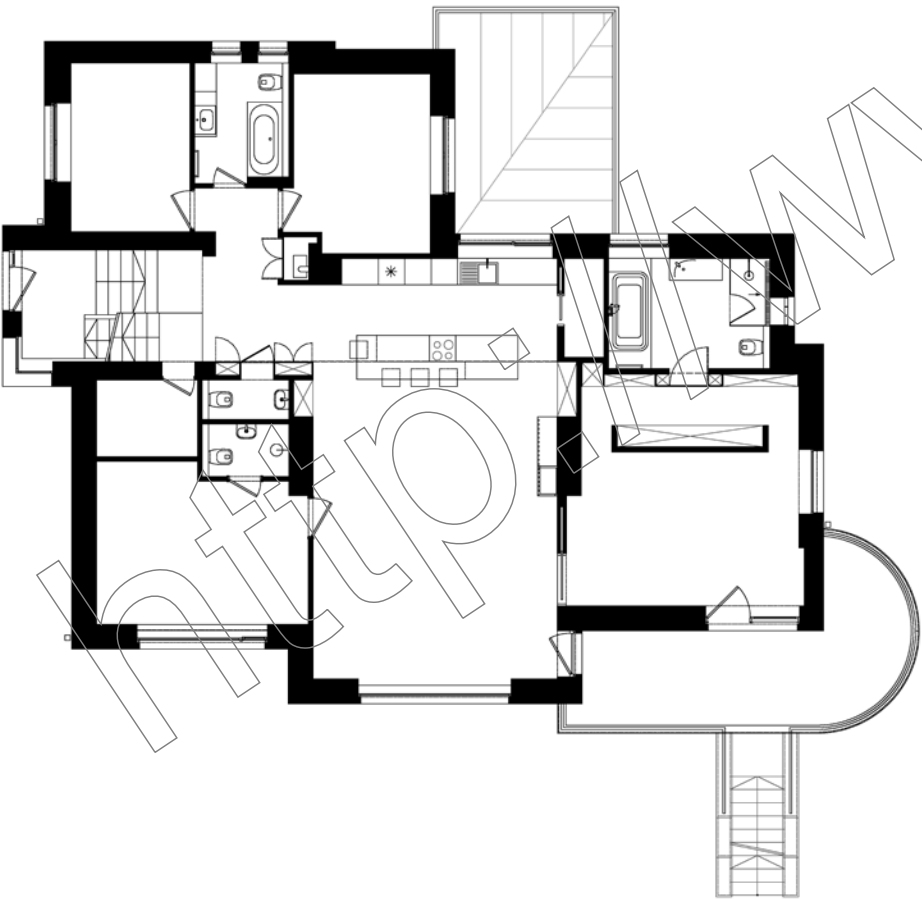
a lépcső, hol a terméskő vagy valamelyik eredeti burkolatminta. A házat a réginek és újnak ez a sajátos hatású kombinációja élte. És hogy az utolsó mondattal visszatérjünk az elsőhöz és az első pillantáshoz: a felújított bejáratnál is vadiúj, egyedi utcanév és házszám fogad, de a harmincas évekre visszautaló fémtipográfiával.

▲ A ház új főszereplője a félig nyitott, félig zárt tetőterasz lett

► A projekt teljes generál-kivitelezését az Exedra Kft. végezte

Vezető építész tervező:
Rejsz Ádám, Vadász Tamás (FBIS architects)
Belsőépítész:
Juhász Janka
Építésmunkatársak:
Varga Koritár Krisztián, Kiss Dávid (FBIS architects)
Átadás éve:
2016
Összterület (bruttó):
280 m²

FEKETE HORIZONTOK

Ferencz Marcel villája Máriaremetén

Szöveg WESSELÉNYI-GARAY ANDOR
Építész FERENCZ MARCEL
Fotó BUJNOVSZKY TAMÁS

ALFRED NORTH WHITEHEAD SZELLEMES *BON MOT*-JA SZERINT AZ EURÓPAI FILOZÓFIAI TRADÍCIÓ NEM MÁS, MINT EGY SOR PLATÓNHOZ FÜZÖTT LÁBJEGYZET. A HAZAI KORTÁRS ÉPÍTÉSZEKNEK IS MEGVAN A SAJÁT LÁBJEGYZETÜK ÉS EZT GYAKRAN ATTÓL FÜGGETLENÜL KÖTIK FRANK LLOYD WRIGHTHOZ, HOGY AZ ORGANIKUS ISKOLÁHOZ TARTOZNAK, NETÁN A RENESZÁNSZÁT ÉLŐ ÚJ-MODERNIZMUS HÍVEI.

Amitől ez a ház igazán jó,
az részleteinek és
tervezettségének léptéke

Az amerikai atyamester az előző század fordulóján arra kereste a választ, hogy milyen építészettel is lehetne kifejezni egy hatalmas és fiatal nemzet identitását. Az Egyesült Államok addig kulturális tekintetben ahhoz a távoli, nagyon gazdag rokonhoz hasonlított, kinek megjelenése a család többi tagjában jobbára idegenkedést

váltott ki. Harsány volt és őszinte, de leginkább megejtően tuskó. Ez a kép alapjaiban változott meg az úgynevezett Chicagói Iskola, Henry Hobson Richardson, Louis Sullivan és Frank Lloyd Wright megjelenésével. Richardson a zsindeyes stílus megteremtésével alakította ki az amerikai vidéki ház képét, Sullivan

A máriaremetei léptékkal szellős telek berendezése szakít a budai gyeptuja párosítások stupidításával, ehelyett parkként kezeli saját területét

Puha paplanként öleli körbe a tetőtúlnyúlások alatt kialakuló tér a villát

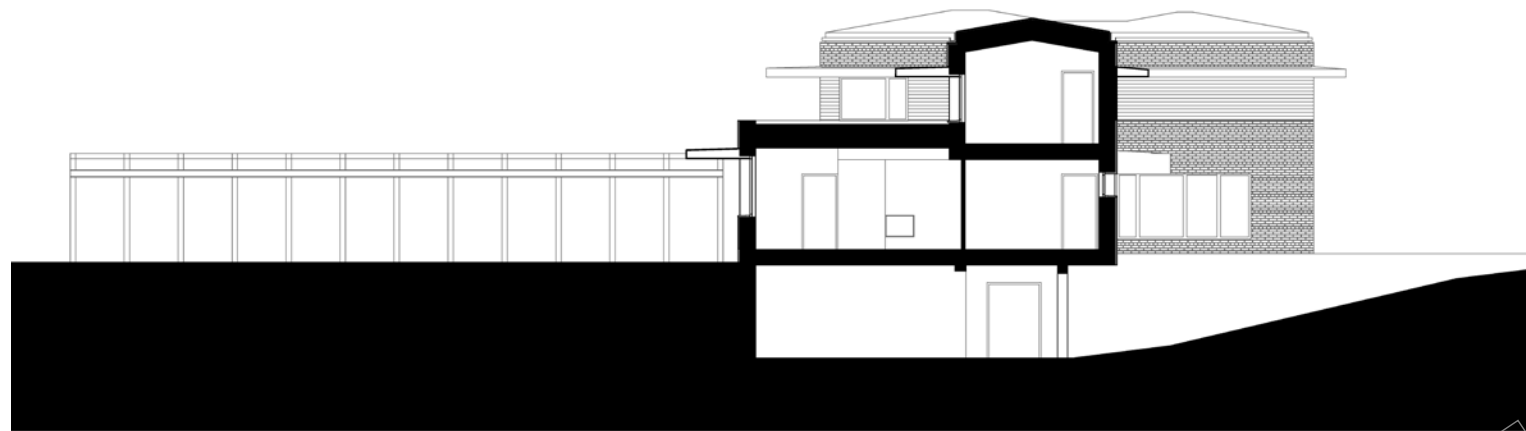
A kiugró simléderek esernyőként óvják a homlokzatot a naptól és a víztől

a forma és a funkció viszonyának tisztázásával írta be magát a történelemkönyvekbe, tanítványa, Wright pedig meggyőződéssel vallotta, hogy el kell vetni az addig ismert összes európai előképet, amennyiben eredeti amerikai építészetet akarnak létrehozni. Háttal fordított hát a *fin de siècle* historizáló divatjának és figyelmét a préri építményei felé fordította. Az állatok és

tartóik befogadására emelt szérűk, a tájban lomhán nyújtózkodó szerkezetek képviselték számára mindazt, amit amerikainak vélt: az újdonságot, a végtelenséget és a szabadságot. A meredek kiülésű, vízszintesen úszó tetők motívuma az 1900-as évek elején jelent meg házain, a következő évtizedben pedig a chicagói arisztokrácia számára épített, remekbe szabott villák

sorozatával dolgozta ki az általa is préri-háznak nevezett típust. Wright életműve 1909-ben mutatkozott be Európában. A magánéleti botrányai elől a kontinensre menekülő építész egy évig tartó körútja a Wasmuth-portfólió bemutatója volt: a berlini kiadó 1910-ben kétkötetes, gyönyörűen litografált albummal dolgozta fel a mester addigi életművét.

azt a forma-láncolatot, amely Magyarországon 1997-ben került ismét az építészek látókörébe, és vált hamarosan elfogadottá a mecenatúra, később pedig az ingatlanfejlesztők számára is.

Az imént vázolt történeti kapcsolatok nyilvánvalósága ellenére azért nem lehet Ferencz Marcel házát pusztán a wrighti hatásokkal leírni, mert ezzel az erővel tényleg elintézhethők a hazai kortárs építészet jó részét egyetlen, rá vonatkozó lábjegyzettel. Az öreg ugyanis nem csak új motívumokkal gazdagította az építészetet, hanem utat nyitott a '10-es években még „felfedezetlen” átmeneti terek formálása előtt is. A préri stílus legértettebb darabja, a Robie-ház például nem él ezzel a lehetőséggel. Teraszai és tetőkiülései ellenére az épület még konzervdobozként gubbaszt környezetében. Hiába dolgozta ki Wright az alapeszközöket, tanítványa, Richard Neutra remekbe szabott villái fogják igazán a környezetbe oldani a belsőt.

Persze, a népi- és az őseépítészetben addig is létezett tornác, ismert volt a veranda. Egyiptomban már ott az átrium a görögöknél pedig megtaláljuk az oszlopos előcsarnokot és

–folyosót is. Csakhogy ezek az elemek a minden-kori ház részei voltak. Átjárhatta azokat a levegő, de akárcsak egy ámbitus vagy páción, akkor is az épülethez tartoztak: egyértelmű volt, hol kezdődik az architektúra és hol a natúra. Ha nem így lett volna, a római arisztokrácia nem pingált volna – már az illúzió végett is – természetű tájkép-szekekókat városi villái kertfalára. A kert ugyanis a házhoz tartozott. Nem a természethez. Wright túlnyúló tetőkonzoljai azonban az érzetek – és ahogy később kiderült – a használat szempontjából is kiharaptak egy darabot a természetből. Olyasfajta átmeneti zónát hoztak létre, melyben elmosódtak külső és belső korábban merev határai. Az üvegfelületekkel és a burkolatokkal továbbélezve ezt a helyzetet, talányossá lett a lakók helyzete is: sikerültebb esetekben a ház mellett, de mégis a természetben érezhették magukat. Ehhez persze kellett annak az impressziója, hogy az ember legyőzte a természetet. Hogy uralja a tájat. Nem véletlen, hogy az efféle átmeneti terek először az Egyesült Államokban, az industrializáció központjában jelennek meg. És az sem véletlen, hogy

ennek első lépése – Európában Le Corbusiennél – a tetőteraszról a tekintet uralma alá vetett, kép-pé keretezett látvány.

Ferencz Marcel villáját is puha paplanként öleli körbe a tetőtúlnyúlások alatt kialakuló tér, hogy a belsőt a kertbe oldják és fordítva: a parkot az enteriőrbe engedjék. Ez a térpaplan korántsem statikus: mélységében és magasságában is változik: a konyha előtt kialakult függőkert egy veteményest illuzionál a rusztikus belső felé, az emeleti szobákban pedig az ablakok magasságáig emelt tetőkert hozza érinthető közelségbe a növényeket. Olyan, a geneziséstől fokozatosan eltávolodó építészeti elem működése figyelhető meg Máriaremetén, amelynek létét az éghajlat és a józan ész is erősíti: a kiugró simléderes esernyőként óvják a homlokzatot a naptól és a víztől.

Efféle nagyvonalúság persze elképzelhetetlen értő és érzékeny mecénás nélkül. Mies van der Rohe és a Tugendhat-házaspár; Wright és a Vizesés-ház tulajdonosa, Edgar J. Kaufmann; ugyanő és a Wright-tanítvány, Richard Neutra, de leginkább Le Corbusier és a Savoye-ok:

A könyv hatása leírhatatlan volt. Egy anekdota szerint Peter Behrens berlini irodájában egy teljes napra leállt a munka, amikor megérkezett az album. Ennek jelentőségét nem lehet túlbecsülni, ha tudjuk, a modern építészet három kulcsfigurája, Walter Gropius, Le Corbusier és Mies van der Rohe ekkor egyszerre bojtárkodott az irodában. A holland premodern építészet atyja, Hendrik Petrus Berlage a könyv hatására utazott az Egyesült Államokba, hogy végigjárja Wright házait. Hazatérve előadássorozaton népszerűsítette az amerikai építész és egy ilyen alkalommal találkozhatott Wright nevével egy fiatal építész, Robert van't Hoff is. Ő 1913-ban kapta meg apjától a Wasmuth-kötet német nyelvű példányát. Az album álomcsép litográfiáin fölkelésülve van't Hoff is Chicagóba utazott, hogy saját szemével lássa a kulcsműveket. Az út számára is karrierformálónak bizonyult: Hus ter Heidebe hazatérve megépítette a Villa Hennyt, amely nem pusztán az amerikai építész értő reflexiója, hanem a holland de Stijl-csoport első építészeti manifestuma is lett. Wright ornamentumkészlete – eltávolodva a préri és az amerikai építészet mibenlétének kérdésétől – Hollandiában az egyedüli az univerzális felé forduló művészet illusztrációjaként telítődött új jelentésekkel. A de Stijl házai úgy használták Wright építészetének néhány elemét, hogy azok – eredeti céljuktól némiképp függetlenül – egy térbe húzott Mondrian-festményként kezdtek működni. A képszerűség és az alapirányok által képviselt transzcendens elementaritás – hisz mit nem lehetne belelátni a függőlegesek és vízszintesek dinamikájába – egyszerre indította útjára

▼ Nem statikus, mégis kiegyensúlyozott kompozíció

megannyi, alkalmanként viharos epizód a parkban álló villa történetéből. Ferencz Marcell háza – a fentiekben túl szerencsére ennek a hagyománynak is része. A máriaremetei léptékek szellős telek berendezése szakít a budai gyeptuja párosítások stupiditásával, ehelyett parkként kezeli saját területét. Elegáns, távlatos és – ezen talán nem sértődik meg senki – némiképp arányt tévesztett. Kívánná még maga köré a teret: negyven-negyven méter hiányzik még az oldalhomlokzatok mellől, hogy a lendülettel húzott tetők kifuthassák magukat és ne a szomszédokon koppanjanak.

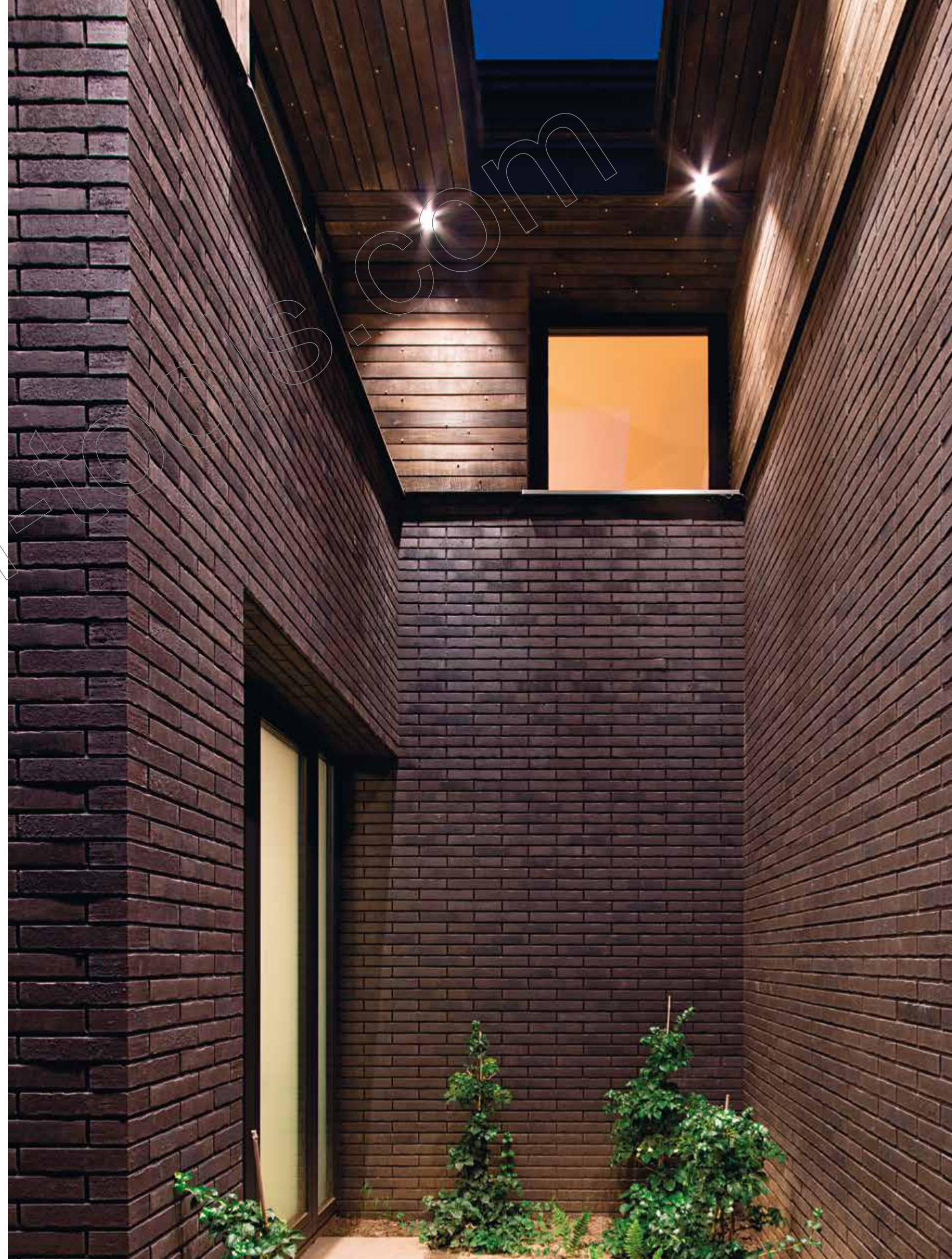
Apropó: lendület. Nem is annyira kézenfekvő elmagyarázni azt, hogy mitől jó egy villa – még

kevésbé a luxus mibenlétét, utóbbiba épp csak belefognék.

Akárhogy is műfajtól éppúgy elválaszthatatlan a Palladióval induló és századokon át ívelő építészeti hagyomány, mint az igény, hogy képviselje mecénását olyan életkereteket teremtve, amelyek között a lakók biztonságban érezhetik magukat. Egy villában lakni nem pusztán kényelmes, hanem bizonyos életmódhagyomány elfogadása, egy tradíció megértése, ha úgy tesszük, önmagában is építészeti cselekedet. A luxus pedig nem pusztán a dologtalanság, hanem egyfajta időtlenség: nem percben, órában, hanem a kibomló gondolatok eredetiségében mérjük.

▲
Anyagok, faktúrák
különleges kapcsolata

►
Mélységében és
magasságában is változó
tömbök

A megbízót helyütt az egymásba ömlő terek, a reprezentatív hatású, galériás nappali, a funkcionalitásával együtt is ünnepi lépcső, a nagy vendéglásra méretezett konyha és az anyag-szerű belsők, az érzéki, taktilis felületek tükrö-zik. Nem egészen olyan ez a ház, mint ahogy kívülről vélnénk; a belső némiképp nyersebb, rusztikusabb: akárha egy ír udvarház szolgált volna az enteriőr példaképéül. A legjobb érte-lemben hétköznapiabb annál, mint ahogy azt vélhetnők a rafinált színválasztás vagy a szer-kesztettségével együtt is „szabadkezes” formálás

alapján. Amitől ez a ház igazán jó, az részle-teinek és tervezettségének léptéke. Talán meg-bocsát ennyi mélyfúrás az olvasó, de egy vil-lát nem csak az ízléstelenséggel lehet elcseszni. A műfajra nézve éppily veszélyes a túlcsinálás, amelynek eredményeként egy wrighti léptékkel zsebkendőnyi ház középületként kezd viselked-ni. Élben ütköző üvegek és gérbe vágott téglák, anyagtorlódás és formahabzsolás, koracél tap-pancsok és alumínium zsaluziák. Pörög és gör-dül, forog és csúszik. És ha mindezt még a meg-bízó techno-fetisiszta attitűdje is hajtja, akkor

Bepillantás az enteriőr-be, az épület nyitott-zárt játéka esti fényekben érhető igazán tetten

oda a villa, a végeredmény meg egy Külső-váci úti autókereskedés. Ferencz Marcel pontosan érzi a határokat, ami azért is rendkívüli teljesít-mény, mert a máriaremetei villa két óriás árnyé-kában született. A tervezés kezdetekor már épült a Dagály-komplexum, a kivitelezés pedig akkor fordult finisébe, amikor kiderült, a világ élvo-nalát megverve az ő terve nyerte a Néprajzi Múzeum új épületére kiírt pályázatot. Hálás anglicizmussal, ha létezik ma forró – szexi, trendi, divatos, friss – építész Magyarországon, akkor azt Ferencz Marcelnek hívják.

Generál tervező:
NAPUR Architect Kft
Vezető tervező:
Ferencz Marcel DLA
Tervezőtárs:
Détári György DLA
Építész munkatársak:
Gazdag Zoltán, Nyul Dávid, Holyba Pál
Belsőépítész:
Jahoda Márton (JAAD Kft.)
Kerttervező:
Remeckzi Rita (Open air design Kft.)

Műszaki ellenőr:
Áts Géza (ÁTS és TSA építész iroda Kft.)
Tervezés éve:
2013
Átadás éve:
2016
Alapterület (nettó):
367 m²

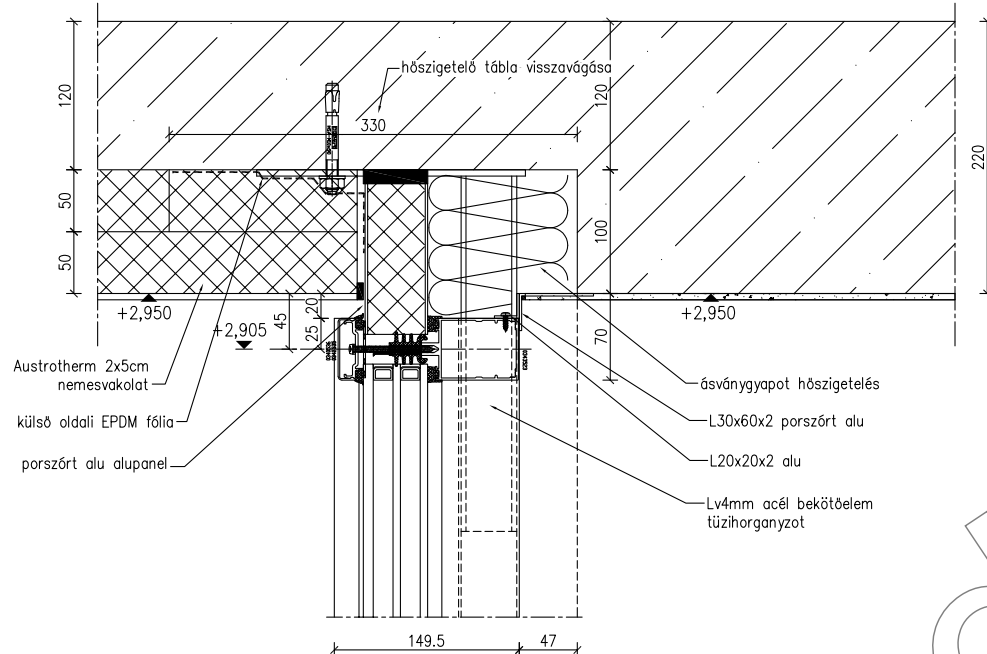
Tervezzén velünk!

Igazán exkluzív otthon lett – formabontó megoldásaival, különleges anyagok beépítésével – a Solyomvölgy utcai villa. Szerettük ezt a munkánkat is. Ablakként 105 négyzetmétert építettünk be. A megrendelő igénye – a szokásos energia-, vízzárás-, hangszigetelési, hő- és páratechnikai, szoláris és árnyékolási szempontok felett – az volt, hogy könnyen használható, de nagy üvegfelületekkel próbáljuk megvilágítani a belteret.

A mi megrendelőnk sosem pusztán „valamilyen” házat szeretne. Ő otthon formát, amely csakis hozzá tartozik, őt fejezi ki, alkalmazkodik az életviteléhez. S hogy igényeit megvalósítsuk, sok mindent tudnunk kell az ügyfelünkről. Akár azt, hogy szereti-e ébredéskor a reggeli fényeket, vagy a lemenő napot nézné a teraszáról, gondolt-e térelválasztókra, mozgatható üvegfalakat, kisebb-küszöböt óhajtana, más tolóajtót, milyen kilincseket? Még számos kérdést fölteszünk neki. Sokan ilyenkor csodálkoznak rá arra, mi minden is a nyílászáró, hogy nem egyszerűen ajtó vagy ablak, hanem tükrözi a ház gondolatát, élővé teszi a terket. Hiszen az otthon nem egy épület. Az otthon körülvész, feltölt élményekkel, védelmet nyújt, kényelmet jelent. Az otthon – összetett érzés, amely harmóniában tart. Erre kérnek megoldást a KAV-tól. Mi pedig összhangba hozzuk az építész és az ügyfél igényeit a műszaki konstrukciókkal, a szépet a praktikussal, a nagyjúvut a finom vonásokkal. Sosem improvizálunk. A KAV mindenre kiterjedő mérnöki előkészítőmunkát végez.

Minden épület, minden terv, minden falnyílás – más és más. Úgyhogy nálunk minden egyedi. Mi személyre szabunk, de együtt tervezünk az építésszel, az ügyféllel. Előbb felmérjük apró részletekig, mit szeretne a megrendelő, ha szükséges, segítünk neki megfogalmazni az igényeit, de ő választ, kiválaszt, funkciók és émoiók alapján dönt, aztán mi elé tárjuk az általa elképzelt világot, az otthon – a számára gyártott speciális, egyedi nyílászárókon keresztül.

Nyilván mindig felteszik nekem azt a kérdést is: az alumínium mennyiben képes többre, mint a fa vagy a műanyag? Tizenhét év tapasztalatából mondom: az alumínium mindent tud. Ráadásul elképesztő technikai evolúción megy keresztül: jobban és gyorsabban fejlesztik, mint a konkurens ablakalanyanyagokat.

A KAV egyedi termékek, széles spektrumú műszaki lehetőségek, átfogó szolgáltatások tervező- és gyártóvállalata. Ez a mi „bauhausunk”. Hiszen úgy gondoljuk: tervezettség nélkül nincs harmónia, és a komfortérzetet a használhatóság is adja. Ez vezet minket akkor is, ha családi házat építünk, akkor is, ha irodaházat vagy épp sportcentrumot. Alapszolgáltatásaink közé tartozik a nyílászárókkal kapcsolatos csomóponti részletrajzok elkészítése, amely a kivitelezés összes résztvevőjének óriási segítség.

A KAV ma már módszertan is az építésügyben. Az innováció és a változó igények minket is állandó megújulásra készítetnek, máskülönben nem lehetnénk piacvezetők. Aki bennünket választ, „csomagot” vásárol, amely – figyelemmel az ár-értékarányra – az előkészítésből, a termék megkonstruálásából, a helyszíni telepítéséből, finombeállításokból és karbantartásból is áll.

Nemrég megkérdezte tőlem egy építész, mire vagyok a legbüszkébb. Azt feleltem: „Az ügyfelek és az építészek elégedettségén kívül arra, hogy már a konkurensaink is ajánlanak minket a nyílászáró-piacon.”

Lovász Károly
a KAV alapító-ügyvezetője

Ajánlatadás és műszaki kérdések:
+36 20 284 1510
csibrany@kavhungaria.hu

b@light!

SIMES

luce per l'architettura

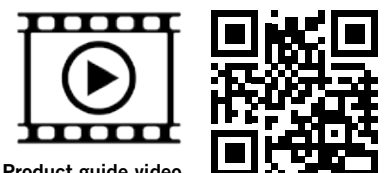
Be light Kft.
H-1025 Budapest
Szépvölgyi út 146
www.belight.hu

Ghost by SADLER

Lighting void

The light blade comes from the concrete. When it's off, it disappears. No artifice, just a cut in the concrete with brutal and magic inspiration: Actually a technical prodigy, directly casted into the concrete, the product of a sophisticated and invisible genius to fuse architecture and light in a natural way.

Marc Sadler

Product guide video

NÉZZÜK A KÉPEKET, ÉS MIKÖZBEN HASZTALAN PRÓBÁLJUK BEAZONOSÍTANI A HELYET, NAGYON IS ISMERŐSNEK TALÁLJUK. NYÁRESTI BULIBAN VAGY CSAK NÉZELŐDVE MINDANNYIAN KÓSTOLGATTUK MÁR EZT A SZŐLŐVEL ÖVEZETT ÉS ERDŐALJAI ÉS PANORÁMÁS SZITUÁCIÓTT, ÉS NAGYON IS ÍZLETT. EZ A FINOMAN PARASZTHÁZBA OLTOTT KORTÁRS PEDIG KÜLÖNÖSEN.

Szöveg TORMA TAMÁS
Építész VÁNCZA LÁSZLÓ
Fotó DANYI BALÁZS

VILLA A BALATON ÉSZAKI PARTJÁN

A fúziós parasztház-imitátor

▲ Az eltelt évek alatt buja kert alakult - benne/mellette „összeérett” a ház

Amikor azt mondom, szőlős balatoni hegyoldal, a nagybetűs hagyományok szerint természetesen fehérre meszelt, nádfedeles pincék és apácarácsos, paraszt barokk présházak jelennek meg a belső retinánkon, és nem a valóság. Mert a valóság még itt, a hegymagasban, az erdő alján is a szekérkerékkel és favillákkal feldíszített kocaházakból és az évtizedek alatt, toldozva-foldozva házzá tuningolt nyaralókulipintyókból áll, de még az újabbak is leggyakrabban a különböző mediterrán last minute nyaralásokból ellesett, tájidegen épületek.

Itt most nem ez jön – és nem csak az elegáns különállás miatt. A Váncza László által tervezett nyaraló/ház már több éve kész, ezért is tűnik fel rögtön, hogy a tető is vörösfenyőből készült, ami mára szinte zsupszerrévé érett. (A fa persze csak tetőborítás, rései között lefolyva az eső már fémmel találkozik.)

Amúgy is nagyon összeérett ez a ház, ahogy a hazai hosszú parasztház formáját hozza össze távoli – japán és délkelet-ázsiai – (paraszt)házak egyszerűségével. A fenyő helyére könnyű oda-képzelni a bambuszt, a panoráma felé forduló

Egy korábbi, régi épületből mindössze egy hátsó fal maradt meg, belül két szinten középső közlekedő tengelyre fűződnek az összefolyó belső terek

Hosszú, magyar parasztházforma, ami a távol-keleti házak egyszerűségét is idézi, a fenyő helyére könnyű odaképzelné a bambuszt

A vörösfenyőből készült tető hat év alatt zsupszerűvé érett

ló üvegfelületek helyére a papírfalú tolóajtókat – de nem kell, mert az egyszerű, átlátható szerkezet így is érvényesül. Ahogyan a sokféle mintából gyűjtögető, környékbeli házak többségén épp a harmónia hiánya látszik (és már rég nem a pénztelenség, hanem az összevisszaság és a stílusbuhera szüli az ezzel kapcsolatos, minden végighullámzó, kissé nyugtalanító érzést is), erre éppen az egyszerűség hűsítő harmóniája jellemző.

Magabiztosan áll a lejtőben, de semmi extrém kivagyiság, a sorba fűzött funkciók látható faarchitektúrával költöznek ki a külsejére. Három osztatúságát oszlopok tagolják tovább, a nye-

regtető alatt a gerendák szerényen látni engedik a szerkezetét. Egy korábbi, régi épületből – láthatatlanul – mindössze egy hátsó fal maradt meg, belül két szinten egy közepén végigfutó közlekedő tengelyre fűződnek fel az egyébként összefolyó belső terek. Itt és a teraszon még több látszik a gerendázatból, miközben a tető – hátrafelé – egy felülvilágító sávot is kapott. A tető 45 fokos józansága, de határozott vonala határoz meg mindent, természetes felületei ugyanakkor – ha valaki nagyon akarja - emlékeztetnek azokra a Balaton mellett megszokott ismert parasztház/présház kontúrookra.

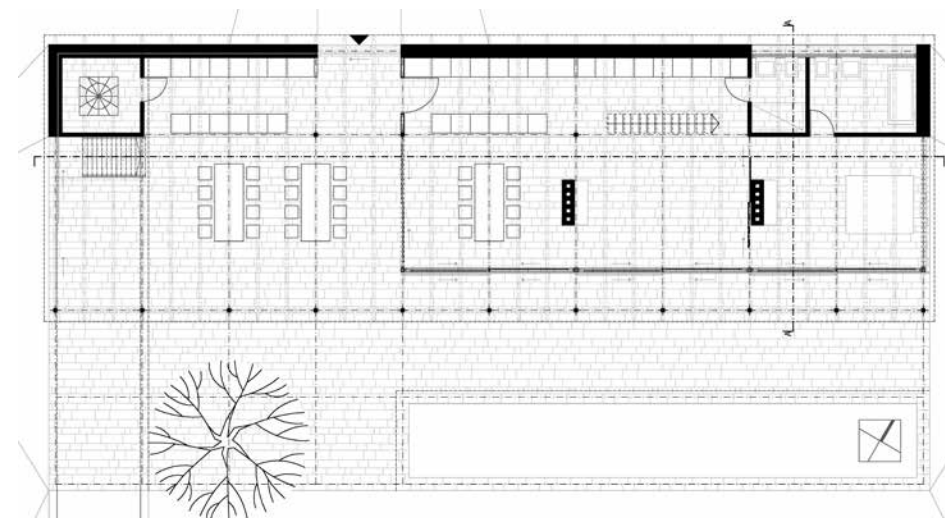
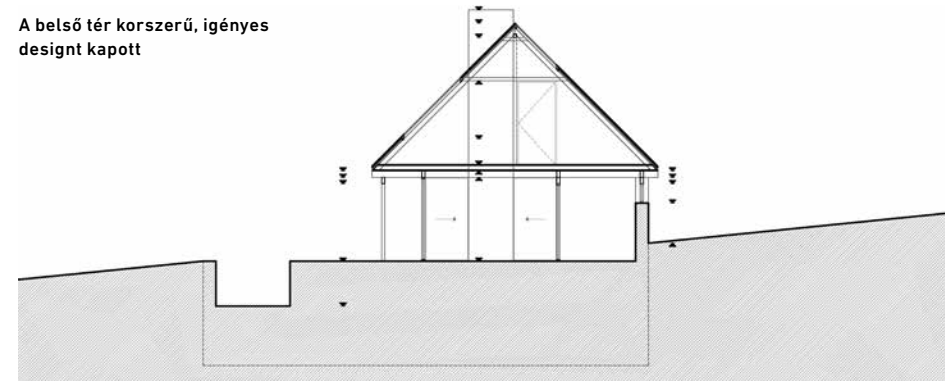
Három osztatos szerkezetét kívül
oszlopok tagolják tovább,
a panoráma felé forduló
üvegfelületek mögött egyszerű,
átjárható szerkezet érvényesül

▲
A panorámára szervezett,
finoman tagolt interiőr

◀
A belső tér korszerű, igényes
design-t kapott

Ugyanakkor ez egy fénymániás, mai ház, a földszinti lakótér szinte teljes üvegfalával fordul a balatoni panoráma felé. És a ház ebben a nagyobb harmóniaegységben – itt, félúton a szőlő között és az erdő alján – már nem abszolút főszereplő. A ház, a táj, a messze nyúló kétféle zöld, a hátsó dombgerinc, a szőlők és a felhős magas ég együtt lesz igazán építészeti unikummá.

Vezető építész tervező:
Váncza László (Váncza Művek)
Építész munkatársak:
Fábián Gábor, Németh Márton
Bruttó alapterület: 325 m²

DÚLÓÉRZET

Percze Élményközpont, Mád

Szöveg MOLNÁR SZILVIA
Építész KISS-GÁL ZSUZSANNA
Fotó BUJNOVSZKY TAMÁS

Bizonyos, hogy a helyi legendák és a valóság egy ponton összeérnek, ez pedig a szőlészet-borászat, ami évszázadok óta kulturálisan és gazdaságilag meghatározója Mádnak. A szőlőművelés a természeti, építészeti tájat is karakterizálja, bármi történik is az ágazattal, az ágazatban, az kihát tájra, településre. A II. világháború rombolása, a szőlőműveléssel és

borászattal foglalkozó helyi zsidó családok elpusztítása, a svábok elűzése, a szocialista centralizált, a hagyományos gazdálkodással szaktó mezőgazdaság mind-mint nyomot hagyott, járva a vidéket, ma is érezhető a hiány. De ugyanakkor érezhető és szemmel látható a törekvés, a megmaradtak, a visszatérők és utódaik, a változást hozó beköltözők vágya, aka-

rata és gondossága is. Ennek eredménye, hogy a rendszerváltás óta a Tokaji borvidék legdinamikusabban fejlődő és fejlesztő, leginnovatívabb települése, építészeti szempontból is kétségkívül Mád (lásd Moonvalley Wines borászat /2012/8 OCTOGON/, Borfeldolgozó üzem, Aszúház, Borytis hotel /OCTOGON 2014/8/ stb.). A Percze Élményközpont, mely a nevéből kikövetke-

TOKAJ BORVIDÉKÉN JÁRTUNK JÚNIUS ELEJÉN, MISKOLC, MISKOLCTAPOLCA, OLASZLISZKA MELLETT EGYIK KITÜNTETETT ÚTI CÉLUNK MÁD VOLT, A MOSTANÁBAN BEFEJEZETT RABBIHÁZON FÖLÜL A PERCZE ÉLMÉNYKÖZPONTBA IS BETÉRTÜNK.

▲
A terepviszonyok miatt a kerti oldalról földszintesnek tűnhet az épület, amit mádi kőből csiszolt-vágott kőlapokkal burkoltak, az éttermi részről kilépve egy kisebb teraszra jutunk

tethető, hogy a Percze településrészen épült fel, a gyarapodás újabb állomása.

Közel négy évig kereste a megbízó a tervezővel, Kiss-Gál Zsuzsannával közösen a legmegfelelőbb helyszínt – korábban már dolgoztak együtt egy projekten, innen az ismeretség. A kiválasztott dűlőről más mellett a Szt. Anna templomra, a Zsinagógára lehet látni, közel a településközpont, ráadásul az Élmenyközpont épülete mögött, a dűlő tetején, a fák árnyékában egy kis házi színpadot is kialakítottak. De ne távolodjunk el a háztól, hiszen ő a főszereplőnk. Megérte a helyszíneresés, egyrészt a remek pozíció miatt, de a kaland, a tájismeret okán is, hiszen a tervező a kutatás időszakában töviről-hegyire megismerte Mád kultúrtörténetét, táját, építészetét, megalapozott „dűlőérzete” lett már az első vonalak meghúzásakor. Ez a tapasztalat beépült a tervbe, a kész házba, pontosabban házpárba: megpillantva a formát, tetősíkokat, szerkezeteket, anyagokat (köztük a lokális mádi követ), a táji és a helyi hagyományos építészet morfológiája egyaránt felsejlik. Az épületekben egyébként étterem és egy kisebb wellness-részleg működik, illetve e

▼
Helyszínünk a Percze („Pertze”) dűlő. Egy 1867-es térkép másolatán, ami az étteremben látható, a mádi szőlőbirtokok tulajdonosainak neveit olvasva az is kiderül, hogy a soknemzetiségű Mádon nagy számban voltak női szőlőbirtokosok

▲
A lépcsőház afféle építészeti szőlősorként húz a főhomlokzattól a kert felé

helyről dűlőtúrák indulnak lábon, két- és négy keréken, a központ a környék vizeire kajaktúrákat szintén szervez. A közepén lépcsőházzal kapcsolt egyemeletes épületek úgy ülnek a terepen, hogy elhelyezésükkel lekövetik a dűlősort: a lépcsőház képletesen egy szőlősor, ami a hátsó kijáraton a dűlő tetejére futó útban folytatódna, egy igen rövid szakaszon ez meg is történik, de hát az élet, az igények sokszor felülírják a tervet. A kisebb szükséges és igényelt változtatások ellenére narratívájában és építészeti képében is remek házpár született, és újra Mádon.

Építésztervező, kert- és tájépítész:
Kiss-Gál Zsuzsanna (atelierarchitects)
Tervezés éve:
2012-2014
Átadás éve:
2015
Alapterület (nettó):
410 m²

▲ Az étterem enteriőrje az épület tervezése során folyamatosan alakult (Enteriőr: Szepsy Kinga). Az étteremhez kis főzőkonyha is tartozik. A Percze logós asztalok Kiss-Gál Gergely és Galambosi Dániel munkái

► Az átadópult mintegy lezárása a mádi kőlapokkal burkolt kandalló

Mád központjára
látni a dűlő tetejéről

SÍKOKKAL JÁTSZVA

Szöveg BÁN DÁVID
Építész TÖRÖS ÁGNES, NAGY CSABA
Fotó BUJNOVSZKY TAMÁS

GYÓGYPEDAGÓGIAI ISKOLA BUDAÖRSÖN

EGY SIKERESEN MŰKÖDŐ GYÓGYPEDAGÓGIAI ISKOLA ÚJULT MEG BUDAÖRSÖN. A SZINTE CSALÁDIAS SZELLEMISSÉGŰ, DE FUNKCIONÁLISAN

PONTOSAN KIALAKÍTOTT ÚJ ÉPÜLETET TÖRÖS ÁGNES ÉS AZ ARCHIKON ÉPÍTÉSZIRODA TERVEZTE. A KÖRNYEZETÉBE SIMULÓ, SZÁMOS APRÓ

MEGLEPETÉST TARTOGATÓ HÁZ JÁTÉKOSAN BÁNIK A SÍKOKKAL.

Budaörsön bő negyed évszázada nyílt meg a Bleyer Jakab Német Nemzetiségi Általános Iskola, amelynek tagozataként egy gyógypedagógiai intézmény is működik. Ez a tagozat az anyaiskolától külön, egy csendes mellékutcában üzemel, mára azonban az épülete elavulttá vált, egyre kevésbé tudta ellátni speciális funkcióját.

Környezetére finoman reflektáló, nem hivalkodó épület

Az utca felé szinte teljesen ablaktalan épületbe belehasít annak főbejárata és az azt látványosan kijelölő, síkjában többször is megtört, op-artos hatású színes burkolat

A városi önkormányzat, felismerve, hogy az eredeti, építészetiileg jellegtelen épület megtartása és felújítása nem nyújtana megfelelő megoldást, a bontás mellett döntött. Az új iskola megtervezésére közbeszerzési eljárás keretében írtak ki tervpályázatot, amelyet az Archikon Építésziroda és Törös Ágnes nyert el.

A városi főutcából nyíló családi házas mellékutca képét alapvetően a hagyományos régi parasztházak és az elmúlt évszázad jellegtelen megjelenésű falusi házai alkotják. Ide ékelődik be a környezetére finoman reflektáló, nem hivalkodó, mégis igen karakteres homlokzatú iskola. Az utca felé szinte teljesen ablaktalan épületbe belehasít annak főbejárata és az azt látványosan kijelölő, síkjában többször is megtört, op-artos hatású színes burkolat. Ez a motívum az épület átriumos belső udvarán is felülírja az amúgy szinte egyeduralkodó fehér dominanciáját, a külső homlokzaton pedig lábazatként fut végig.

Az iskola funkcionális kialakítása, a helyiségprogram szakmailag igen kötött volt, mert külön összevont osztálytermet kellett létrehozni a tanulásban, valamint az értelmileg akadályozott tanulók számra. Az iskola célkitűzései

között első helyen szerepelt a tanulók képességfejlesztése, a rehabilitáció, a rehabilitáció, az általános műveltség megalapozása életkoruknak és egyéni képességeiknek megfelelően, továbbá az egész életen át tartó tanulás megalapozása, az ehhez szükséges pedagógiai kultúra kiépítése.

Az iskolába végül négy, egyenként nagyjából 25 négyzetméteres tantermet terveztek, amelyből kettő összenyitható. Az osztálylétszámok a speciális igények miatt alapvetően alacsonyak, így legfeljebb 12 gyerek befogadására alkalmas termeket kellett tervezni. Ezenkívül egy könyvtár- és médiaterem, valamint egy munkaterem egészíti ki a tantermeket, valamint egy egyéni fejlesztő szobára is igény mutatkozott. Az iskola kiszolgálását igazgatói iroda, nevelőtestületi helyiség, teakonyha, vizesblokk és orvosi szoba biztosítja. A tanulók számára étkező – ehhez megfelelő melegítőhelyiség –, egy tornaszoba és megfelelő vizesblokk létesült.

Az épület körüli kert részben sportolásra, játékra alkalmas, másrészt a terápiás foglalkozásokat szolgáló dobozkertnek is helyet biztosít. Az épület átriumos kiképzésével egy belső kertet is körbezár: az utca felé szinte teljesen zárt

épület végül az átrium és a belső kert felé nyílik meg, nagy ablakain keresztül innen kap természetes benapozást. A korábbi épület fakó, lambériás belső világát itt letisztult, főleg a fehérrel, helyenként a vörössel, szürkével operáló minimalizmus váltja. Mindezt a különböző irányokba játékosan billenő, de a környező épületekhez jól igazodó tetősík zárja.

Megbízó:

Budaörs Város Önkormányzata

Tervező építész:

Törös Ágnes

Felelős építész:

Pólus Károly

Építész munkatársak:

Rákosa Sándor, Farkas Ádám

Kertterv:

Bognár Emese

Tervezés éve:

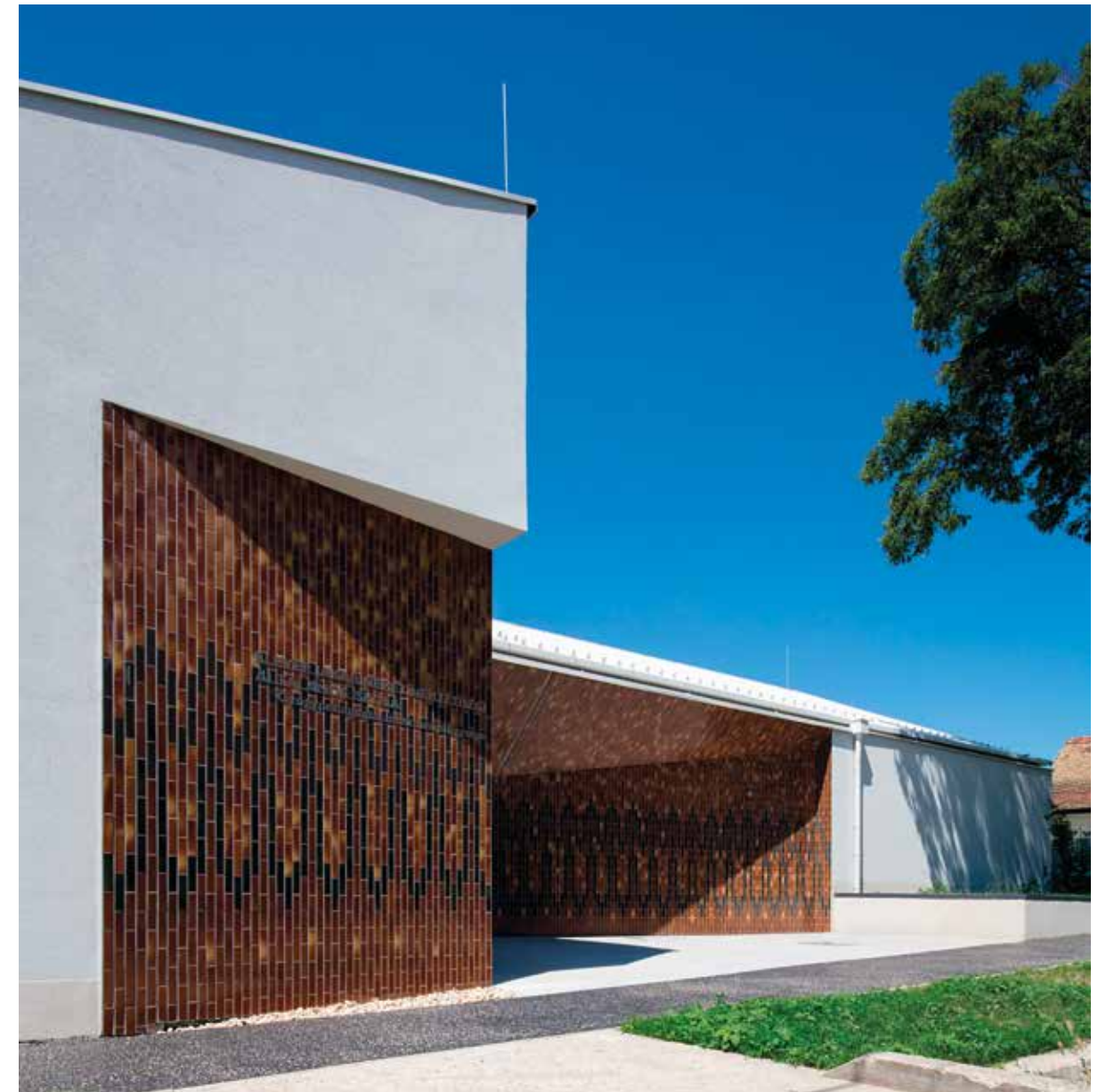
2014

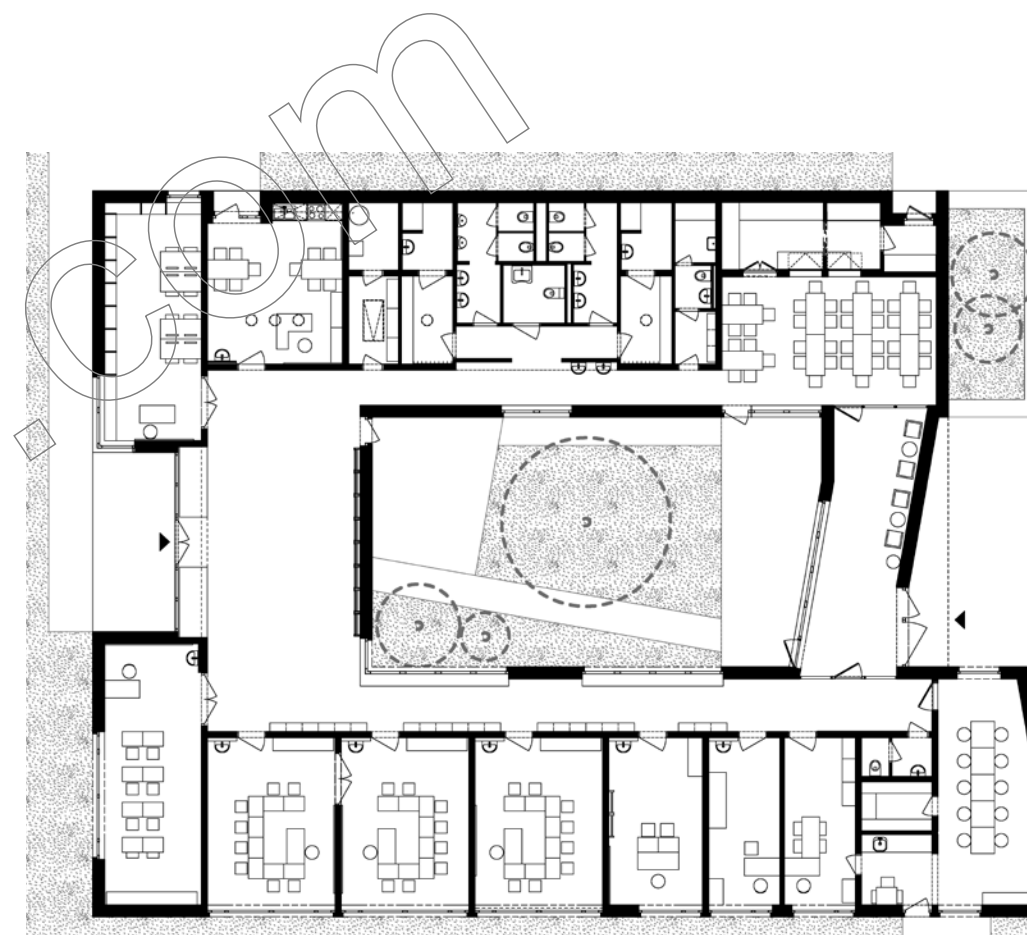
Átadás éve:

2016

Összes alapterület (bruttó):

590 m²

▲ Átriumos, betső udvar, ahol a fehér dominanciáját írja felül a mázas csempe használata

◀ Az iskola funkcionális kialakítása, a helyiség-program szakmailag kötött volt

▶ A környezetébe simuló, számos apró meglepetést tartogató ház játékosan bánik a síkokkal

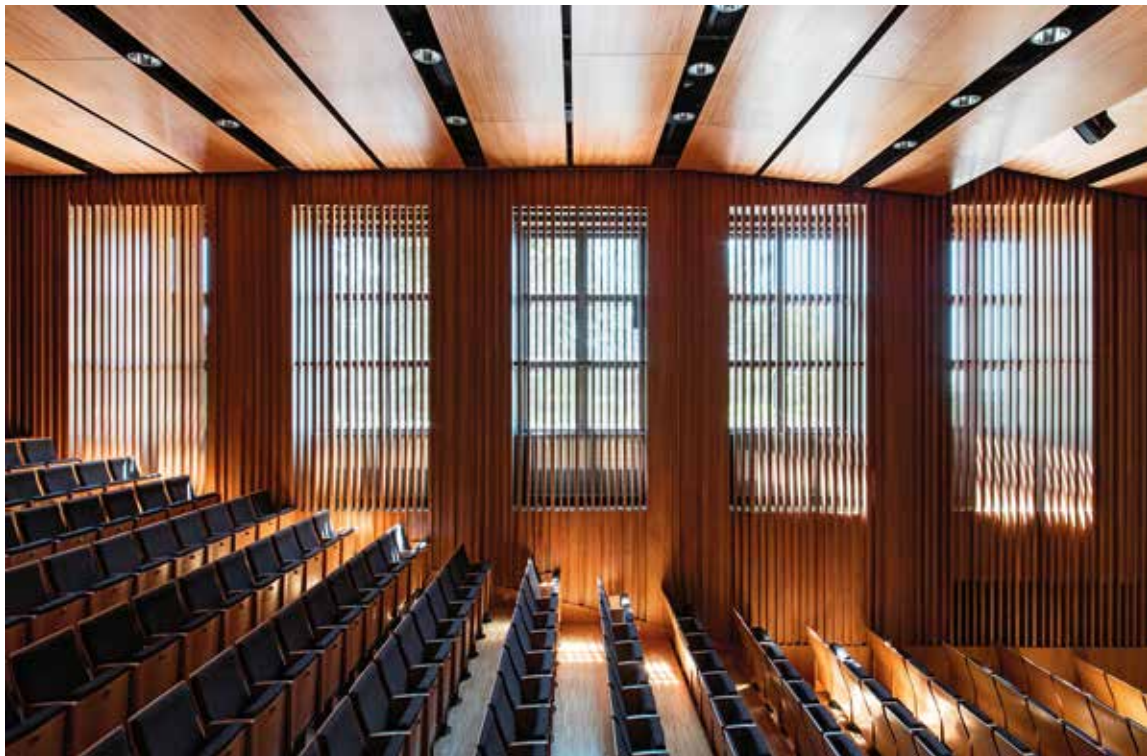

ÜNNEPRE ÖLTÖZTETVE

*A Pannonhalmi Bencés
Gimnázium új díszterme*

Szöveg	MIZSEI ANETT
Építész	GUTOWSKI ROBERT
Fotó	BUJNOVSZKY TAMÁS

HOSSZÚ TÁVON VALÓ GONDOLKODÁS ÉS MULTIFUNKCIONALITÁS: KÉT ALAPPILLÉR ABBAN
A TERVEZÉSI FOLYAMATBAN, AMELY SORÁN A PANNONHALMI BENCÉS GIMNÁZIUM, EGYHÁZZENEI
SZAKKÖZÉPISKOLA ÉS KOLLÉGIUM EGYKORI TORNATERMÉT GUTOWSKI ROBERT ÉS
MUNKATÁRSAI NAGYVONALÚ KÖZÖSSÉGI TÉRRÉ ALAKÍTOTTÁK.

Az iskolai élet meghatározó és közösségformáló eseményei mellett mozira, klasszikus konferenciateremre, előadótérre, illetve az intézmény profiljából adódóan koncertteremre is szüksége volt a gimnáziumnak. Az egykori tornaterem átalakítása egy újabb láncszeme a pannonhalmi bencés központ fejlesztésének. A régi funkció közel két évvel ezelőtt költözött ki az ugyanezen építészroda által tervezett önálló, a főépülethez pinceszinten csatlakozó tornacsarnokba. Ez a mostani átalakítás látszólag kicsi, mégis fontos lépés egy huszonegyedik századi iskola identitása felé.

A fenti funkcionális igényekből adódóan az akusztika volt a húzóágazat. A meglévő, adottságként kapott épületkubus vizsgálata és újratervezése tehát ebből indult ki. Az első és a legfontosabb pont a térarányok alkalmassá tétele volt – ez vagy a tetőt elbontva és megemelve, vagy a földszinti terem padlószintjének mélyítésével történhetett. Utóbbira különösebb nehézség

nélkül kínálkozott megoldás: a huszadik század közepén az eredeti épülethez – tervezői Hidasi Lajos és Kiss Tibor voltak – hozzáépített terem alapozási síkja szerencsére megegyezett a régi szárnyéval. A meglévő épületkontúr ezzel olyan keretet biztosított, ami egy nagyon koherens, józan, szerény, belülről építkező koncepcióhoz vezetett. Hogyan máshogy is lehetne leképezni egy iskola legjobb értelmében vett „iskolaságát”? Hagyományos, „shoebox” típusú akusztikus tér jött tehát létre a meglévő szerkezeteken belül. Fa felületekkel és finoman törtvonalú kontúrokkal a tervező kiegyensúlyozott, barátságos kamaratermet alkotott. A megnövelt belmagasságú tér felső szintjén a színpad felett egy karzatot, a terem túlsó végében pedig a technikai fülkéket és vetítőrendszereket helyezték el. A fényviszonyok kétféle árnyékoló- és sötétítőrendszerrel szabályozhatók. A fa felületképzés a színpad környezetében reflektorburkolatként, a nézőtér körül pedig változó mélységű lamel-

A huszadik század közepén az eredeti épülethez hozzáépített terem alapozási síkja szerencsére megegyezett a régi szárnyéval

A fényviszonyok kétféle árnyékoló- és sötétítőrendszerrel szabályozhatók

A huszadik század közepén az eredeti épülethez hozzáépített terem alapozási síkja szerencsére megegyezett a régi szárnyéval

A megnövelt belmagasságú tér felső szintjén a színpad felett egy karzatot helyeztek el, a diffúzorként működő burkolatok távolról és óvatosan, de őrzik az emléket az egykor lambériával burkolt tornateremnek

lák formájában jelenik meg a különböző hangok frekvenciáinak megfelelően. E diffúzorként működő burkolatok távolról és óvatosan, de őrzik az emléket az egykor lambériával burkolt tornateremnek, az iskola életében és saját „legendáriumban” oly sok fontos eseményhelyszínnek.

Legyen bár befelé forduló és mértéktartó, reprezentatív funkciója és a meglévő épülethez való csatlakozása miatt a projekt néhány ponton nagyon finoman, inkább csak jelzésértékűen, de kilép a csarnok belső teréből. A kert felé a backstage kapuja adja az összeköttetést. A főépület aulájának és a díszteremnek a közös falán megjelenik a belső faburkolat, mintegy megmutatva a térbe helyezett „kapszula” oldalát. A régi szárnyat csak kisebb beavatkozásokkal érintették a pincszinten, ahol a későbbiekben kiszolgáló terek, zenészipihenő és stúdiószoba létesülhet. A távolabbi tervek közt szerepel a tetőtéri kiállítóterem leköltöztetése és csatlakoztatása a rendezvényteremhez, ezzel felszabadítva a legfelső szintet további kollégiumi férőhelyek számára.

A nézőkkel való feltöltés, amely ráadásul a meglévő adottságokból fakadóan csak egy oldalról lehetséges, a funkciók változása, a backstage-ben a hangszerek tárolása és manipulációja, a zenészek és technikusok mozgatása felér egy közlekedési csomóponttal. Esztétikája és a kortárs koncerttermekkel egyenértékű hangzásvilága mellett bámulatra méltó, amilyen magától értetődően helyére került mindez a nagyon is korlátozott méretű térben. S talán ez a lényege a megvalósult tervnek: a léptéknek megfelelően világszínvonalút alkotni. A pannonthalmi környezet szellemi és fizikai értékei, a vendéglátás és a közelmúltban megvalósult inspiráló építészeti alkotások adottak voltak, a hozzájuk való felzárkózás tette kihívássá a tervezést.

Megbízó:

Magyar Bencés Kongregáció Pannonthalmi Főapátság (dr. Várszegi Asztrik főapát, Hardi Titusz iskolaigazgató)

Projektvezetők:

Rábai László, Szalai Olga, Beck Sándor (Pannonthalmi Főapátság), Barcza István, Pálffy-Józsa Kristóf (Pannonthalmi Bencés Gimnázium)

Eredeti tervezők:

Hidas Lajos, Kiss Tibor (gimnázium épülete)

Felelős tervező:

Gutowski Robert (GUTOWSKI Építész Kft.)

Munkatársak:

Dely-Steindl Barnabás, Kovács Hunor László, Rabb Péter, Bollók Gáspár, Mizser Csongor

Tervezés: 2015

Megvalósulás: 2015-2016

TITKOS VARÁZSLÁS A LÁTOGATÓIPARBAN

ALMÁSY-KASTÉLY LÁTOGATÓKÖZPONT GYULÁN

RÖGTÖN CSAPJUNK IS BELE A LECSÓBA: AMI GYULÁN, A FELÚJÍTOTT KASTÉLYBAN SZEMBEJÖN VELÜNK AZ VILÁGSZÍNVONAL, MÉG HA SENKI NEM IS TUDJA PONTOSAN, UTÓBBI MIBEN ÁLLNA PONTOSAN. ELSŐRE MARADJUNK TEHÁT ANNYIBAN, EGY ÁTLAGOS MAGYAR KASTÉLYFELÚJÍTÁSBÓL OLYAT HOZTAK KI, AMINEK NÁLUNK MÉG NINCS PÁRJA.

A látogatót a bejáratnál szemközt – ahogy egykor a kastély vendégeit is – egy lentikuláris kép: életnagyságú komorna, szakács, libériás inas fogadja

A kiállítás első felében rögtön megismerkedünk a szolgálok, lakájok, komornák szobáival és bonyolult hierarchikus viszonyaival

A változatos bőségben látható kiállítási elemek úgy mutatják be a szolgálok titkos világát, hogy az közben az Almásy-kastély dokumentumaihoz, történetéhez kötődik

Szöveg TORMA TAMÁS
Építész FÖLDES LÁSZLÓ, BALOGH CSABA
Kurátor SZ. SZILÁGYI GÁBOR
Fotó BUJNOVSZKY TAMÁS

Gyulára nehéz ugyan eljutni, de itt aztán pár száz méteren belül előttünk áll egyetlen épén maradt, gótikus téglavárunk tóval, parkkal, nyáron egy színházi fesztivállal, az ország egyik legnépszerűbb fürdője és annak közvetlen szomszédságában az egykori Almásy-kastély.

A Gyulai Várfürdőt az ország legzöldebb élményfürdőjének nevezik és nem véletlenül, mert az a kastély nyolc és fél hektáros ősparkjában működik – egy verőfényesebb napon a kastély hátsó ablakaiból az óriásplátánok között heverő strandvendégekre látni. 1942-ben Almásy Dénes örökösei egy mérete-sebb kaszinóadósság után kénytelenek voltak az egész kastélyparkot felparcelláztatni – egyszerre törlesztették a birtokra bejegyzett jelzáloghitelt, és alapították meg a Fürdő és Üdülő Rt.-t is. A kastély hendikeppejé közé tartozik még, hogy – mivel építéstörténete elválaszthatatlanul kapcsolódik a mocsaras környék szigetére települt vár történetéhez – folyamatosan süllyedt és süllyed. Emiatt olykor egészen vicces ferdeségekkel és lejtésekkel találkozhatunk benne, de ami a legtöbb felújítás után szigorú mértani szempontból hibának minősül, itt a bájos karakter részévé válik, mint például rögtön az ikerlépcsőházban, a két oldalon fel-

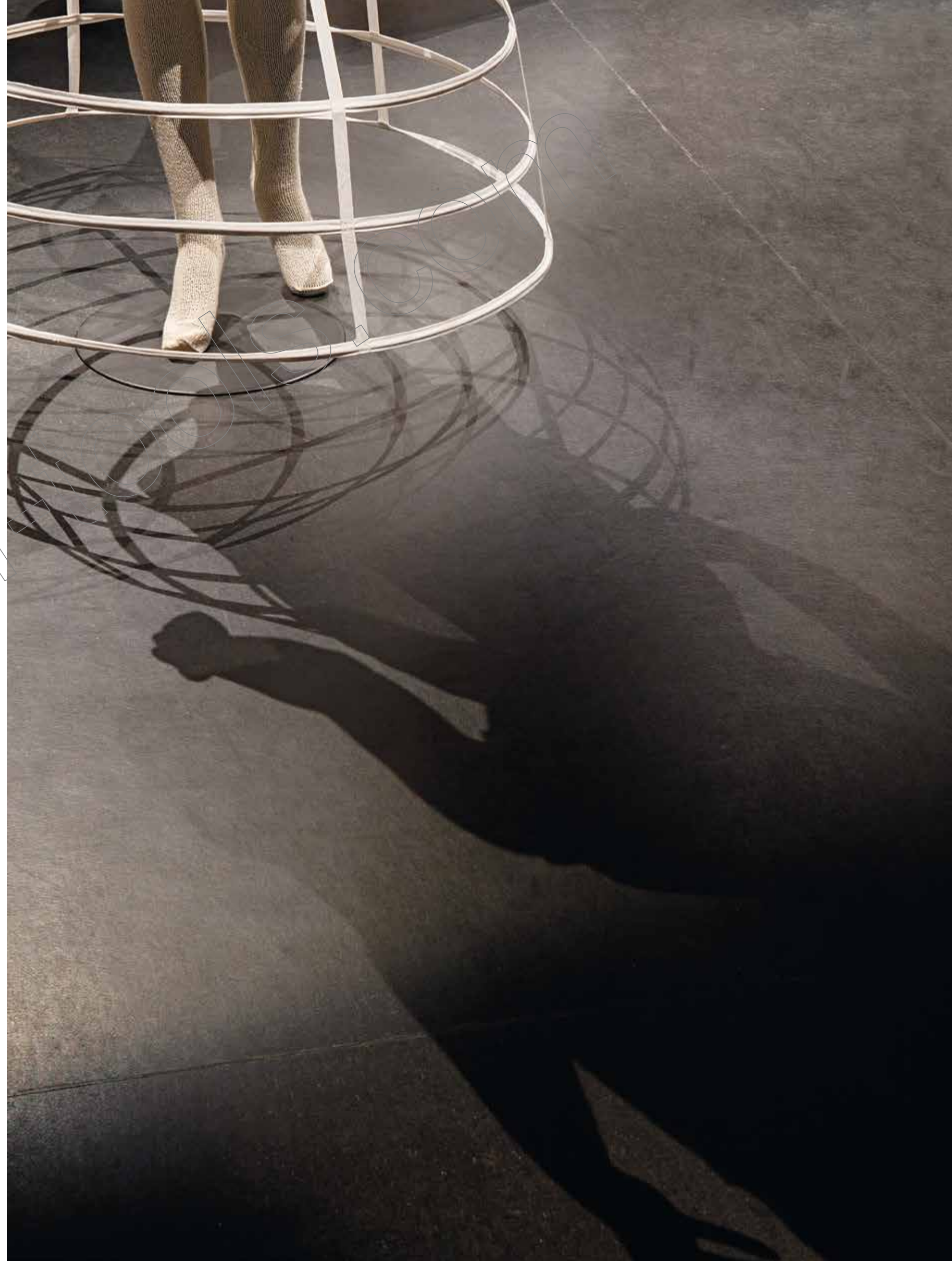

▲
Ami Gyulán, a felújított kastélyban szembejön velünk az világszínvonal

◀
A bal oldali toronyban a vastraverzek láthatóvá váltak, a falfestéssel, fénydesignnal elért kürtőhatás az alkotók korábbi munkájára, a celtőmölki Kemenes Vulkánparkban látható megoldásokra is emlékeztet

futó vörös mészkő lépcsősoré. A szilárd, teherhordó talajréteget egyébként végül kilenc méter mélyen találták meg.

Mégsem egy átlagos kastély ez – pontosabban Földes László, Balogh Csaba és csapatuk érzékelhetővé tudták tenni, hogy közel sem átlagos, mert az eklektikus külső mögül mindig elő-előbukkan egy korábbi, majd még korábbi barokk, sőt török kori rész is. A várat 600 éve építtette a macsói bán, amit a törökök Szigetvárral párhuzamosan, 1566-ban foglaltak el, ettől délre, a kastély helyén egykor a huszárvár állt. Itt sokáig még egy dzsámi is volt, majd a török kori torony lassan a folyamatosan bővülő kastély részévé vált. A tulajdonosok sorát a török kiűzése után az osztrák hadsereg sikeres élelmezési biztosító, Johann Georg Harruckern báró nyitotta meg, aki a várban ser- és pálinkafőző házat rendezett be, és a mai kastély helyén lakhelyet építtetett magának. Ezt előbb fia bővítette (az ő megbízásából készített Franz Anton Hillebrandt tervet a kastély bővítésére), később több tűzvész is hozzájárult az épület átalakulásához, majd fiúörökös hiányában a központ 1798-ban báró Wenckheim Józsefre szállt. A kastély tovább bővült, valószínűleg ekkor építették hozzá a cselédszárnyat és a másik tornyot (a család építész Czigler Antal volt), hogy aztán 1888-ban ifjú arájával, egy

Károlyi grófnővel egy Wenckheim lány fia, gróf Almásy Dénes költözzön a kastélyba – a későbbi történetet nagyjából ismerjük.

Már a fenti, öröklésekkel, hanyatlásokkal és tűzvészekkel dúsitott történetből is sejthető, hogy ha ezt a bonyolult, a véletlenek szeszélyeivel tarkított fejlődéstörténetet csupán a szokásos módon szerették volna bemutatni, az maximum az esős napokon hirtelen kikapcsolódásra éhező fürdővendégeket elégitette volna ki. Gyulán azonban nem ez történt, az építészek Sz. Szilágyi Gáborral, a kiállítás tervezőjével és kurátorával (továbbá a tartalmi kérdésekért felelős kurátortárs Lukács Zsófiával, az arcuati és grafikai tervekért felelős Flanek Péterrel, valamint Haász Ferencsel, aki pedig a fényeket tervezte) olyan egységet teremtettek, ahol a látogatót a kiállítás szép lassan magába szíp-

pantja, és lényegében elveszik a térben. (A kastély fejlődés- és átalakulás-történetét például nemcsak egy mozgóképes időszak teszi érzékelhetőbbé, de egy óriásmakett is, a makettbe telepített és fényekkel operáló fényinstalláció különleges kombinációjával).

Vagy vegyük például ezt a bizonyos toronyot. Amikor utoljára, a nyolcvanas években – a valahai boltozatokat vasbetonnal pótolva – felújították, lényegében megszűnt klasszikus műemléknek lenni. Most viszont az építészek és a kiállítás-tervezők valódi kortárs teret teremtettek belőle: többek között a vastraverzek láthatóvá tételével, valamint a fénydesignnal. Tudom, hogy túlzás, de ebben a több mint kétszáz éves toronyban ugyanazt a fényekkel és falfestéssel megsegített, felfelé húzó kürtőhátást éreztem, mint az Sz. Szilágyi-Földes páros

egyik korábbi munkájában, a celldömölki Kermes Vulkánpark superminimalista épületében.

Alul ide telepítették a látogatóközpont bejáratát a pénztárpulttal, aztán ugyanez a hatás folytatódik, amikor a központi kiállítótérbe érünk: kiderül, nemcsak az épületet, de kiállítási bemutatását is lehet különlegessé avatni. A bejáratnál – ahogy egykor a kastély vendégeit is – életnagyságú libériás inas, komorna, szakács fogadja. Mindezt egy lentikuláris képen (a több képből összerakott installáció, ami a változó nézőpontból bemozdul, másképp néz ki, szinte kikacsint, mint egykor a kacsintós pénztárcák esetében), és a Sz. Szilágyi Gábor az érdekeségeket, ellentéteket, interaktivitást és szenzitivitást bevetve vonja be rögtön a látogatót, illetve, valamivel később, szinte a felmerülő gondolatait is előre kitalálja.

Társasági intelmek a madárház falán: „A jól nevelt nő, legyen az fiatal vagy idős, soha, semmi szín alatt sem néz hátra az utcán.”

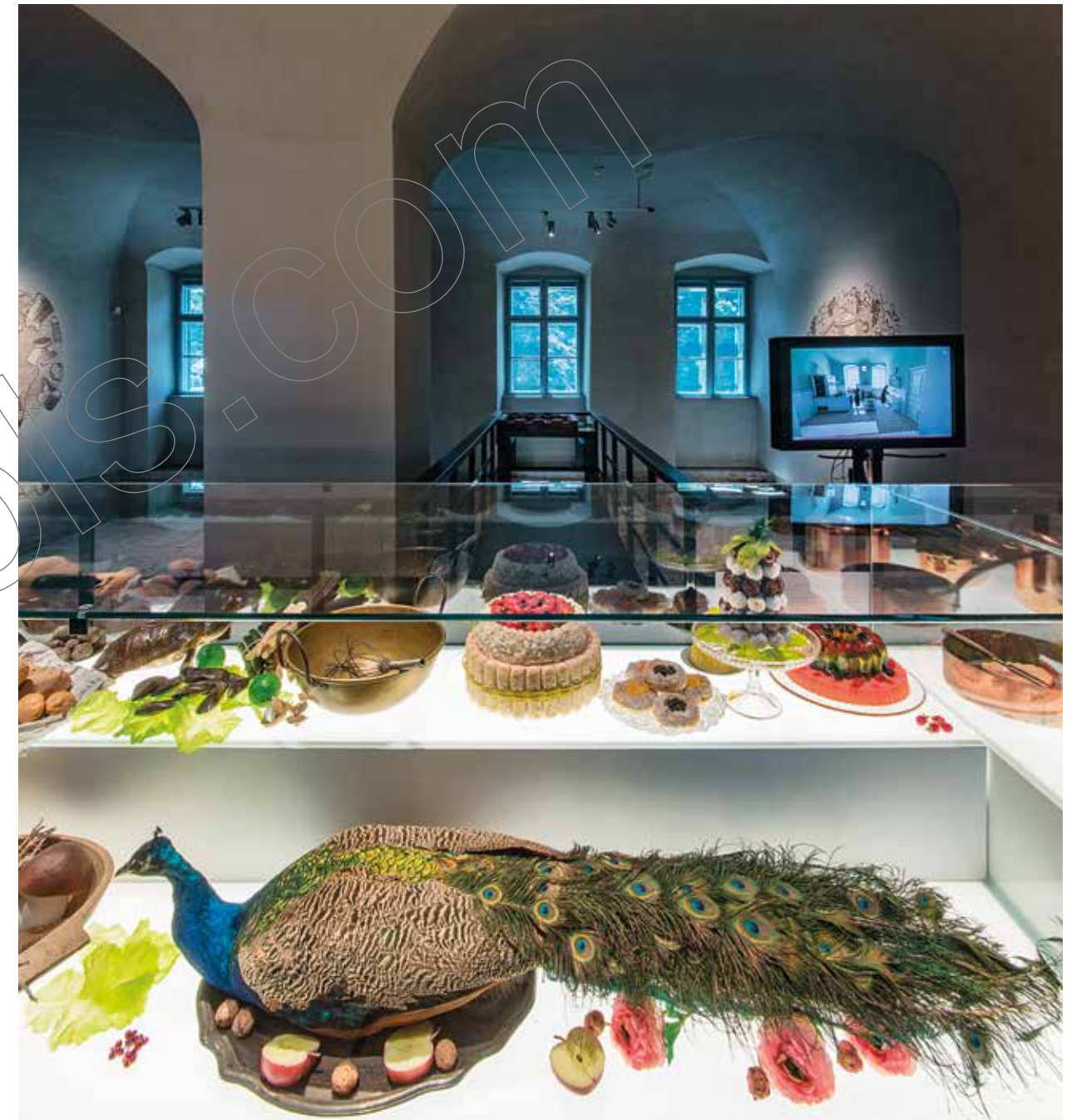
Női alakformálás a spanyolfal mögött. A halsonttal vagy vaspálcákkal erősített fűző húzta keskenyre a hölgyek derekát és emelte fel a keblek vonalát. A krinolin kifejezés a francia *crin* (lószőr) szóból származik és a korábban használt lószőrből készült alsószoknyára utal.

Majd előre megválaszolja. Hányszor és hogyan fürödtek az arisztokraták, de miért a hálóban állt a kád? Milyen darabokból kellett állnia egy főúr ruhatárnak és milyen illatokat használtak a 19. században? Mi volt a különbség komorna és a cselédlány között?

Egyébként öt korabeli illatot meg is lehet szagolni, az 1846-os ún. Nemzeti illat például izzadságszag ellen, mosdás mellett vanília, szegfűszeg, jázmin, rózsa, cédrus, narancsolaj, mósusz és ámbra kivonat elegyét vetette be.

De ahogy a felújítás – a történelmi hűség dacára – mai egységbe fogja össze a kastélyt, a színes-szagos, érzéki kiállítás is magába épít mindent, ami az arisztokraták életén és egy uradalomközpont üzemeltetésén túl az 1849-es, későbbi aradi vértanúk itteni fegyverletéte-

létől egészen Ajtosi Dürerig Gyulához kapcsolható. A '49-es fegyverletétel idején a szabályk átadásának helyszíne a kastély egyik földszinti szobája volt, ablakán a honvédtisztek állítólag kívülről hajigálták be kardjaikat.

A kastélyt a fürdőnek felparcellázott parkjával együtt 1948-ban államosították, az ötvenes években először iparostanuló-otthont, majd csecsemőotthont rendeztek be itt, ami egészen 2004-ig működött. Az átalakítás tervezése után kezdődött, majd 2014-ben, egy nyertes EU-pályázatot követően már nagyobb lépésekkel

el is indulhatott. Földes László és Sz. Szilágyi Gábor – továbbá a nevük mögé mindenképpen odaképzendő a munkatársak hosszú és sokszínű sora – nemzetközileg is kivételest hoztak itt össze a kortárs innovációk teljes arzenáljának bevetésével.

Most pedig kész, és ha újra ránézünk a park zöld keretében halvány sárgán, zöld ablakkerekkel pompázó kastélyra, könnyű megérezni, hogy most újra az lehet, ami volt: szétsugárzó kultúrájával a város egyik központja.

Csak most egészen másképp.

▲ A 18. századi, barokk kori konyha érintetlen régészeti térként látható, felette a mai járó szinten acélrácsos híd korabeli konyhai produkciókkal

◀ Építészettörténeti részlet különleges makettal

A gyulai Harruckern-Wenckheim-Almásy-kastély az ország kulturális életében is mindig jelentős szerepet játszott

A folyosói ablakok este sziluett fényekben keltenek illúziót

Az Almásy-kastély
generálkivitelezője
a Modinvest Kft.

Épület tervezés:

Építészeti tervező:

Földes és Társai Építésziroda Kft.

Felelős építész tervező:

Földes László, Balogh Csaba

Építész munkatársak:

Csűri Johanna, Deigner Ágnes, Holics Tamás,
Sirokai Levente, Sónicz Péter, Vértessy Ágnes

Épület kivitelezés:

Fővállalkozó:

Modinvest Építőipari– Beruházó- és
Kereskedelmi Kft.

Kiállítás tervezés:

A kiállítás kurátora, művészeti vezetője:

Sz. Szilágyi Gábor

Társkurátor: Lukács Zsófia

Arculati- és grafikai tervező, művészeti tanácsadó:

Flanek Péter

A kiállítás alapkonceptiója: Virág Zsolt

Kiállítási forgatókönyv:

Sz. Szilágyi Gábor, Lukács Zsófia

Építésztervező:

Földes és Társai Építésziroda és Konkrét Stúdió
Belsőépítész: Deigner Ágnes, Földes László,
Szlabey Balázs

Installációs terv: Balogh Csaba, Földes László,

Sirokai Levente, Sónicz Péter

Interiőr szakértők: Igaz Rita, Lukács Zsófia, Semsey

Balázs, Tóth G. Péter

Világítási koncepcióterv: Haász Ferenc

Kiállítás kivitelezés:

Installáció: Stílfa-MI Kft.

Grafika:

KIÁLL – Kiállítás Tervező és Kivitelező Kft

Multimédiás fejlesztések

Effective Group Zrt., Borg Informatika Kft., RL Tech
Solutions Kft.

Világítás:

Rio Lámpastúdió Kft, ERCO Lighting GmbH

Kiegészítő filmek:

Cinematic Studio Kft.

Építészeti és interiőr makettek:

Modellab Studio Kft

Építési periódusok 3D rekonstrukciója és animációs filmje:

Pazirik Informatikai Kft.

Építtető:

Gyula Város Önkormányzata, dr. Görgényi Ernő
polgármester

Projektmenedzsment:

Magyar Kastélyprogram Kft.: Virág Zsolt; Bors-
Bulbuk Zsuzsanna, Hohl Gergely, Németh Nóra
Eubility Group Kft.: Deli Beatrix, Figura Ferenc,
Knyihár Krisztián, Márkus Bálint
Gyula Város Önkormányzata: Béres István,
Gellén Vencel

„A VENDÉGEK VISSZAIGAZOLTÁK ELKÉPZELÉSEINK HELYESSÉGÉT”

Gyula polgármesterével, Dr. Görgényi Ernővel folytatott beszélgetésünkben a város kulturális karakteréről, diákkori múzeumlátogatásokról, az Almásy-kastélyról, mint látványosságról egyaránt szó került.

Ön tősgyökeres gyulai, így bizonyára jól ismeri a kastély történetét. Személyes ambíciója volt, hogy a kastély kulturális központtá váljon?

Gyula egy különleges város. A gyulaiakra jellemző erős nemzeti, polgári értékrendet az államszocialista diktatúra sem tudta elpusztítani. Ennek egyik oka a város karakterét mélyen meghatározó kulturális értékegyüttes, melynek szerves része, bizonyos tekintetben megjelenítője az épített környezet. Éppen ezért történelmi múltunkat megjelenítő épületeink méltó kezelése, rendben tartása, felújítása alapvető jelentőségű. Ráadásul Gyulán gazdasági előnyökkel is jár a történelmi hangulatot árasztó, többnyire műemléki védettségű épületek rekonstrukciója és közösségi célú hasznosítása, hiszen ezek egyben turisztikai attrakciók is. A turizmus ugyanakkor segít megtermelni a felújított műemlékek

fenntartásának költségét is. A kastély felújításával újabb turisztikai attrakciót hoztunk létre, amely jelentősen erősíti Gyula vonzerejét a látogatók számára. A praktikus szempontokon túl is véteknak tartottam volna, ha nem közösségi célú hasznosításra tettük volna alkalmassá a kastélyt és annak parkját, hiszen ez az érték minden gyulai polgáré.

Az Almásy-kastély Látogatóközpont létrehozása nem „egyszerűen” példás kastélyfelújítást jelent, hanem egy kastélytörténeti keretbe ágyazott interaktív életmód-történeti kiállítást is, ami Kelet-közép Európában egyedülálló. Mi fogta meg a város vezetését Sz. Szilágyi Gábor kiállítási koncepciójában?

A tervezés során két alapvető elvárást fogalmaztunk meg, mindkettő a fenntarthatóságot szolgálta. Az egyik, hogy alternatív energiaforrások, korszerű technológiák használatával alacsonyan tartsuk az üzemeltetési költségeket. A másik, hogy történetileg hiteles, de jól értékesíthető attrakciót hozunk létre, hiszen a kiállítás a látogatóknak szól. Mindig is erősen

érdeklődtem a történelem iránt, ám mégis sok unalmas múzeumba emlékszem vissza diákkori osztálykirándulásokról. Olyan kiállítást szerettem volna, amely élményeket ad a vendégeknek és bemutatja a kor követelményeinek megfelelő megoldásokkal azt, hogy milyen volt az élet egy XIX. századi alföldi kastélyban. Nemcsak az arisztokrácia, hanem a személyzet világát is szeretnénk volna szemléltetni. Virág Zsolt koncepciója, Sz. Szilágyi Gábor és Lukács Zsófia tervei tökéletesen megfeleltek a megrendelői elvárásoknak.

Elégedett, amikor végigsétál a kastély rekonstruált terein, a kiállítási installációban?

Nem tagadom, hogy rendkívül elégedett vagyok, főleg, amikor hallgatom a látogatók sokszor elragadtatott véleményét. A látogatók száma már meghaladta a 25 ezret a március 18-i megnyitó óta, így elmondhatjuk, hogy a vendégek visszaigazolták elképzeléseink helyességét. Minden jel arra mutat, hogy a gyulai vár és a Várfürdő mellett az Almásy-kastély lesz városunk legismertebb és legkedveltebb látványossága.

végzettségétől függetlenül. Hihetetlennek tűnhet, azonban még senki nem jött ki másfél óránál hamarabb.

Országos szinten mik jelentik Gyula kulturális vonzerejét most, 2016-ban?

A városnak rendkívül mélyen gyökerező hagyományai, tradíciói vannak. Példaként említhető, hogy itt található Erkel Ferenc szülőháza. A Himnusz zeneszerzője, a hazai opera megteremtője rendszerint ide vonult vissza a fővárosi forgatag elől, amikor alkotói nyugalomra vágyott. Itt tanult meg festeni Munkácsy Mihály Szamossy Elek festőművésztől, s innen indult el pályája 1861-ben. Azt is megemlíthetem, hogy az ország harmadik legrégebb múzeuma is itt van, az Erkel Ferenc Múzeum 1868 óta működik. Javában zajlik az 53. várszínházi évad, amit a több mint hat évszázados téglavár falai között, valamint a tőszínpadon tartanak. Határozottan kijelenthető, hogy Gyula a kultúra városa, ahol a fesztiválok mellett számos program várja a helyieket és az ide látogató vendégeket. Rendkívül népszerű a Végvári Napok, a Minden Magyarok Fesztiválja és még sorolhatnám. A nyári időszakban közel 300 kulturális eseményen vehetnek részt az érdeklődők.

AZ EGÉSZSÉG BÁSTYÁJA, NÉGY ÉVSZAKBAN

Magyarország egyik, ha nem a legszebb helyszínű fürdője a Gyulai Várfürdő. Történetéről, jelentőségéről Boros László Attila, a Gyulai Várfürdő ügyvezetője mesélt az OCTOGON-nak.

A Gyulai Várfürdőt az ország legzöldebb élményfürdőjének is hívják, mivel az Almásy-kastély 8,5 hektáros ősparkjában működik. Mik adják az érdekességét, értékét?

A Várfürdő Gyulán, az Almásy-kastély 8,5 hektáros védett ősparkjában fekszik. A kétszáz éves ősparkot tízezer tő virág színesíti. Több mint százféle fa, bokor és cserje nyújt évszakról-évszakra meg-megújuló, változatos képet és friss, tiszta levegőt. A fürdőt a 2005 méter mélyről felhozott 72 °C-os alkáli-hidrogénkarbonátos-kloridos gyógyvize teszi Európa-hírvé. A gyógyvizes kezeléseken fölül – szakorvosi felügyelet mellett – különböző fizioterápiás kezelések,

gyógymasszázsokat, iszappakolásokat is igénybe lehet venni. A gyógyító erdő a minősített gyulai gyógyvíz hőmérsékletében és összetételében rejlik. A gyógyászati részleg 1968-ban nyílt meg. Ugyanebben az évben nyilvánították gyógyvízzé az I. számú termálkút vizét. 1971-ben pedig az akkori Egészségügyi Minisztérium a Gyulai Várfürdőt gyógyfürdővé minősítette, a fürdő környéke pedig gyógyhely. Az I. számú termálkút vize a nátrium-hidrogén-karbonátos gyógyvizek családjába tartozik. Mint ilyen, kiválóan alkalmas különböző mozgásszervi, ideg- és bőrgyógyászati panaszok enyhítésére.

Milyen állapotban van ma a fürdő?

A Várfürdő 21 medencéjében összesen hatezer négyzetméternyi vízfelület található. 2013 decemberétől négy évszakos komplexummá vált a Gyulai Várfürdő, miután átadták az ország legzöldebb családi élményfürdőjét, az AquaPalotát.

VÁRFÜRDŐTŐL SHAKESPEARE-IG

Adottságait és értékeit felsorakoztatva, joggal mondhatjuk, hogy Gyula vonzereje ma leginkább komplexitásában rejlik, részletesen erről Komoróczy Aliz, a Gyulai Turisztikai NKft. ügyvezetője mesélt nekünk.

Gyula a közgondolkodásban „a történelmi fürdőváros”. Valóban húzóágazat a fürdőkultúra a városban vagy ennél azért összetettebb a kép?

Városunk 2003-tól használja a „Gyula, a történelmi fürdőváros” szlogent, mely híven tükrözi Gyula turisztikai vonzerejének alappilléreit. A Dél-Alföld régió legjelentősebb turisztikai központja és minősített gyógyhelye 1984 óta ez a város. Több olyan értékkel is rendelkezik, melyek közül akár egyetlen egy is jelentős turisztikai szereplővé tenné gyulát. Hosszú évek óta népszerű úti cél a turisták körében, köszönhetően tradícióinak, sokszínűségének és az egyedülállóan lokálpatrióta lakosság vendégszeretetének. Legnagyobb vonzerővel bíró attrakciói közé sorolható a Gyulai Várfürdő, mely látogatóinak száma alapján, országos szinten is kiemelkedő jelentőségű gyógyfürdőnek számít. A legújabb

fejlesztés, a 2013 decemberében nyílt családi élményfürdő, az AquaPalota nyitásának eredményeként a Gyulai Várfürdő négy évszakos, több generációs fürdővé vált. Gyula jelképe, a turisztikai marketingben is hangsúlyosan megjelenő, több mint 600 éves gyulai vár, mely Közép-Európa egyetlen épen maradt gótikus sík vidéki téglavára – egyedülálló épített örökségeink egyike. A felújított vármúzeumot évente 65 ezer vendég látogatja. A vár udvarán működik nyaranta a több mint fél évszázados múltra visszatekintő Gyulai Várszínház. Az Összművészeti Fesztivál hat héten át tartó előadásai évente közel 30 ezer nézőt vonzanak. Minden év júliusában megrendezik a Nemzetközi Shakespeare Fesztivált, melynek keretében az előadások mellett tudományos konferenciákra is várják az érdeklődőket. A város kulturális turisztikai attrakciói között meg kell említenünk Gyula nagy szülötének, Erkel Ferencnek a szülőházát, az Erkel Emlékházat; továbbá a XIX. századi polgári család életmódját bemutató Ladics-házat; Magyarország második legrégebbi alapítású és a mai napig működő cukrászdáját, a Százéves cukrászdát, valamint a Kohán György, Kossuth-díjas

A 2,5 milliárd forintos, részben uniós támogatású fejlesztés révén több mint hatezer négyzetméterrel bővült fürdő fedett területe, melyből csaknem kilencszáz négyzetméter az új vízfelület. Az új élményelemek között találunk álló, fekvő és víz alatti masszázsokat, a gejzíreket és buzgárokat, nyakzuhanyokat, barlangi sodrófolyosót, trópusi körzuhatagot és pezsgőpadokat is. A létesítmény legizgalmasabb eleme két hatalmas csúszda, ebből a Fel(l)ejtő csúszda több szakaszon is felfelé halad. A családoknak készült a négyszemélyes csúszda is, valamint a legkisebbeknek kialakítottak egy lépcső nélküli, fokozatosan mélyülő medencét (több mint 400 négyzetméter vízfelületet várja a gyermekeket a fürdőben). A meglévő két szabadteri gyógymedence a részben följük húzott új árnyékolóval kapcsolja össze a gyógyulás színhelyét a szórakozás monumentális élményközpontjával. Világ színvonalú a fürdőben a Castello Szaunapark is: a kültéri és beltéri szaunák, a gőzkabin, a különböző szertartásos szauna felöntések, a felfrissülést kínáló dézsafürdők, mind testi megújulást nyújtanak a vendégek részére – szombatonként éjfélig éjszakai fürdőzést tartanak. De hozzátesszem, hogy a Várfürdő egyik legnépszerűbb nyári eleme a hullámedence, illetve a sportot kedvelőknek 25 méteres tanuszoda is rendelkezésre áll. Az 50 m-es uszoda egész évben alkalmas úszóversenyek, vízlabda-mérkőzések, és egyéb szórakoztató programok lebonyolítására.

festőművész alkotásait bemutató Kohán Képtárat is. A város számtalan érdekes, kisebb kiállítással is rendelkezik, mint a Táj-Víz-Ház, a Rádiótörténeti Kiállítás, vagy a Húsipari Történeti Kiállítás. Kultúránk szerves része a gasztronómia: egyénileg és a városi garantált programok keretében is lehetőség nyílik a gyulai kolbász, a pálinka, a méz és a bonbon készítésének megismerésére és a termékek megköszönlésére. De a sort még hosszan folytathatnánk a természeti, tájépítészeti értékekkel.

Milyen elvárásokat fogalmaztak meg az Almásy-kastély Látogatóközponttal kapcsolatban (pld. látogatószám, önfenntartó képesség)?

A látogatóközponttal kapcsolatban megfogalmazott előzetes elvárások egyike a fenntarthatóság – az önfenntartás – volt, melyhez elengedhetetlen alapkövetelmény a mai utazóközönség igényeinek kielégítése, a város turisztikai arculatához jól illeszkedő, „trendi” és ugyanakkor egyedi attrakció megteremtése. Népszerűségére jellemző adat, hogy a 2016. március 18-i megnyitást követő harmadik hónapban látogatóinak száma elérte a 25 000 főt.

Erőműből generátor?

Szöveg ISTVÁNKÓ BEA
Építész CSONTOS GYÖRGYI
Fotó BUJNOVSZKY TAMÁS

Nemzeti Filmtörténeti Élménypark és Digitális Erőmű, Ózd

A MaNDA digitális oktatóközpontja, valamint a *Digitális Kárpát-medence* című kiállítás bejárata az Erőműház déli oldalán kialakított lépcsőházból nyílik

évi 6 millió látogatójával a világ legnépszerűbb modern és kortárművészeti múzeuma. Ebben komoly szerepe van az épület egyik szárnyában kialakított ipusztériális kiállítótérnek (Turbine Hall), amelyet időről időre lélegzetelállító helyspecifikus installációk formálnak. De nem kell ennyire nyugat felé fordulni további pozitív példáért. Az egykori Pesti Hengermalom és Ganzgyár területén 2000 óta működik sikeresen, folyton változó, mindenesetre kulturális funkcióval a Millenáris Park, mely szintén kézenfekvő analógiának tűnik, bár talán az „őzdi Millenáris” bélyeg, mely a projektre ráragadni látszik mégiscsak pesti túlzás. Az ilyen típusú rehabilitációkkal kapcsolatban, a fenntarthatóság örök problémáján átlendülve, mindig az a kérdés, hogy a választott küldetést érdemes-e szem előtt tartani az átalakítás során, vagy az ipari műemlék konzerválása elsődleges?

Az őzdi beruházás egy helyi építész, a műemlékvédelem és az őzdi önkormányzat szándékainak metszéspontjában indult útjára. Csontos Györgyi 2001-ben kezdett tanulmányokat folytatni az őzdi gyártelep rehabilitációjával kapcsolatban. Munkájának köszönhetően a terület egy része már ekkor védetté vált. Emellett a műemlékvédelmi stratégiákat általában zavarba ejtő ipari csarnokok közül nyolcat oltalom alá vett a Kulturális Örökségvédelmi Hivatal. A helyi önkormányzat azonban csak jóval később, 2010 körül kezdett el intenzíven foglalkozni a területben rejlő lehetőségekkel. Első lépésként 2011-ben Európai Unió támogatással megvalósult a Városi Múzeum külső felújítása, vakolat rehabilitációja és szigetelése. Míg szakmai és építészeti szempontból az értékmentés lebegett a szemek előtt, addig döntéshozói szempontból a cél, érthető módon, új turisztikai attrakciók létrehozása volt. Éppen ezért első lépésként, az egykori elemi iskola épületében működő múzeum két hátsó szárnya gesztus értékű fekete festéssel kapott egyedi karaktert.

2012-ben, a projekt második fázisában, döntés született az Erőműház és a Fűvógépház közti területen, egy kohászati nagygépeket bemutató szabadtéri interaktív emlékpark kialakítására. A múzeum és a skanzen számára kijelölt terület fizikai távolsága, valamint tagoltsága (közút, ipari utak) szükségessé tette valamilyen látogatói útvonal kialakítását. Így született meg a később kiteljesedett komplexum emblemikus eleme, a patakmederben vezetett közlekedőfolyosó, amely az utcaszint alatt, közvetlen a vízszint felett juttatja el a látogatókat egyik múzeumkertből a másikba.

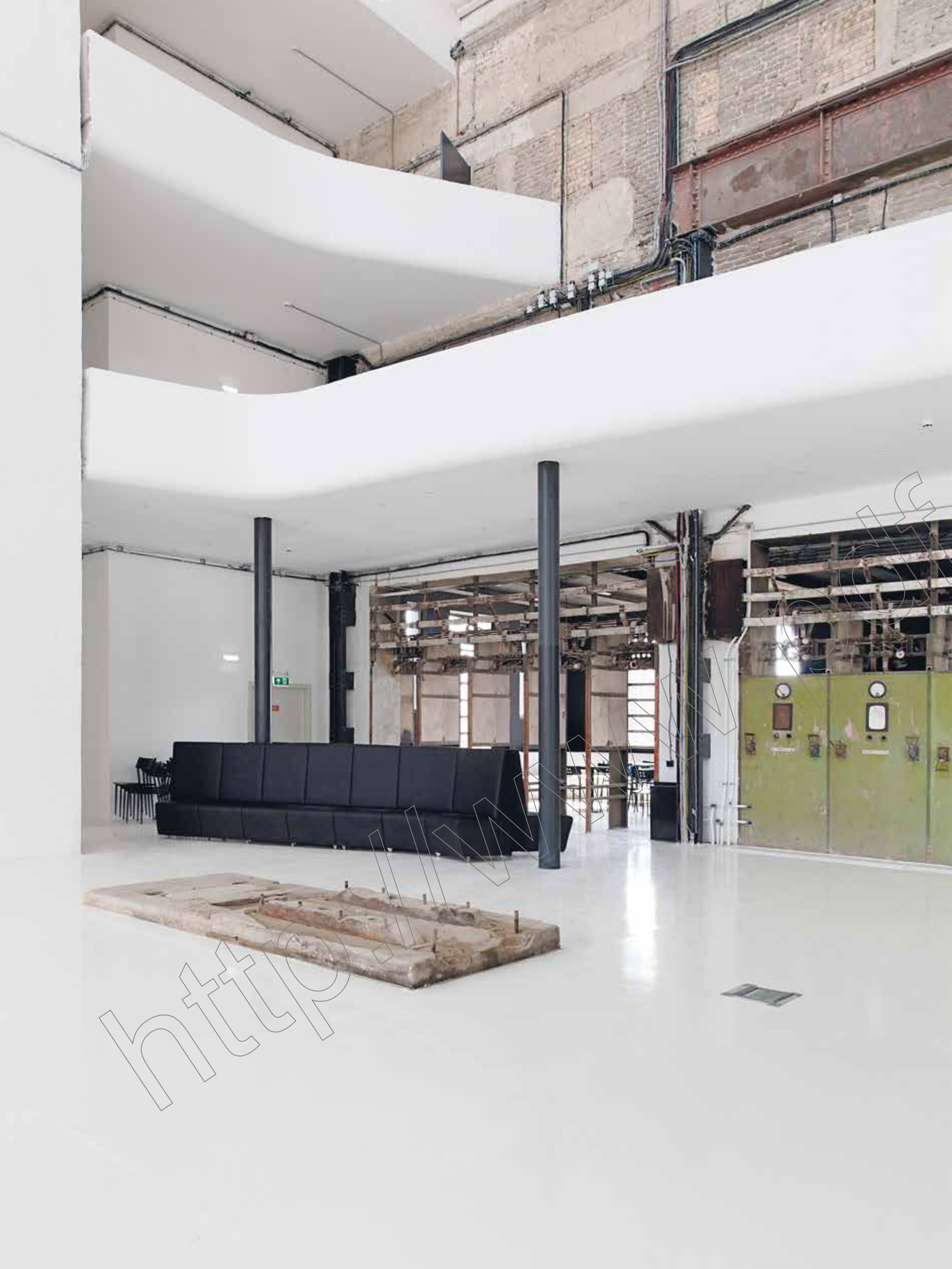
2013-tól felgyorsultak az események a történet új szereplőjének, a MaNDA-nak (Magyar Nemzeti Digitális Archívum), illetve egy újabb

2016. JÚLIUS 11-ÉN HIVATALOSAN IS MEGNYÍLT AZ ÓZDI NEMZETI FILMTÖRTÉNETI ÉLMÉNYPARK ÉS DIGITÁLIS ERŐMŰ. A 2,5 MILLIÁRDOS, FŐKÉNT EURÓPAI UNIÓS, RÉSZBEN PEDIG VÁROSI FORRÁSOKBÓL MEGVALÓSÍTOTT KOMPLEXUM, AZ ÓZDI KOHÁSZATI MŰVEK KÉT HASZNÁLATON KÍVÜLI ÉPÜLETÉBEN KAPOTT HELYET, MELYEKET – A SZOMSZÉDOS VÁROSI MÚZEUM KÜLSŐ FELÚJÍTÁSÁVAL EGYETEMBEN – CSONTOS GYÖRGYI ÉPÍTÉSZETI KONCEPCIÓJA ALAPJÁN REHABILITÁLTAK ÉS FRISSÍTETTEK FEL.

▲ Az Ózdi Kohászati Üzemek egykori erőműházának hatalmas csarnoka az épülethez toldott, új fogadóterén keresztül közelíthető meg

Az elmúlt évtizedekben nem ismeretlen jelenség, hogy elhagyott, jellemzően századfordulós, vagy a 20. század első felében épült ipari létesítményeket kulturális tartalommal töltenek meg, új funkciót adva az évtizedekig csak vegetáló tereknek. A modell működőképességét bizonyítja a londoni Tate Modern példája, amely

Európai Unió teljesítési határidőnek köszönhetően. Ennek eredménye a komplexum júliusban átadott, utolsó üteme, a műemlék státuszú historizáló Fűvógépház, és az eredetileg szecessziós stílusban épült Erőműház megmentése és felújítása. Mindkét épület (újra)tervezése során ugyanolyan fontos volt, hogy képesek legyenek ellátni új, kulturális funkciójukat, valamint tovább gyarapítsák a tényleges városközpont nélkül maradt Ózd turisztikai attrakcióinak, korábban nem éppen hosszú listáját.

A tervező számára az épületek külső kialakításának egyik vezérelve az volt, hogy a város felőli homlokzatok egyértelmű utalásokat hordozzanak magukon, logó-szerűen hirdetve a tartalmat. Ehhez képest az épületek átellenes homlokzatain klasszikus épületekonstrukció és az eredeti építészeti elemek visszaállítása valósult meg.

A Fűvógépház ad helyet a Filmtörténeti élményparknak, amit kívülről a nyílászárókon kitüremkedő zöld kubusok jeleznek, utalva a filmes greenbox technikára, illetve az épület csarnokterében található hatalmas greenbox falra, mely jelenleg a leghosszabb az országban. Az épület alapvető funkciója egyébként film- és látványraktár, mely egy interaktív filmtörténeti kiállítással kísérve tapad belülről az épület nyugati falához, tágas teret hagyva a látogatók számára is nyilvános, fél-professzionális filmstúdióknak.

A MaNDA digitális oktatóközpontja, konferenciatermei és a *Digitális Kárpát-medence* című kiállítás a külsőre is jóval méretesebbnek tűnő, belülről pedig egyenesen monumentális Erőműházban található. A rehabilitáció ebben az esetben sikerült talán a legjobban; az építészeti kialakítás szövegkiemelőként húzza alá és foglalja keretbe a szecessziós építészet markáns elemeit. Az épület eredeti alapterülete csupán a vizuálisan jól elkülöníthető bejárati csarnokkal és lépcsőházzal növekedett. Funkciója, hogy a látogató az alagsorban kezdje az épület bejárását (a *Digitális Kárpát-medence* című kiállítás első etapjával), majd egy szinte végelelhatatlan vályú-szerű rámparendszeren feltekeregve, egyszer csak elé táruljon a belülről nézve valóban meghökkentő méretekkel rendelkező gyárcsarnok. A konferenciatermek és irodák a felső szinten kaptak helyet. Köztük a legérdekesebb a Kelenföldi Hőerőmű vezérlőjéhez nagyon hasonló tereméből kialakított előadó, mely a hasznosítás új perspektíváit nyithatja meg a műfajban. Ebben a helyiségben, illetve

◀
A *Digitális Kárpát-medence* kiállítás alagsori termeiből hosszú rámparendszer vezet fel az Erőműház csarnoktermébe

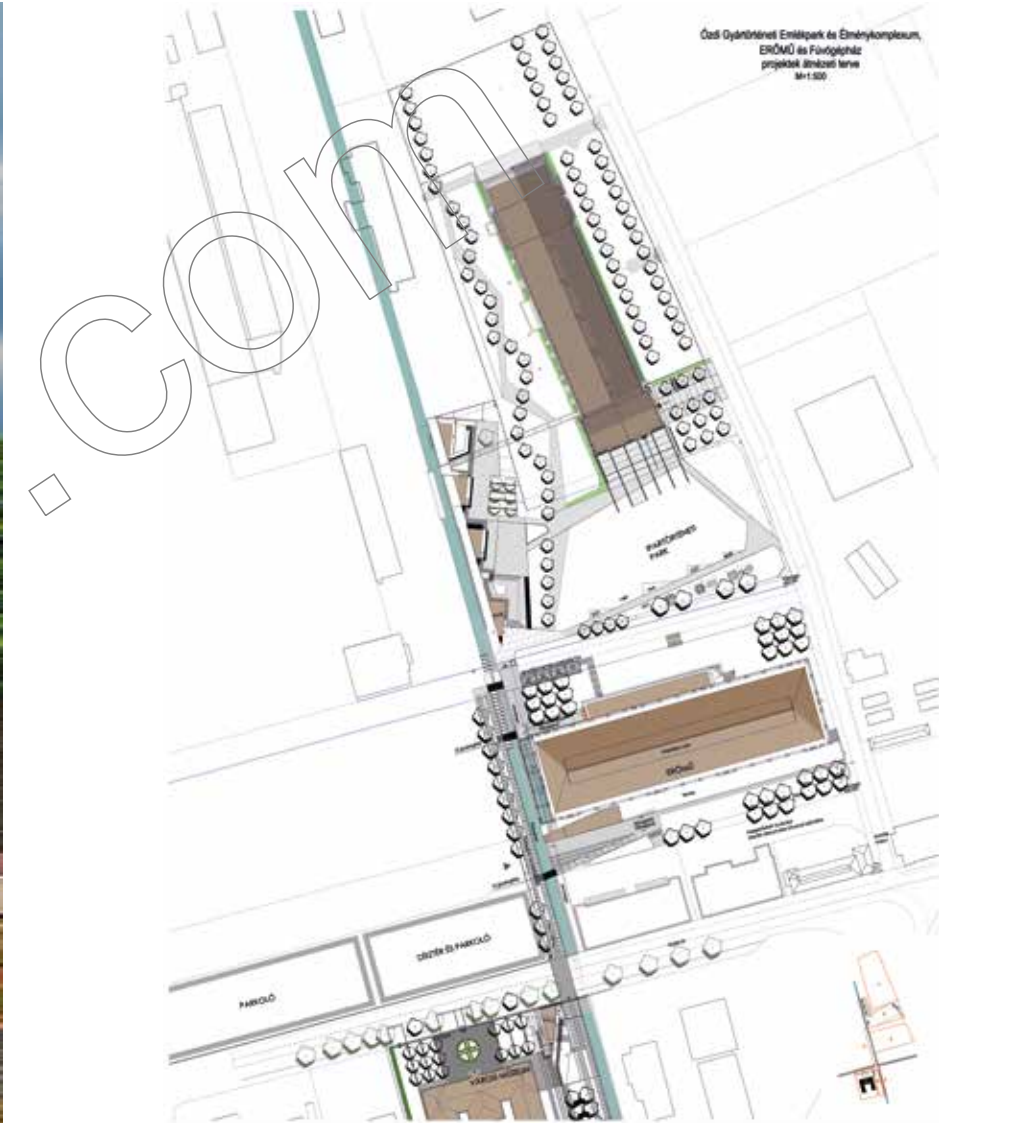
▲
A Fűvógépház homlokza-
tán és belső tereiben is
látványosan különülnek
el az új élénkzöld
építészeti elemek, az
épület eredeti szerkeze-
tétől

◀
A Fűvógépház csarnokában
kapott helyet a Filmtörté-
neti Élmenypark. A 80
méteres greenbox fal előtt
létesített lecsúszópálya
mellett, a látogatók filmes
karaoké díszletek között
rögzíthetnek jeleneteke

a többi térben is nagy odafigyeléssel vannak
kiemelve, konzerválva, néhol plexi mögé téve,
néhol csak impregnálva az eredeti építészeti ele-
mek, falfelületek, illetve a ma már ipartörténe-
ti kordokumentumnak számító berendezések.

Eltávolodva a konkrét épületektől, csupán
a tágabb értelemben vett környezet az, ami kissé
megoldatlannak tűnik. A város felől érkezve az
épületek oldalnézetét kapjuk, miközben egyik
irányból egy ipari csarnok lecsupaszított, roz-
dás metszete keretezi a komplexum előtti tágas
foghíjtelket, felidézve az átalakító show-k elötte-
utána felvételeit, a horizonton pedig változo-
tos építészeti minőségben kivitelezett ipari- és
raktárépületek zavarják a látványt.

Mindamellet, hogy az épületek újrahaszno-
sítása és felfrissítése maximálisan sikerült, az
egy bejárasi útvonalra felfűzött három intéz-
mény missziójának szűk keresztmetszetét is
nehéz megtalálni. Jelen esetben a koherens épí-
tészeti elképzelés megoldani látszik a tartalmi
konceptió hiányosságait, új és egységes város-
központ magot teremtve, amennyiben az ózdi
stratégiai és infrastrukturális fejlesztések sora
ezzel nem ért véget.

- ▶ A homlokzati felújításon átesett Városi Múzeumban gazdag kohászati és helytörténeti gyűjtemény, valamint Vass Tibor, *Jelbeszéd az Őzdi Finomhengerműben* című könyve alapján összeállított kamarakiállítás látható
- ▶ A Fűvőgépház bejárati csarnokának nyugati oldalán kialakított, a kinyitott patakmeder pásszázsá-felett átívelő led-fal, már messziről jelzi a város felől érkezőknek az épület új funkcióját

Építész, vezető tervező:
Csontos Györgyi DLA
Gyártörténeti emlékpark és élménykomplexum:

Beruházó:
Őzd Város Önkormányzata
Szakmai vezető:
Nyalka Antal, ügyvezető
Építész munkatársak:
Ivacs Tamás, Serfőző Evelyn, Sajbán Judit (Archinvest'97 Kft.)
Tájépítész:
Adorján Anna
Kiállítási koncepció (kurátor):
Kaján Imre
Tervezés éve:
2012
Megvalósítás éve:
2015
Összterület:
kb. 2000 m²

Erőmű Program:
Beruházó:
Magyar Nemzeti Digitális Archívum (MaNDA)
Szakmai vezető:
Nyalka Antal (MaNDA)
Építész tervezők:
Percz Gábor, Petheő Dániel, Nagy Barbara (MIXA Stúdió/Archinvest'97)
Építész munkatársak:
Krakomperger Dávid, Újfalussy Domonkos, Vizi Gergely Norbert
Belsőépítész:
Kéry Balázs, Göde András (Kroki Stúdió)
Tájépítész:
Adorján Anna
Kiállítási koncepció (kurátor):
Képes Gábor (MaNDA)
Generálkivitelező:
Market Építő Zrt.
Tervezés éve: 2013
Megvalósítás éve: 2015
Összterület: kb. 9900 m²

Fűvőgépház Projekt:
Beruházó:
Magyar Nemzeti Digitális Archívum (MaNDA)
Szakmai vezető:
Nyalka Antal (MaNDA)
Építész tervezők:
Percz Gábor, Petheő Dániel, Nagy Barbara, Ábel Viktor, Dobos Bence (MIXA Stúdió/Archinvest'97)
Építész munkatársak:
Krakomperger Dávid, Révai Balázs, Újfalussy Domonkos, Vizi Gergely Norbert
Tájépítész:
Adorján Anna
Kiállítási koncepció (kurátor):
Haragos Péter
Tervezés éve: 2014
Megvalósítás éve: 2015
Összterület: 3100 m²

MAGYAR NEMZETI DIGITÁLIS ARCHÍVUM ÉS FILMINTÉZET

market
ÉPÍTENI SZERETÜNK

HILTON BUDAPEST

ÉRTÉKTEREMTÉS KÉT ÉVTIZED ÓTA

Független, magyar tulajdonú vállalkozásként működik 1994 óta a Linea Bútor Kft. Ritka személyességre és magabiztos szakmai tudásra vall, amikor egy hazai cégcsoport klasszikus ars poétikát választ magának. A Linea „a Nulla dies sine linea” (egy nap se múljék el vonás nélkül) mottót választotta, ami a történetírás szerint Apelles, Nagy Sándor udvari festőjétől származik, értelme, hogy minden napra meglegyen a feladat.

A bútortermék területén tevékenykedő Linea Bútor Kft. több mint 20 éve folyamatosan bizonyítja a választott mottó hitelességét: a cégcsoport nagyon széles termékportfólióval rendelkezik, irodák, ügyfélszolgálati központok, egészségügyi, oktatási és kulturális intézmények teljes bútorterméki infrastruktúráját kínálja.

Míg a 2000-es évek elejéig döntően a közületi piacra koncentrált a cég, az ezredforduló óta már egyre több magánberuházás beszállítója is. Pénzügyi helyzete stabil, éves árbevétel alapján a beruházási bútortermék piacán a három legnagyobb vállalat egyike. Innovációval, pro aktivitással és műszaki fejlesztéssel azon dolgoznak két évtizede, hogy értékékező termékeket és szolgáltatásokat nyújtsanak az ügyfelek számára, a cégcsoport legfőbb értéke nem pusztán tárgyakat, hanem megoldást és komplett infrastruktúrát szállít a megrendelőnek.

Számos újdonságuk közül kiemelhetjük a padlózatba csukható nézőtéri zsölyllyeszkék-rendszert, ami multifunkcionális közösségi terek berendezéséhez kínál praktikus megoldást.

Linea Bútor Kft. | 9011 Győr, Dózsa major 01052/16 | Tel.: +36 96 511 060 | Fax: +36 96 511 060 | 1131 Budapest, Reitter Ferenc u.132. | Tel: +36 1 286 1933 www.linea-art.hu

HOSSZÚ TÁVRA TERVEZNI

1991-től sikeresen dolgozunk az építőipar szakterületén. 2011-re értük el, hogy több főt (jelenleg 22) foglalkoztató Kft.-vé váljunk. Az utóbbi évtizedben elsősorban közületi megrendeléseket teljesítettünk. Cégünk tulajdonosa maga is több mint 20 éves szakmai tapasztalattal rendelkezik, így pontosan tisztában van a felmerülő igényekkel és esetleges problémákkal, amelyekre megoldással szolgálunk. Komplex szolgáltatást nyújtunk a kültéri festés, szobafestés, tapétázás, mázolás, és egyéb felületmegújítás terén a megrendelő elképzeléseihez maximálisan igazodva. a gipszkarton állományozatok, válaszfalak térhódításának köszönhe-

tően a cég folyamatosan bővülni tudott. a növekvő létszámnak és a modern felszereléseknek köszönhetően a gipszkarton szerelés területén is versenyképesek vagyunk. A folyamatos szakmai képzés mellett igen nagy hangsúlyt fektetünk a gépparkunk bővítésére. Az elmúlt években beszereztük a legmodernebb gépeket, pl.: festékszórók, glettszórók, falcsiszolók. Ezek nagyban segítenek bennünket, hogy minőségi szolgáltatást tudjunk nyújtani. Megrendelőink elégedettségét azzal is sikerült elnyernünk, hogy a kivitelezés során a határidőket minden esetben pontosan betartjuk. Minden munkatársunk tapasztalt, sok év gyakorlattal rendelke-

ző káros szenvedélyektől mentes dolgozni tudó és akaró szakember, akik nyitottak arra, hogy az ország egész területén végezzünk munkálatokat. Szeretünk hosszú távra tervezni, minden partnerünkkel jó kapcsolatot kiépíteni és megalapozni, hogy a további munkálatokra is cégünket válasszák és ajánlják. (A képeket Csonatos Györgyi készítette)

Glézius Kft.
3422 Bükksábrány, Béke út 57.
E-mail: gleziuskft@gmail.com
Web: www.glezius.hupont.hu

Distributor of Colt

energiatudatos

megoldások

Colt Hungária Kft. 1103 Budapest, Gyömrői út 156-158. Tel.: +36-1-433-2786 Fax: +36-1-433-2787

Email: info@colt-info.hu Honlap: www.colt-info.hu

A jelen építészetében egyre nagyobb jelentőséggel bírnak az energetikailag jól átgondolt építészeti megoldások. Minél nagyobb alapterületről, szintmagasságokról beszélünk, annál fontosabbak ezek a megoldások. A MaNDA projekt nagyon jó példa arra, hogyan lehet egy „szükséges rossz”-ból valami jót „varázsolni”. A hő-, és füstelvezető rendszerekre még ma is sokan tekintenek úgy, hogy ez egy szükséges „rossz”. Nagyban megnöveli egy létesítmény bekerülési költségét, pedig lehet, hogy sohasem kell majd használni.

A MaNDA esetében felismerték azonban, hogy egy jól megválasztott füstelvezető rendszer integráns része lehet az épületnek, és nap-

ról napra lehet az általa biztosított előnyöket, energia-megtakarítási lehetőségeket kihasználni. A rendszerelemek kialakításánál elsődleges szempont a napi megbízható használhatóság

TÖBBFUNKCIÓS HŐ-, ÉS FÜSTELVEZETÉSI RENDSZEREK

biztosítása. A függőlegesen beépített szerkezetek folyamatos széltehernek vannak kitéve, illetve a csapadékkal szembeni ellenállás is jelentős szereppel bír. Annak ellenére, hogy üveglamel-lákból épül fel a berendezés, amelyek szélzáró, csapadékszáró egymásra csukódása igen csak kényes feladat, ugyan azon EN szabvány sze-

rinti értékeket tudják a szellőző berendezések felmutatni, mint az egy szárnyú ablakok. Nagy különbség viszont energetikailag, hogy ezek az üveglamel-lás szerkezetek teljes keresztmetszetükben könnyen nyithatóak, és nyitott állapotban nincsenek olyan mértékben kitéve az időjárás viszontagságainak, mint egy szárnyú társaik.

Tényként mondható el, hogy napjainkban egyre többször alkalmazzák hasonló épületeknél ezeket a berendezéseket, mert az üzemeltetési költségek nagymértékben csökkenthetőek a gravitációs elven működő szellőztető rendszerek beépítésével. Ugyanakkor esztétikailag is nagyon szép látványt lehet velük elérni. Az épületben Coltlite üveglamel-lás homlokzati nyílászárókat építettünk be.

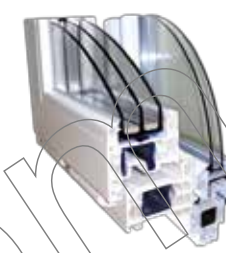
EURO WINDOW

TAPASZTALATTAL MINŐSÉGET

MaNDA projekt

A száz százalékban magyar tulajdonú Euro-Window Kft. 2003-ban alakult. Kezdetben elsősorban műanyag homlokzati nyílászárók és belső ablakkönyöklők szállításával és szerelésével foglalkoztak, ma már számos más terméket is kínálnak. Kisebb részben találunk lakossági megrendelőket a partnereik között, elsősorban projektalapú megbízásokat látnak el, ezzel a megalapozott tapasztalattal kerültek a MaNDA-projektbe: az épületek homlokzati műanyag nyílászáróit szállították.

Forgalmazott termékeik között találjuk: a változatos anyagú (HPL-felületű, Helopal márkájú öntött márvány, műanyag) belső ablakkönyöklőket; Sücho és Aliplast profilból készült alumínium nyílászárókat; „A” kategóriás Veka és Trockal profilból készült műanyag homlokzati nyílászárókat, melyeket partnercégük, a Fenstherm-Kontakt Kft. gyárt. A műanyagalapú termékek mellett acéltokos, normál és tűzgátló kivitelű Domoferm ajtókat, továbbá a Westag és a Dana cégek HPL-felületű, lukfuratolt faforgácslap ajtólapjait is forgalmazza az Euro-Window Kft.

Mindezekon kívül árnyékolástechnikai termékeket is kínál, továbbá ipari szekcionált, illetve gyors mozgású kapukat (ISO, Dynaco), automata ajtókat (Besam). A termékek beszerelése és karbantartásuk is a cég szolgáltatásainak része. Folyamatosan fejlesztő, termékpalettáját bővítő cégről beszélünk: jelenleg fémmegmunkáló gépek beszerzését tervezik, melyek segítségével számos alapanyagot tudnak majd legyártani, így a külföldi anyagbeszerzések egy része kiváltható a helyben gyártott anyagokkal. De mindezek mellett a cég résztulajdonos egy ingatlanhasznosító Kft.-ben: Hatvan iparterületén raktárak és műhelyek bérbeadásával foglalkoznak.

EURO WINDOW KFT.

1063 BUDAPEST, SZINYEI MERSE PÁL UTCA 17.
LEVELEZÉSI CÍM: 2151 FÖTLIGET, FUTRINKA UTCA 12.

TEL.: (+36-20) 953 0530

FAX: (+36-21) 388 9465

A MINŐSÉG GARANCIÁJA

A Háló & Marco Nyílászáró Gyártó és Forgalmazó Kft. vállalkozás 1990. augusztus 1-én alakult meg, mely megalakulása óta meghatározó szereplője a hazai nyílászáró gyártó, forgalmazó és beépítő piacnak, jelentős megrendelői körben elismertté tette tevékenységét. Homlokzati nyílászárók gyártási, szerelési munkáinak minőségéért Építőipari mesterdíjat, Észak-alföldi minőségi díjat, Építőipari nívódíjat, valamint Kiváló Építési Termék megkülönböztető védjegymonosítást nyert el a Cégünk. Tevékenységünket ISO 9001 szabványrendszer szerint végezzük. Vállalatirányítási rendszert vezettünk be, valamint a 2016. évben pedig uniós forrás támogatásával gyártási kapacitásunkat bővítettük.

Műanyag nyílászáró referenciáink a teljesség igénye nélkül: Mediterrán Élmenyfürdő, Debrecen; Aqua Palace Élmenyfürdő, Hajdúszoboszló; Nemzeti Történelmi Emlékpark, Ópusztaszer; Főiskola Tiszaliget Campusa, Szolnok; Tóth Árpád Gimnázium és DEOEC Kardiovaszkuláris és Onkológiai Centrum, Debrecen; Szépvölgyi út Irodapark, Budapest VÁTI Irodaház, Káposztásmegyer 360 lakás, Budapest.

Jelentősebb alumínium nyílászáró referenciamunkánk: Réthy Pál Kórház, Békéscsaba; Párizsi Udvar, Debrecen; Honeywell Üzem, Nagykanizsa; MOME, Budapest; MANDA, Ózd.

Folyamatban lévő munkáink: Apolló Gumiabroncsgyár, Gyöngyöshalász; BMW Autószalon és MINI, SZUSZA és MTK Stadion, Budapest.

Szolgáltatásaink országsszerte: helyszíni felmérés, ingyenes árajánlat készítés, szaktanácsadás, nyílászárógyártás, helyszíni szállítás, szakszerű, gyors beépítés. (x)

H- 4031 Debrecen, Szabolcs u. 25.
Tel./Fax: 52/ 430-436, 446-188, 453-226
e-mail: info@halo-marco.hu

Burkolatmustra a MaNDA belső tereiben

A Hungarian Project Kft. munkáiról

A MaNDA fekete színű burkolati részét, az ipari padlót a Market Építő Zrt. megbízásából a Hungarian Project Kft. kivitelezte. A munka különleges feladatot jelentett a vállalat számára.

A kecskeméti székhelyű Hungarian Project Kft. közel 20 éve, egész pontosan 1997 óta fontos tényező a hazai építőiparban. A vállalat hidegburkolat és ipari padló kivitelezésével, valamint az ezekhez kapcsolódó anyagok kereskedelmével foglalkozik. A hidegburkolatok kivitelezésén belül a nagy teherbírású vibrált padlóburkolatok, valamint a ragasztott padló- és falburkolatok szakkivitelezőiként számos nagy projekt megvalósításában vettek már részt. Több, világszerte ismert cég magyarországi projektjeihez adták a nevüket. Dolgoztak a Lego nyíregyházi gyáránál, a Hankook dunaiújvá-

rosi, a Bridgestone környei, a Takata miskolci, a Diehl nyírbátori gyárában és a Duvenbeck hegyeshalmi logisztikai központjánál, illetve a Sorsok Házánál.

Bár a kivitelezés technológiája szempontjából nem volt jelentősebb eltérés a korábbi munkához képest, a középületi funkció, a tagolt, összetett felületek és a magas felületi minőségi elvárások miatt is különleges feladatnak számított a mintegy 2300 négyzetméter felületű projekt a cég számára.

A Hungarian Project Kft. által kivitelezett ipari padlófelületek általában natúrszürke színben készülnek, ebben az esetben viszont tervezői igény volt a színezett kivitel és ezért fekete színű kéregerősítés került a betonfelületre. Ez a technológia, vagyis a kéregerősítő alkalmazása a betonfelület legfelső, nagyfokú igénybevételnek kitett rétegének mechanikai tulajdonságait javítja: kopásállóságot, teherbírást, ütéssel szembeni ellenálló képességet, valamint csökkenti a felületen a repedések, hajszálrepedések kialakulásának lehetőségét. Az ipari padló acél-szál erősítéssel készült, mely a hagyományos hálós vasalattal szemben gyorsabb kivitelezési időt eredményez, nő a repesztőerő, szívósság, repedésáthidaló képesség és a lemez alacsony terhelés esetén kedvezőbben viselkedik, mint a hagyományos betonacél-háló esetében. A felületek kivitelezése nagyjából öt napot vett igénybe - két ütemben történő kivitelezéssel. Hasonló méretű felület valamely egyszerűbb alaprajzú csarnoknál két nap alatt is kivitelezhető, a MaNDA esetében viszont a tagoltság miatt munkaigényesebb volt a felületkialakítás.

Hungarian Project Kft. | Cím: 6000 Kecskemét, Szövetség tér 1.
Telefon: (+36-76) 483 999 | E-mail: info@hungarian-project.hu | Web: www.hungarian-project.hu

Tűzvédelmi és korrózióvédelmi kivitelezés és szolgáltatás, generál kivitelezés

- felület előkészítés szemcse- és homokszórással
- korrózióvédelmi festés (alapozó, közbenső, fedő bevonat)
- acél tűzgátló bevonatok forgalmazása, kivitelezése (E30, E45, E60, E90 - E180)
- felülvilágító, hő- és füstelvezető, füstköteny
- gépészeti, elektromos és egyéb átvezetések tűszakaszolási lezárás, tömítés (mandzsetta, karmantyú stb)
- tűzgátló burkolatok készítése, dobozolás
- kábeltálcák tűzvédelmének kialakítása
- belsőépítészeti dekor elemek (fa, textil stb.) bevonatok, textil égéskésleltető bevonat és tömítőanyagok
- tűzgátló, tűzálló kapu és komplett vezérlőegységek kivitelezése
- tűzvédelmi rendszerek karbantartása (hő- és füstelvezetők, sprinkler, tűzjelző)
- tervezéstől a megvalósult épület használatbavételéig a tűzvédelem nyomon követése
- tűzvédelmi kivitelezési tanácsadás

Budapest Aréna Plaza

Ferihegy Sky Court

Győr Unicentral-Audi

Pápa, NATO Bázis

Budapest Dagály Uszoda

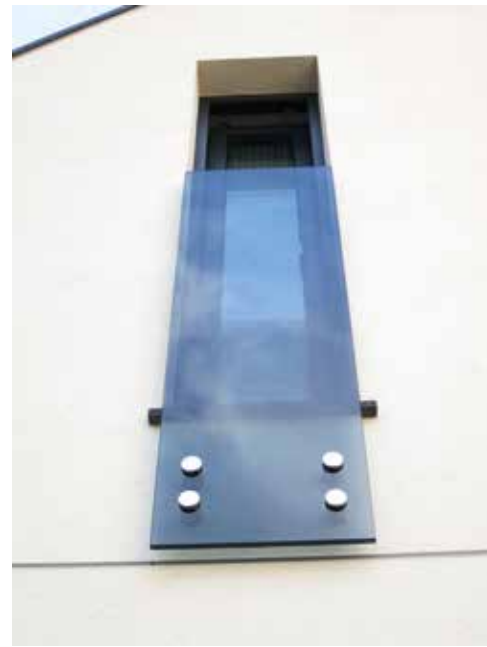
Kecskemét Mercedes

Tűzvédelmi tervezés

- Tűzvédelmi terv készítése, elvi engedélyezési, engedélyezési, kiviteli terv.
- Engedélyezési és/vagy kiviteli terv tűzvédelmi szakfelügyelet módosítások egyeztetése, költségmegtakarítások keresése.
- Fentiekkel párhuzamosan szükséges hatósági egyeztetések: OKF, Tűzoltóság, ÉMI valamint certifikációs ügyintézesek
- Megvalósulásig tűzvédelem nyomon követése, kontrollálása, sikeres tűzoltó hatósági használatbavételi megszerzése érdekében

építészet : környezet : innováció

epiteszforum.hu

EDZETT ÜVEGFALAK,
KERET NÉLKÜLI NYÍLÓ ÉS TOLÓAJTÓK,
EGYEDI MÉRETŰ ZUHANYKABINOK,
ÜVEGKORLÁTOK ÉS JÁRHATÓÜVEGFELÜLETEK

DUALGLASS

Dual Glass Kft.
2243 Kóka, Nagykátai út 133.
info@dualglass.hu
www.dualglass.hu
70/398-4845

Egyedi zuhanykabinok:
Mala Garden, Regency, Atlantis, Aurora,
La Riva, Liszkay Pincészet

Tárolók, vitrinek:
Jurisics vár, Aquincum Múzeum,
Szántó Kovács János Múzeum

Üvegportálok:
Vodafone, Dockyard, Játék-Vár

MEGDUPLÁZOTT ÉLMÉNY
ADALÉKOK A LIGET-PROJEKT HIÁNYZÓ
ESZTÉTIKAI DISKURZUSÁHOZ

Szöveg:
Széplaky Gerda

Immár évek óta zajlik a vita arról, hogy hová, milyen koncentrációban kell, illetve lehet, sőt, egyáltalán szükséges-e ma múzeumot építeni Magyarországon. A Liget-projekt, azaz a Budapesten létesítendő Múzeumi Negyed körüli vitában, számtalan szempont felmerült az ökológiai problémáktól az urbanisztikai, társadalmi, turisztikai megfontolásokig, ám esztétikai kérdések alig kerültek elő. Jöllehet új, szimbolikusnak szánt múzeumépületekről esztétikai attitűd nélkül alig-ha lehet gondolkodni. Rövid értekezésem célja a hiányzó esztétikai diskurzus előtérbe állítása.

A KORTÁRS MÚZEUM- ÉS GALÉRIA-
ÉPÍTÉSZETBEN OLYANNYIRA RADIKÁLIS
FORMAI MEGVALÓSÍTÁSOKKAL
TALÁLKOZUNK, MELYEK SOKAK SZEMÉBEN
EGYENESEN A TÁRSADALMISÁGBÓL
EREDEZTETETT ÉPÍTÉSZET ETHOSZÁNAK
A LEROMBOLÁSÁT JELENTIK

A kortárs architektúrákkal kapcsolatosan alighanem általános benyomás, hogy azok egyre leplezetlenebbül törnek az autonóm műalkotás rangjára. Egy rendhagyó formavilágú épületet szemlélve könnyen az az érzésünk támad, hogy az inkább egy szép szobor. Szoborként pedig nem építészeti jelentést hoz létre, hanem esztétikait. Mint ismeretes, az építészeti alkotás abban különbözik más művészeti ágak alkotásaitól, hogy nem pusztán esztétikai kontextussal rendelkezik: praktikus és társadalmi képződményként előzetes adottságok szövevényébe ágyazódik, s így számtalan jelentés generálására képes; a technikai megalkotottság mozzanatai éppúgy meghatározzák, mint a konkrét helyből – az urbanisztikai térből, a természeti környezetből – eredő összefüggések vagy a társadalmi diskurzusok. Nem alkotható ezek-től független esztétikai jelentés. A 20. századvégi és a kortárs építészetben azonban azt tapasztaljuk, hogy a művészeti formaképzés problémái háttérbe szorítják a társadalmi és a funkcionális vonatkozásokat. Mindez értelmezhető a 20. században végbement művészeti paradigmaváltás következményeként is.

Az építészeti paradigmaváltás vizsgálatához aligha választhatnánk kiválóbb terepet, mint a múzeumépítészet narratíváját. Hiszen itt a legprogresszívból esztétikai törekvések jelentek meg, sőt, a kortárs múzeum- és galériaépítészetben olyannyira radikális formai megvalósításokkal találkozunk, melyek sokak szemében egyenesen a társadalmiságból eredeztetett építészet ethoszának a lerombolását jelentik. Az építészeti „fordulat” párhuzamosan következett be a képzőművészetben végbement paradigmaváltással – adekvát módon kínálkozik ezért a múzeum- és galériaépületek vizsgálata, amelyek a műalkotás rangjára törve mintegy rivalizálni kezdenek a bennük bemutatott képzőművészeti alkotásokkal.

PARADIGMAVÁLTÁS?

A kortárs múzeumépítési hullámot Frank O. Gehry indította el a bilbaói Guggenheim Múzeummal (1997), legalábbis abban az értelemben, hogy létrehozta azt az új épülettípust, amelyben a funkcionalizmus kérdései háttérbe szorúlnak az esztétikum mögött. Ugyanakkor a társadalmiság kontextusa továbbra is meghatározó, a múzeum továbbra is megmarad olyan szimbolikus épületnek, amely ki tudja fejezni egy adott közösség kulturális önreprezentációját. Gehry bilbaói architektúrájának megjelenéséig evidencia volt, hogy a múzeumépület – ha külső megjelenésében szépen lassan búcsút intett is az addig uralkodó építészeti tipológiának – belső tereit a műtárgyak ideális bemutatásának szolgálatába állítja. Vajon mi idézte elő a változást?

Megkerülnénk a kérdést, ha néhány dekonstruktivistának bélyegzett „sztárépítész” elrugaszkodott gesztusával válaszolnánk. A kortárs múzeumépítészetről szóló egyik tanulmányában Wesselényi-Garay Andor arról ír, hogy a különböző építészeti felfogást tükröző architektúrák egy skála két végpontján helyezhetők el – és ebben kétségtelenül igaza van. Állítása szerint az egyik végpontra „azok az építészeti törekvések helyezhetők, amelyek a műalkotás aurájában feloldódva (az aura részeként) határozzák meg a múzeum enteriőrjét.” A másik végponton pedig olyan épületek találhatók, amelyek „önmagukat semleges térként definiálva – a bennük kiállított műalkotásokra helyezik a hangsúlyt.” (1.) Előbbire példaként Frank Gehry és Zaha Hadid múzeumait említi, utóbbira Peter Zumthor bregenzi Kunsthaut, illetve Weber és Hofer Lentos múzeumát. Azzal azonban már kénytelenek vagyunk vitázni, hogy a formaképzést csak az előbbi esetben kellene úgy tekintenünk, mint ami autonóm művészeti státuszra tör, utóbbiban pedig „a műtárgyak elhelyezésével, installációjával nyeri el valódi rendeltetését” a tér. Inkább csak azt ismerhetjük el, „a vasbeton-üveg architektúrájú, minimalista cipődobozok” megfelelnek annak a galériaterről szóló ideológiai konstrukciónak, amelyet Brian O’Doherty a „White Cube” metaforájával írt le, s amely a műtárgyak köré kiüresített, neutrális tereket álmódott. Ugyanakkor manapság azt tapasztaljuk, hogy a „fehér kocka” modernista modellje érvényét veszítette – éppenséggel a paradigmaváltáson átesett múzeumépületek írják újra a művészeti bemutatás ceremóniáját. Néhány évtizeddel ezelőtt a fehér, ideális tér önmagában is lelkesedéssel tudta eltölteni a galériába belépő látogatót, mert a tér – a „cool designnal” egyesülve – felkínált valamit „a templom szentségéből, a bíróság formalitásából, a kísérleti laboratórium misztikumából”, így hozva létre „az esztétika egyszeri csodakamráját” (2.) Ma már azonban a művészeti térrel szembeni elvárásunkat a performativitás határozza meg, mely kétségtelenül összefüggésben áll a kortárs építészetben (és hangsúlyosan a múzeumépítészetben) bekövetkezett paradigmaváltással – ha egyáltalán paradigmaváltásról kell beszelnünk, s nem inkább csak performatív fordulatról.

...MANAPSÁG AZT TAPASZTALJUK, HOGY A „FEHÉR KOCKA” MODERNISTA MODELLJE ÉRVÉNYÉT
VESZTETTE – ÉPPENSÉGGEL A PARADIGMAVÁLTÁSON ÁTESETT MÚZEUMÉPÜLETEK ÍRÁK ÚJRA
A MŰVÉSZETI BEMUTATÁS CEREMÓNIÁJÁT

1.
Wesselényi-Garay Andor:
Az új hely – Múzeumláz
az ezredfordulón.
Artmagazin, 2009/1.
35-41.

2.
Brian O’Doherty 2013
(1976): A fehér
kockában. A galéria-
tér ideológiája
(Erhardt Miklós
fordítása).
In: http://exindex.hu/
index.php?l=hu&page
=3&id=877

Az a folyamat, amely először az exteriőrt érintő formaképzési szabadságban nyilvánult meg, s amely elvezetett a plasztikus tömegképzés igényéhez, valamint az enteriőr térképzési toposzainak az átírásához, a Ronchamp-i kápolnával ért el a csúcspontjára. Le Corbusier már jóval korábban, 1923-as teoretikus munkájában, a Vers une architecture-ban megfogalmazta azt, hogy az építészeti alkotás lényege az érzékek letaglózására irányuló szándék: „az építészeti látványban az elemek, térfogatuk, sűrűségük, anyaguk minősége vesznek részt, minthogy ezek igen különböző, de igen meghatározott benyomásokat ébresztenek a nézőben (Le Corbusier/I. m. 163-164.)” A nézőre gyakorolt benyomás pedig nem más, mint a befogadó „megtestesülését” (embodiment) előidéző esztétikai hatás: „Élettelen anyagokból, többé-kevésbé hasznos program alapján, amelyen azonban túlléptetek, olyan kapcsolatot hoztatok létre, amelyek meghatnak (Le Corbusier/I. m. 173.)”

A hatáskeltésre irányuló törekvést azonosíthatjuk az építészeti performativitással, különösen, ha ehhez az azonosításhoz az előadás metaforáját hívjuk segítségül. E szerint az épületek maguk is előadások, akár a színházi darabok vagy a képzőművészet élő műfajai, eljátszott zeneművek. Az épület – materiális és kulturális adottságaival – a saját létrejövetelét viszi színre. A színrevitel az előzetes fizikai adottságok és térbeli sajátosságok bemutatásával veszi kezdetét. A bemutatás során a térformák és az ornamentikus motívumok kompozíciójából felszabaduló érzelmi energiák felébresztik a befogadó szunnyadó érzékiségét, „megtestesítve” a tereket többnyire automatikusan használó emberi testet. Mindez azt jelenti, hogy az épület előzetesen még nincs „kész”, majd csak az esztétikai viszonyulás és a praktikus használat hozza létre – a performatív befogadói folyamat eredményeképpen. A társadalmi-nyilvános térben álló épületek (mint előadások) „nyilvános színházakként” is működnek, gesztusaik és performatív hatáselemeik révén döntő szerepük lesz a kultúra formálásában (3.).

A hatáskeltés igénye persze mindig is jelen volt az építőművészetben. A performatív fordulat inkább csak annyit jelent, hogy a hatáskeltés fokozása immár az egyik legfontosabb alkotói törekvéssé lép elő. A hatáskeltés fokozása kedvéért a 20. század építészei hajlandók lemondani az építészetben korábban uralkodó törvényekről és alkotási eszményekről – azért, hogy a térformálás eszközeihez hozzáadhassanak új, anarchitektonikus (nem-építészeti) karakterű tényezőket, olyan energiaforrásokat, melyeket a művészet más ágaitól, valamint a természettől kölcsönöznek.

Ebből a szempontból lényegtelen, hogy éppen Gehry dekonstruktív formavilágával szembesülünk-e, mely idegen morfológiájával, yáratlanságával kétségtelenül felkavaró hatást gyakorol a befogadóra, vagy a Peter Zumthor építészetét jellemző egyszerűséggel és letisztultsággal. Zumthor munkáiban szintén az anyagok elsődleges érzékelésére, a formák ikonográfiai jelentésképző funkciójával szemben a hatásra helyeződik a hangsúly. „[M]iért olyan csekély a bizalmunk a terekben, melyek valódi terekké válhatnak; olyan terekben, melyek téralakító foglalata és térjellege – meghatározó anyagszerűsége, belső formája, üressége, világossága, levegője, szaga, befogadó- és rezonanciaképessége – a mi gondunk?” – teszi fel a kérdést a svájci építész (4.). A szintén svájci alkotópáros, Jacques Herzog és Pierre de Meuron architektúráin válik a hatáskeltés szándéka a leginkább transzparenssé, hiszen felületi ornamentikaként közvetlenül a homlokzaton jelenik meg.

Ha a kortárs építészetet a különféle típusú performatív törekvések bemutatása mentén akarnánk leírni, egyvalamit közönsnek találnánk bennük: a hatáskeltés szándékát – függetlenül attól, hogy ez a totális testi letaglózottság vagy a minimal artból ismerős redukció élményét eredményezi. Az utóbbi évtizedek múzeumépítészete számtalan példát szolgáltat a performatív térképzésre.

KORTÁRS MÚZEUMOK – STEVEN HOLL, ZAHA HADID, SANAA

A rendhagyó kiállítási enteriőrre, amely az installálás, azaz a funkció kívánalmait figyelmen kívül hagyja, az első példa Frank Lloyd Wright Guggenheim Múzeuma (1943-1959): az architektúra itt fehér spirálként emelkedik a levegőbe a New York-i Ötödik sugárúti telken. A centrális geometria az épület belső terében is folytatódik: a látogatók egy lassan emelkedő spirális feljáró két oldalán sétálva tekinthetik meg az ideiglenes kiállításokat. A műalkotás és a kiállítási tér itt egymással rivalizál – fokozva a performatív hatást. Wright épülete után azonban még évtizedeket kell várni, amíg beindul az a múzeumépítési hullám, amely immár a kortárs művészetet is turisztikai értékkel ruhazza fel. Ghery említett galériája után sorra épülnek Észak-Amerika és Európa nagyvárosaiban a múzeumok, majd a hullám áterjed más földrészekre, sőt elmaradt régiókra is.

A következő ikonikus múzeumépület Steven Holl helsinki Kiazma Múzeuma (1992-98), amely Maurice Merleau-Ponty filozófiai gondolatait fordítja át térformákba, középpontba állítva a kiazmus jelenségét. Holl kiemelt jelentőséget tulajdonít a különböző formák és struktúrák, a különböző minőségű, halmazállapotú, különböző atmoszferikus képességekkel rendelkező anyagok egymásba illesztésének – szerinte az építészet a világegyetem egyes elemeinek a kereszteződését hivatott létrehozni. Architektúráit a tapasztalati észlelés fokozásának szolgálatába állítja, úgy gondolja ugyanis, hogy az építészet az a művészeti ág, amely a befogadó minden érzékszervére hatást tud gyakorolni. A Kansas Cityben épült Nelson-Atkins Művészeti Múzeum egymásba kapcsolt kubusait (1999-2007) leginkább a fehér, áttetsző homlokzat karakterizálja, mely éjjeli megvilágításban speciális „éjjeli térbeliséget” hoz létre maga körül. A belső itt is, akár a Kiazma Múzeumnál, a lecsendesített doboz-formát maga mögött hagyó, performatív tér: örvénylő, kaotikus kompozícióval. A kínai Nanjing Sifang Művészeti Múzeum (2003-2011) a kínai és az európai festészeti hagyományban tükröződő látásmódok, a párhuzamos perspektíva és a centrális perspektíva kereszteződését kívánja megvalósítani a föld horizontjával párhuzamosan tekergető épülettéssel, s a magasba emelkedő, távlati perspektívát kínáló nyúlványával. Az architektúra szobrászati formaképzése révén kívülből performatív tértapasztalatokat generál.

A megszokottól eltérő, ezért felkavaró erővel rendelkező tértapasztalatok legszebb példáját persze a dekonstruktív épületek nyújtják. Már ha elfogadjuk, hogy egyáltalán létezik ilyen irányzat (a Deconstructivist Architecture című, MOMA-beli kiállítás, mely a dekonstruktivizmus legfontosabb képviselőit mutatja be, éppenséggel azt bizonyította, hogy nem létezik) (5.). Legalábbis a hét szárépítész műveinek egymás mellé állítása nem az egységes építészeti elveket tette nyilvánvalóvá, hanem a közöttük lévő stílári különbségeket, amit pályáik későbbi alakulása is igazolt. Az építészeti dekonstrukció az épí-

3.
Az építészeti performativitásról lásd: Branko Kolarevic and Ali M. Malkawi (ed.): Performative architecture. Beyond instrumentality. Routledge, New York-London, 2005.; Andrew Ballantyne: Architecture. A very short introduction. Oxford University Press, Oxford, 2002.; Széplaky G.: Performatív építészet. In: Antal-Kicsák-Széplaky (szerk.): Performatív fordulatok. Liceum, Eger, 2015.

4.
Peter Zumthor:
A szépség kemény magva. In: Moravánszky Á. – M. Gyöngy K. (szerk.): I. m. 267.

A HATÁSKELTÉSRE IRÁNYULÓ TÖREKVÉST
AZONOSÍTHATJUK AZ ÉPÍTÉSZETI
PERFORMATIVITÁSSAL, KÜLÖNÖSEN, HA
EHHEZ AZ AZONOSÍTÁSHOZ AZ ELŐADÁS
METAFORÁJÁT HÍVJUK SEGÍTSÉGÜL

5.
Deconstructivist Architecture (Kurátor: Philip Johnson, Mark Wigley). MOMA, New York, 1988. A dekonstruktivista építészetről lásd: Mark Wigley: The Architecture of Deconstruction: Derrida’s Haunt. MIT Press, London, 1995.

tészeti formanyelv struktúráira való rákérdezés révén azok lebontásához vezet el. Peter Eisenman dekonstruktivista korszakában egyenesen úgy vélte, hogy az architektúra maga egy processzus, a létrejövés folyamata – írás (writing architecture). Az architektúra nem kész, előzetesen meghatározott és ezért könnyen olvasható jelekből áll, ellenkezőleg, kitér a jelentésadás gesztusa elől. A nehezen kódolható „írásjelek” hozzák létre az idegen morfológiájú térstruktúrákat, megütköztetve erejű prasztikus formákat.

A dekonstruktivizmus ideológiáján azonban a MOMÁ-ban kiállított építészek legtöbbje túllépett, s kidolgozott egy saját építészeti nyelvet. Így volt ezzel a nemrégiben elhunyt Zaha Hadid is. Első művészeti múzeumát, a Kortárs Művészeti Múzeumot Észak-Amerikában építette (Center for Contemporary Art, Cincinnati, Ohio – 1997/2003), melynek egyfajta úragondolása a MAXXI (2010). A római kortárs galéria reprezentálja Hadid teljes építészeti szókincsét – ebben összegződnek poétikai törekvései.

Az épületbe belépve, már az átriumban szembetűnnek a kompozíció fő elemei: a meggömbített betonfalak, a felfüggesztett fekete lépcsőház, a nyitott, természetes fényt beeresztő mennyezet. Ezekből az elemekből kereszteződő és örvénylő térstruktúrák jönnek létre, melyekben egyszerre fejeződik ki egy darabokra tört geometria (dekonstruktivista vízió), s a Hadid védjegyének tekinthető „fluiditás”-karakter, mely a modern élet kaotikusságának, megragadhatatlanságának, folyékonyságának a kifejeződése. Mint ismeretes, ez az épület az olasz főváros egyik peremkerületébe került, ahol egy már létező kontextusba kellett belesimulnia: a görbített-símított betonfalnak egy hajdani katonai laktanya neoklasszikus homlokzatával és tömbjével kellett párbeszédbe lépnie. Hadid kezeit ez az adottság nem kötötte meg – építészétét kezdettől fogva a rendkívüli bátorság jellemezte. Architektúráit mindig is hangsúlyossá merte tenni a városi szövetben: egy hatalmas urbánus szőnyeg szövőnöjeként nem félt szokatlan, csak rá jellemző csomózásokat alkalmazni. Ezzel az épületével

is mintha egy mesebeli perzsaszőnyeg felnagyított rojtját alkotná meg éppen – a levegőbe repülő, elvágott fonalszálak révén feloldódik a városi blokkhelyzet zártága. A magasba emelkedő épületszárnyak egyúttal arra is jók, hogy panorámaszerű nézőpontokat teremtsen – a teret több perspektívájúvá alakítva át.

De a MAXXI kapcsán a legfontosabb kérdés számunkra az, hogy abban milyen enteriőrök jönnek létre. Maga Hadid azt vallja, és erre kétségtelenül bizonytságot jelent a római épület, hogy egy múzeumi belsőnek nem egymástól elkülöníthető dobozokból kell állnia, hanem az egymásba kapcsolódó terek folytonosságából, mert csak így teremthető meg az – akár tematikus, akár monografikus, de – egységes koncepciót tükröző kiállítások ideális helyszíne. S bár a MAXXI modern kiállítástechnikai apparátusa lehetővé teszi például a falak mozgatását (a keresztgerendákra erősített pengetartókra ráakaszthatók válaszfalak, paravánok), ugyanakkor az architektúra erőteljesen hagyatkozik az előzetes „korográfiaira”, a művészetileg megkomponált térre: az egymásba futó, gördülő falak, az emelkedő-süllyedő padlózat, a beáramló nappali és esti fények testi érzékekre gyakorolt, felkavaró hatására. Hadid felfogásában a múzeum nem „tárgy-tartály”, hanem olyan dinamikus és interaktív tér, amelyet áramlások, ösvények, átfedések teremtenek meg, s amely művészeti térképzése révén maga is performatív erőtöbbletet hordoz.

A múzeumépületek városi szövetbe való beillesztésére számtalan példát hozhatnánk fel – arra ellenben keveset, hogy egy múzeum egy terméketlen, városon túl eső területen épüljön fel, mégpedig azzal a kifejezett szándékkal, hogy megváltoztassa a „hely szellemét”. A SANAA lensi múzeuma ilyen: egy iparilag fejlett város mellé, egy 20 hektárnyi, az 1960-as évek előtt szénbányaként használt területen épült fel. Mint ismeretes, a SANAA az egyetlen építészeti iroda, amellyel a magyar állam szerződést kötött, s megbízta a Városligetben felépítendő Új Nemzeti Galéria terveinek kidolgozásával. A japán építésziroda tervezte többek között a kanazavai XXI. századi Kortárs Művészeti Múzeumot, a New York-i Új Kortárs Művészeti Múzeumot, illetve az amerikai toledói Művészeti Múzeum Üvegavilágját. Az iroda két építésze, Kazumo Sejima és Ryue Nishizawa egyaránt Toyo Ito-tanítványok, ilyen módon alapvetően fontos számukra a térbeli áthallások és a transzparencia megteremtése. Toyo Ito azt mondta róluk, hogy ők a „funkcionális topológia építései”. Mégis inkább „aurákat nagyító” művészekként szokás meghatározni őket, akik funkciók, emberek, terek auráit rajzolják meg. Tervezőskor nem a helyiségek helyét határozzák meg, hanem mintegy megépítik a hozzá tartozó aurát. Amivel nem egyszerűen felszabadítják a terek használatát, hagyományos rendjét, hanem valami elementárisan újszerűt adnak hozzá: az absztraktat, az eredetileg nem láthatót.

A Lensi Louvre Múzeum egy 360 méter hosszú, acél- és üvegszerkezetű, alacsony épület, amely a földön szétterülő, nyílt elhelyezkedésével mintegy átveszi a hatalmat a természettől: erődként uralja az egykori bányaterületet. Szárnyaival, szerkezetével a Louvre palotáját idézi, s emelkedettséget kölcsönöz a helynek. Fényezett alumínium homlokzata visszatükrözi a parkot – ez teremti folytonosságot épület és táj között. A tetők részben üvegből vannak, amelyek egyfelől fokozzák a belső tér fényhatását, másfelé lehetővé teszik, hogy a kiállított műalkotások (a Louvre gyűjteménye) kapcsolatba kerüljenek az éggel. A természetes fény mennyisége mindazonáltal szabályozható, ami révén tovább fokozható a belső fény-árnyék játékok kompozíciós hatása. A fény váltakozásának, viszonylatának a hangsúlyozása az idő tapasztalatát vezeti be a térbe: érzékelhetővé teszi nemcsak az évszakok, hanem a napszakok, órák váltakozását is.

Azaz itt is performatív enteriőr teremődik, jöllehet a kompozíció nem felkavaró erejű térformákból szerveződik. Ám a belső atmoszféra érzékekre gyakorolt hatása, valamint a külső, természeti térrel való közvetlen párbeszéd erőteljesen befolyásolja a kiállított műalkotások befogadását. A befogadás színházi előadássá válik, ahol a tér nem pusztá háttér, hanem a performatív esemény része.

GEHRY GALÉRIÁJA EGY KÖZPARKBAN – ÖSSZEGZÉS

A külső térformák és a belső atmoszférikus kompozíció együtthatását Frank Gehry új múzeuma, a Louis Vuitton Gyűjtemény számára tervezett galéria (2004-2014) szemlélteti legjobban, amely Párizs 1860-ban létesített közparkjában, a Jardin d’Acclimatation-ban kapott helyet. Az építés megkezdését ugyanúgy heves civil tiltakozások kísérték, mint ahogyan a városligeti beruházást – de a franciák végül, láthatólag, megszerették az épületet, s nem melleleg hívó szót (és bevételi forrást)

jelent a látványosságra áhítozó turisták számára is. Jelentős különbség azonban, hogy a párizsi parkban csupán egyetlen múzeumot helyeztek el, azt is egy tisztáson, amely így nem számolja fel az erdős-ligetes jelleget. Az architektúra körül távlatokat kínál, szabad tér nyílik: olyan aura-mező, melyet a szobrászati formaképzést megvalósító, kortárs építészeti műtárgyak megkívánnak maguk körül.

A galériaépület a művész dekonstruktív architektúráinak sorába illeszkedik. Távlati perspektívából, melyet a park itt lehetővé tesz, egy óriási vitorlás hajó formakompozíciója bontakozik ki. A hajó látványa a festészetből ismert vizuális topozokat idézi meg. De a hajó-forma nem ismeretlen a modern és kortárs építészetben sem, előzményként említhetjük Le Corbusier épületeit vagy Utzon sydney-i Operaházát. Gehrynél is megjelent már ez a motívum korábban, éppen a bilbaói múzeumépületben. Ennek ellenére tévedés lenne az architektúrát pusztán a figuratív törekvésekből eredeztetni, s azt feltételezni, hogy itt egyszerű elbeszélő építészetről van szó.

Ha megnézzük a kompozíció vázlatrajzait, az első szkeccseket, akkor azt látjuk, hogy azok egytől egyig kusza erővonalakból megalkotott, expresszionista grafikák. Ezeknek az örvénylő vonal-struktúráknak semmi közük a hagyományos ház-eszme rendszerezettségéhez. Inkább vad természeti erőket idéznek, netán az emberek lelkében zajló tombolást. Frédéric Migayrou az épületről írott elemzésében (6.) több képzőművészeti alkotást is bemutat, melyeknek építészeti parafrázisaként fogható fel az architektúra. A bemutatott alkotások egytől egyig a mozgást jelenítik meg (természeti jelenségek, csatajelenetek) (7.). De asszociálhatunk egy belső csatára, a lélekben dúló indulatokra is. Vagyis a külső megjelenésben felfedezett vizuális-figuratív motívum nem tekinthető pusztán egy konkrét forma metaforájának, indokoltabbnak tűnik azt, általánosabban, a dinamizmus jelenségével azonosítani. Nem csak a külső megjelenésben, hanem a belső térkompozícióban is a kiszámíthatatlan térstruktúrák, az eddig nem ismert irány- és erővonalak, a dekonstruált, a szimmetriától, a harmóniától eloldott, feldúlt formák jelentik a szervezőerőt. Az architektúra belsejében közlekedő ember zavarba jön a rá boruló üveg-falak-kusza konstrukciójától, az elsőre áttekinthetetlennek tetsző térszerkezetektől, a magasba vezető lépcsők végtelennek érzett sorától, amelyek egy tudatosan huzatossá komponált helyre vezetik. Mégpedig egy nyitott tetőre, amelyen kiszolgáltatottá válik a természet erejének: a szabad légáramlásnak, szélnek, viharnak, esőnek. A befogadó itt éppenséggel azt élheti át, hogy az őt körbevevő világ veszélyessé válik. Míg az épület éggel érintkező tetején a sajátos dinamika szerint megalkotott fa, fém és üvegszerkezetek fizikai értelemben biztonságot nyújtanak neki, addig esztétikai és érzéki értelemben felkavarják, védtelenné teszik, szánt szándékkal kizökkentik az otthonosságból. Az épület eltávolítja őt a berögzült tértapasztalatoktól, s idegen erőkkkel és elemekkel szembesíti. Ugyanakkor ez az idegenség a befogadót nem taszítja a szorongás hátborzongató tapasztalatába. Ellenkezőleg: a kompozícióból áradó performatív erő átjárja, átlelkesíti – magával ragadja az a művészeti többlet, amely az éppen feltárló, korábban soha nem tapasztalt, radikálisan új térbeli világban megtapaszthatóvá lesz.

Az épület mindazonáltal kiválóan „működik”: a közlekedő tereken, a nyitott tetőtéren, azaz a művészeti értelemben vett élménytereken túli praktikus helyek funkcionálisak, a galéria lényegét jelentő kiállítótermek a kiállítási bemutatás érdekeit szolgálják. Az enteriőrben ilyen módon kettősség tapasztalható. S bár csak a közlekedő terek lesznek a felkavarodás esztétikai élményére komponálva, melyek az egyes műalkotások szemlélését nem befolyásolják, ennek ellenére azt mondhatjuk, hogy az architektúra által kiváltott építészeti hatás rivalizál a bemutatott képzőművészettel, hiszen óriási szoborként maga is képzőművészeti alkotássá válik. De miért is ne válna azzá? Vajon nem éppen erre törekszik az építészett kezdeteitől fogva – mióta csak felismerte saját reprezentációs lehetőségeit? S vajon nem éppen a mind progresszívebbé váló kortárs múzeumépítészet tanítja egyre makacsabbul a közönséget arra, hogy az architektúrát ne pusztán háttérbe húzódo, funkcionális térnek tekintse, hanem erőteljes esztétikai hatásokat kiváltó, autonóm műalkotásnak?

6. Frédéric Migayrou: Naumachia. A constuction of movement. In: Uő (szerk.): Frank Gehry: The Fondation Louis Vuitton. Fondation Louis Vuitton, Paris, 2014. 28-37.

7. Lásd például: Joseph William Turner: Evening: Cloud on Mount Rigi, seen from Zug (akvarell, papír, 1841 körül); John Constable: Coast scene with breaking cloud sun (1830 körül); Louis Philippe Crépin: Combat between the French frigate La Bayonnaise and the English frigate The Ambush December 14. 1798. (olaj, vászon, 1800)

A PERFORMATÍV FORDULATOT
REPREZENTÁLÓ KORTÁRS MÚZEUMI
ARCHITEKTÚRÁK TÚLLÉPNEK TEHÁT
A WHITE CUBE HŰVÖS DÍSZLETET KÖVETELŐ
IDEOLÓGIÁJÁN, CSERÉBE MEGDUPLÁZZÁK
A MŰVÉSZETI TAPASZTALATOT

MEGLÉPNI EGY ÚJ SZINTET

Emarsys Iroda, II. ütem

Az élénkebb zöld, sárga és kék színek a tervezés során kialakult új arculati kézikönyvhöz is illeszkednek

Szöveg: PLESKOVICS VIOLA
Belsőépítész: ALEXA ZSOLT, RABB DONÁT,
 SCHRECK ÁKOS (VEZETŐ TERVEZŐK),
 ANTAL GABRIELLA
 (PROJEKTVEZETŐ ÉPÍTÉSZ),
 HOMPÓK ZSÓFIA, KIS FERENC,
 PÉTERI OLGA (ÉPÍTÉSZEK)
Fotó IMRE BARNABÁS

EGY CÉG TÖRTÉNETÉT AZ ÉPÍTÉSZETÉBEN IS LEHETSÉGES LÉPÉSRŐL LÉPÉSRÉ
 KÖVETNI. A DESIGN VISSZATÜKRÖZHETI A KEZDETI VISSZAFOGOTTSÁGOT,
 ÉVEKKEL KÉSŐBB PEDIG A FELSZABADULT MAGABIZTOSSÁGOT. AZ EMARSYS
 BUDAPESTEN EGYELŐRE CSAK KÉT SZINTTEL RENDELKEZIK, DE KIALAKÍTÁSUKBÓL
 NARRATÍVA OLVASHATÓ KI. NARRATÍVA A FILOZÓFIÁBAN ÉS A SZERKEZETBEN IS.

Az Újpestről indult, majd a FirstSite irodaház emeletén otthonra találó Emarsys dinamikusan fejlődik, csapata pedig rohamosan bővül. Az eredeti központ kinőtte magát, s miközben most elkészült az új ütem, már tervezési folyamatban van a következő. A vezető tervező ezúttal is Rabb Donát volt a Minusplus stúdiótól.

Az első iroda még egy hidegebb esszenciával indult. High-tech környezetről volt szó, melyben a kék és szürke, valamint a fa textúrája domináltak. A designkultúra az alsó, egyúttal az új szinten már jóval impulzívabb színekkel és formákkal veszi le az embert a lábáról. Minden részlet az építészek merészebb szerepvállalásáról árulkodik. Az élénkebb zöldek, sárgák és kékek a tervezés során kialakult új arculati kézikönyvhöz is illeszkednek. A cég az absztrahált „E” betűt kirajzoló logónak színeihez dolgozott ki követendő színkódokat. Ezeket a skálákat használják fel bátran, ráadásul síkként más tónust felvonultatva.

A szürke árnyalatok azonban most is fontos koloritként jelennek meg, méghozzá a tér legemlékezetesebb pontjának esetében is. Nagy különbség volt az új építkezésnél, hogy egészen a gépészet megtervezésétől kellett elindulni. Az ab ovo kivitelezés „túlmutatott” az első emeleten, s egy lépcső kiépítésével össze is kötötte a két munkahelyet. Fontos szempont volt ugyanis, hogy semmi esetre se idegenítsék el egymástól a különböző szinteken dolgozó munkatársakat. A lépcső az említett szürke színekkel operál, alakja tört síkjainak köszönhetően minden oldalról új képet mutat. Egy sziklaszerű momentum ez a tér közepén, melynek oldalába újabb lépcsőzetes ülősor illeszkedik egy-egy spontán munkahelyi gyűlés esetére. A nagyobb hangvételű előadásokat ezután is a második emeleti auditoriumban tartják, melynek bővítésére a növekvő létszám miatt szintén nemrég került sor.

A szürkés színvilág még egyszer, a lábunk alatt tér vissza. Az árnyalatok hálószerűen változnak, s míg a köztes tereken anyagában gumi, addig az irodákban szőnyeg borítja a padlót. A munkaasztalok ezúttal is a két, ablakok-

kal nyitott homlokzati falak mentén sorakoznak. Ezekre az irodai részekre a fehér visszafogottság jellemző, mely a belsőbb zónák kirívóságával teremt pozitív feszültséget.

A belső udvarok ezúttal nem segítik a benapozást. Erre a hiányosságra egy-egy lámpákkal folyton világított, üveggel határolt helyiségben látták a megoldást. Ezeknek az üvegekabinoknak köszönhető, hogy a beépítés áttört, az iroda egyik végéből könnyen a másikba tekinthetünk a tárgyalókon keresztül. Az átláthatósággal együtt jelen van egy zegzugos térérzet is, mely a felfedezés örömeit is megteremti a viszonylag kis alapterületen: Ahogyan körbejárjuk az irodát, rábukkanunk itt pingpong szobára, „dzsungel tárgyalóra”, a foci és a biliárd kombinációját nyújtó pályára, vagy az osztrák faburkolatú konyhát kortárs módon idéző hűtőre.

Sok tanulságot sikerült levonni az első irodához képest: az akusztika ezúttal zavartalan, a gépészet az állmennyezettel integráltan épült ki, a berendezés komfortosabb, számos sportlehetőség és kutyabarát munkahely fogad.

▲ A szürke árnyalatok most is, mint a korábbi irodánál, fontos koloritként jelennek meg - a tér több pontján

► Árnyalatok, hangulatok, finom vagy épp dinamikus átmenetek anyagban, színeken

A két szint összekapcsolásának hangsúlyozását nem lehet eléggé eltúlozni: Az iroda szabad ötleáramlását katalizálja, az építész szavaival élve a „vándorlást” tette lehetővé munkatársaknak és tudáscserének. Produktívabb párbeszédet jellemezhetik ily módon a jövőt. Ez a párbeszéd építész és megrendelő között is fejlődik, így kíváncsian várjuk, mit tartogat a következő ütem!

▲ A cég az absztrahált „E” betűt kirajzoló logójának színehez dolgozott ki követendő színkódokat

◀ Ház a házban térkialakítás, a feszes irodai enteriőrkiakítás helyét itt az otthonosabb hangulátú formálás váltja fel

CINKOS ÖSSZEKACSINTÁS

Philip Morris iroda, Budapest

Szöveg MEZŐ VIOLA

Tervezés SÁROSDI-MÁDI KRISZTINA, LÁNCOS ÁRON, ISTENES-NIETSCH MÁRTA

Fotó VARJÁN ANDRÁS

Az utóbbi két évtizedben alaposan megváltoztak az irodaépítészeti trendek. A technológiai és internet forradalom valamint a feminista mozgalom meglehetősen átformálta a vállalati kultúrát. Előtérbe került az innováció és kreativitás, ami igazán csak nyugodt, nyitott környezetben tud szárba szökkeni. A szigorú, vonalas vagy akár reprezentatív terekkel ellentétben a hangsúly végre áttolódott a fiatalos, mobil és több funkciós terekre, melyek személyre és megbeszélésre szabhatóak.

Szerencsére ezt a trendet hamar átvették a magyarországi cégek, felismerték ugyanis a potenciált abban, hogy a megfelelő munkakörnyezet és emberközpontú vállalati kultúra mekkora vonzerőt jelent az X és Y-generációs munkavállalóknak. Ezen elvek formába öntését tűzte ki célul Mádi Krisztina, amikor 1998-ban megalapította a MádiLáncos Stúdiót.

A belsőépítészeti iroda a Kálvin Square irodaház állandó partnere, így mikor a Philip Morris tavaly úgy döntött, hogy fóti irodájukat a pesti Belvárosba költöztetik, a belső terek kialakításával a MádiLáncos Stúdiót bízták meg.

A munkálatok 2015 szeptemberében kezdődtek meg Istenes-Nietsch Márta és Láncos Áron belsőépítészek vezetésével. A megrendelő kérése volt, hogy az iroda csak visszafogott, elegáns cég brandinget kapjon, így a logók és a cigarettára utaló motívumok csak diszkréten jelennek meg a belső térben.

Finom utalás a hosszúkás henger alak, ami mind az üléseken, a lámpák formájában és még a recepciós pult mintázatában is visszaköszönnek. A Philip Morris irodába lépve azonnal

◀
Az egy légtérben megjelenő különböző funkciók így határozottan válnak el egymástól, anélkül, hogy a nyitott térérzet ezt megsínylené

ezzel találkozik az ember. A bejáratnál szembeni recepció pult kialakítása a dobozban sorakozó cigarettákra emlékeztet. A hengerek azonban játékos grafikát kaptak, így ez az utalás inkább egy megbúvó, cinkos összekacsintás, semmint tolatkodó marketingfogás. A recepció mögött fehér alapon fehér, MDF-lapba mart logó található. A mennyezeti fények okos alkalmazásával árnyjáték rajzolja ki a Philip Morris cégjelét. Már itt, a fogadó térben látszik az iroda egyik különleges adottsága: a belső szinteltolás. A Kálvin Square irodaház Múzeum utca felőli oldalán álhomlokzat található. Az eredeti XIX. századi épület a Nemzeti Múzeum környékének történetileg fontos látványeleme. Az épület adta szintelosztás azonban alkalmatlan volt a XXI. századi igények kielégítésére. Így történetelt, hogy az irodaház régi homlokzat

felé eső részén az alsó emeletek alacsonyabban vannak, mint a modern szerkezet. A tervező csapat remekül használta ki az irodaház ezen adottságát, így a recepcióról lenézve, a mellvéd mögött már egy hatalmas open office-t alakítottak ki a régi homlokzat felé. Az egy légtérben megjelenő különböző funkciók így határozottan válnak el egymástól, anélkül, hogy a nyitott térérzet ezt megsínylené. Az új és régi kettőssége az egész irodadesign koncepciójában visszaköszön. Az alacsonyabban fekvő részeken sötétebb bézs és szürke színek dominálnak, az ablakokat vastag drapériák fedik. A plafon síkjából négyzetletű világítópanelek süllyednek a térbe, melyekről felhőszerű papírcsillárok lógnak alá. Ezzel szemben a modern irodarész kialakítása fiatalos. Harsány, élénk színpaletta jellemzi.

Mind az asztalokat elválasztó paravánokon, mind pedig a falak díszítésén visszaköszön a cég vezető márkájának, a Marlborónak szögletes, háztetőre emlékeztető logója. A tervezők a négy széparé kialakításakor is ehhez az alakzathoz nyúltak. A madárházra emlékeztető kis beugrókban egy hosszú asztal és két oldalán párnázott padok kaptak helyet. Ezek a kis elkülönített részek egyaránt helyet adnak a kikapcsolódáshoz és kis létszámú munkamegbeszéléseknek. A padokat fedő párnák cigarettá alakúak, a beülő hátsó falán pedig a Philip Morris három fő márkájának logói találhatók. Ennek megfelelően van Marlboro boks, Chesterfield boks és maga a Philip Morris boks. A recepció mellett elhaladva érkezünk a nagy konyhába, amit a tervezők az ott lévő tartófalak miatt három különálló részre osztottak. A konyha fő tere a beépített bútorokkal világos, otthonos designt kapott. Középen fehérre festett falécekből készült bárasztal található. Az asztal mögött hatalmas képkeretekben táblafestékkel le kent panelek lógnak, ahova a dol-

gozók maguk rajzolhatnak, írhatnak. Kreatív megoldás a sima, 10x10-es fehér csempék megtörése. A tervezők szélteben, hosszában és átlósan vágták ketté a csempéket, amelyek illesztéseinek átüt a színes fuga. A fehér konyharészből két étkezőtér nyílik: a pop-szoba és a szivarszoba. A pop-szoba harsány okkereit és türkizeit a falakon és textíliákon visszaköszönő csíkos mintázat töri meg. A plafonról Franta Ági geometrikus stAArlight lámpái lógnak. A szivar szoba ezzel szemben sokkal nyugodtabb, az angol gentleman's roomok inspirálták. A mélyzöld falakat sötétbarna bőr fotelek és egy Chesterfield kanapé egészítik ki. Az új Philip Morris iroda a nemzetközi vállalatok megújult, felfrissült szemléletét tükrözi, melyben a munkavállaló jóléte az innovatív munka záloga. Kellemesen nyitott közösségi terek kialakításával a cégen belüli kapcsolati háló hamarabb kialakul, míg az elszeparált boksok nyugodt háttérrel biztosítanak az elmélyült munkához.

MLS partner:
Sárosdi-Mádi Krisztina, Lángos Áron
Projektvezető, belsőépítész:
Istenes-Nietsch Márta
Látványtervező:
Gulyás Bence
Projektindítás:
2015. szeptember

Átadás:
2016. március
Terület:
1500 m²
Iroda létszám:
108 fő

▲
A cég arculati elemeinek felnagyított printjei jelennek meg az iroda több helyiségében

►
Merész áttörés köti össze vizuálisan a munkateret és a recepciót

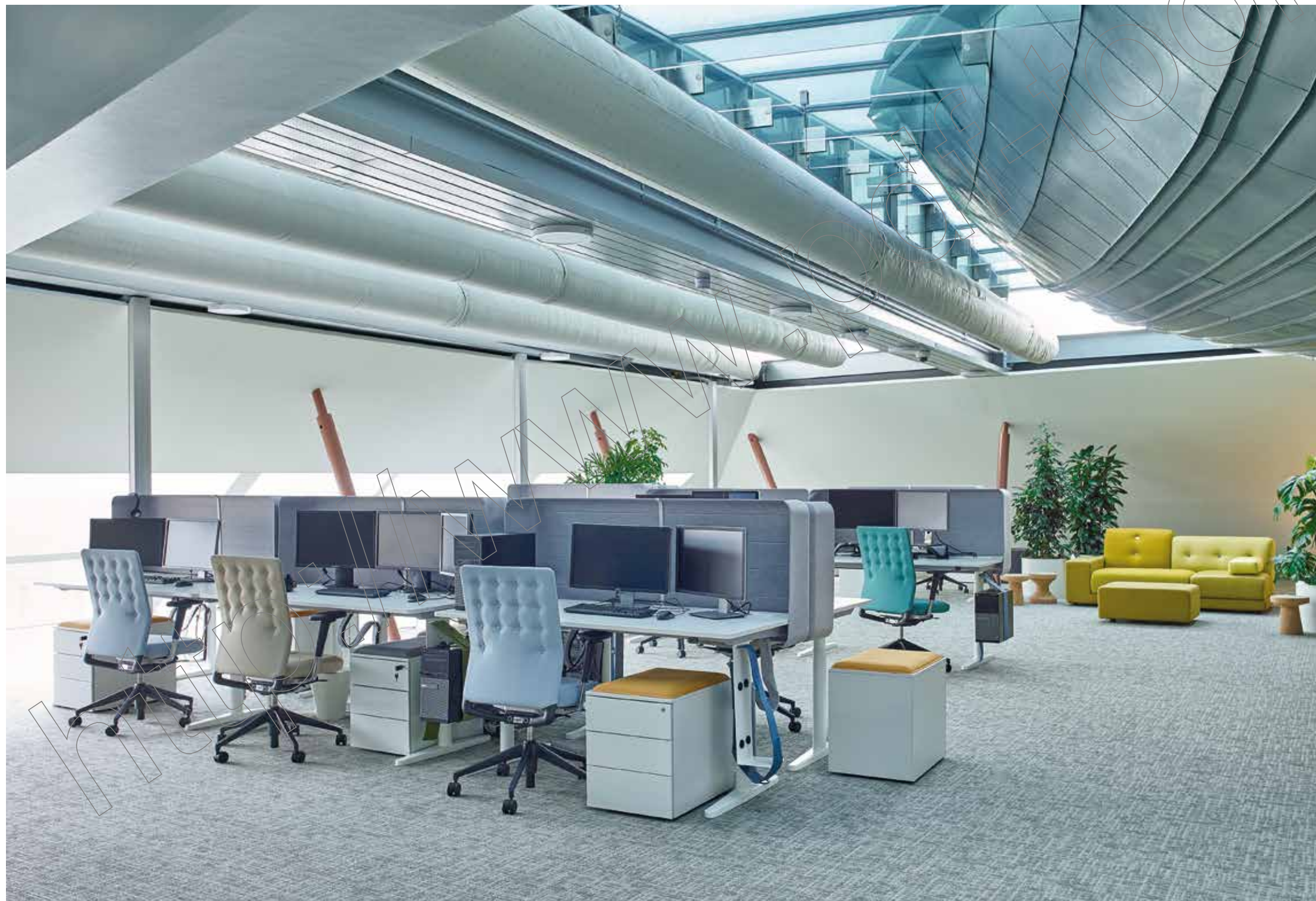

BÁLNA NYUGODT VIZEKEN

Újabb üteméhez érkezett a LogMeIn irodabővítése

Szöveg MARTINKÓ JÓZSEF
Építész MATISZ ALIZ; SZABÓ ZOLTÁN MILÁN
(TERVEZŐMUNKATÁRS)
Fotó BARBAY CSABA
(THE FLASHBACK PHOTO STUDIO)

Különféle meetup-csoportokban összeálló munkatársak munkatere

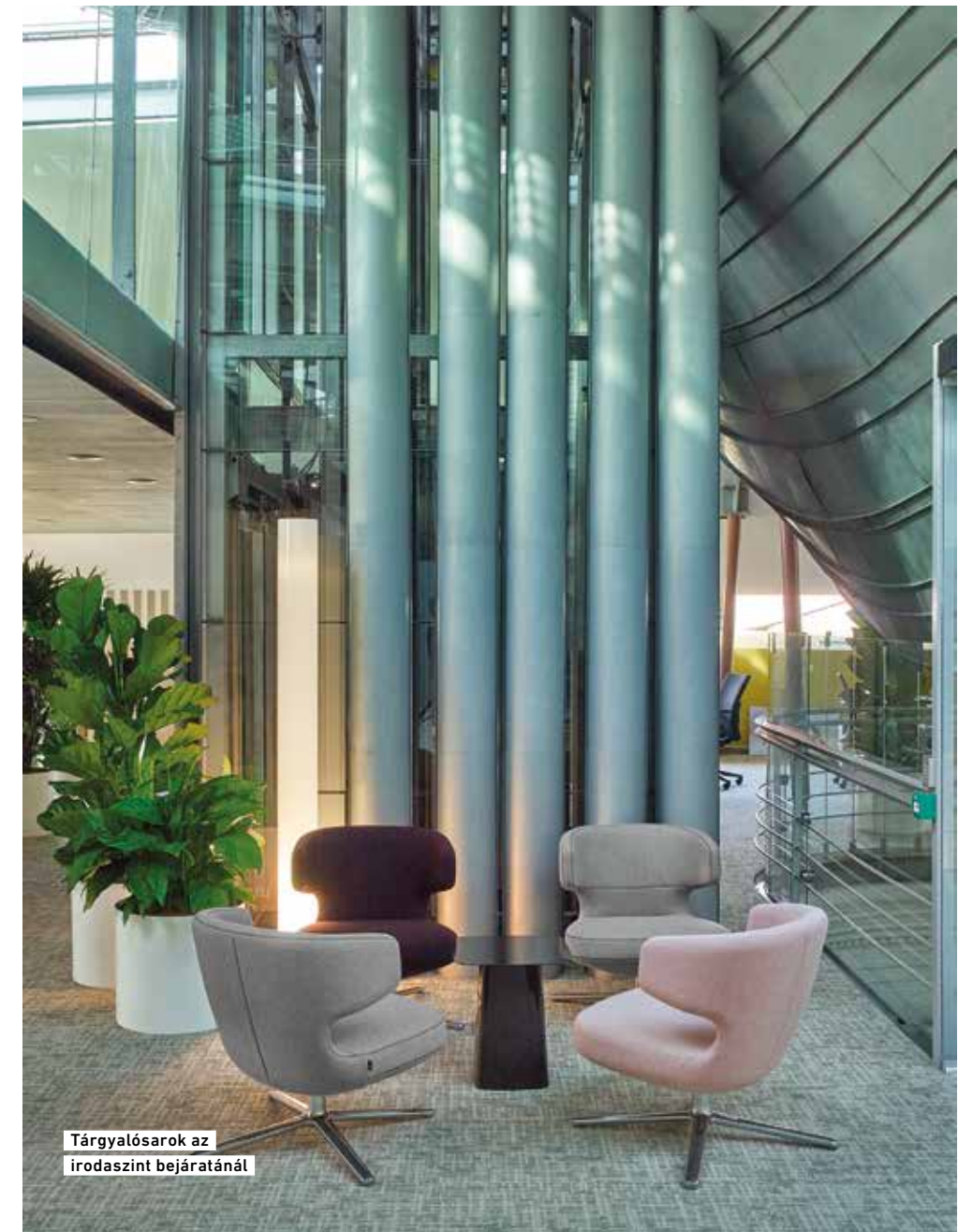

BUDAPEST EGYIK LEGIZGALMASABB IRODAI TERE ÚJULT MEG A LOGMEIN MEGBÍZÁSA ALAPJÁN. A SIKERES, HAZAI GYÖKERŰ STARTUP CÉG AZ ELMŰLT HÓNAPOKBAN, TÖBB ÜTEMBEN ALAKÍTTATTA ÁT KÜLÖNFÉLE RÉSZLEGEINEK IRODAI KÖRNYEZETÉT, EZ FOKOZATOSAN EGYSÉGES VIZUÁLIS KARAKTERT ÉS MEGFELELO MUNKAHELYI ATMOSZFÉRÁT EREDMÉNYEZETT A CÉGEN BELÜL. RÁADÁSUL A MOST ELKÉSZÜLT IRODAI TÉR A NEMZETKÖZI KORTÁRS ÉPÍTÉSZET EGYIK KIEMELKEDŐ SZÍNVONALÚ ÉPÜLETREKONSTRUKCIÓJÁT LAKJA BE ÚJRA.

A történet ugyanis 1994-re nyúlik vissza. Az eredetileg 1889-ben épült Andrássy úti neoreneszánsz palota rekonstrukciójára és bővítésre kapnak felkérést Erick van Egeraat és magyar munkatársai. Három évvel később egy különös bálnaforma épületidom emelkedett ki a magyar főváros tetői közül, ami az irodaház kétszintes tárgyalójaként szolgált. A szobrászi formálású, ikonikus alakzatnak elképesztően

erős kisugárzása volt akkor is, van most is. Ez az üvegtetőbe befüggesztett épületrész egyébként abban is rendhagyó, hogy rendkívül légi-es atmoszférát teremt azzal, hogy a felső két irodaszint belső terét és szerkezeteit egymásba folytatja.

Az elmúlt évtizedben azonban a különféle bérlők nem igazán törődtek azzal, hogy a város eme kortárs építészeti ékköve méltó

Tárgyalósarok az irodaszint bejáratánál

odafigyelést kapjon: elég lelakott állapotba került a felső két emelet. Ezért nagyszerű és felemelő látni, hogy a magyar alapítású LogMeIn szoftverfejlesztő cég – az Andrassy Palace legnagyobb bérlője –, illetve Matisz Aliz vezető tervező (Matisz&Co.) és Szabó Zoltán Milán tervezőmunkatárs újra méltó környezetet álmodtak az „irodapolota” legszebb tereiben.

A cég és a tervezők között az együttműködés távolról sem előzmények nélküli, hiszen ennek

a kreatív teamnek több tagja valósította meg a tavaly elkészült és komoly szakmai visszhangot kapott LogMeIn irodát a Paulay Ede utcai irodaház új szárnyában (OCTOGON 2014/8). Már a Paulay Ede utcai iroda alapkarakterének gyökerei is a LogMeIn bostoni sales részlegének az „InnovationLab” térfilozófiát követő berendezéséhez nyúlnak vissza, ugyanakkor a hazai tervezők a hely adottságait, illetve a funkcionális, használati tapasztalatait is rendkívül magas

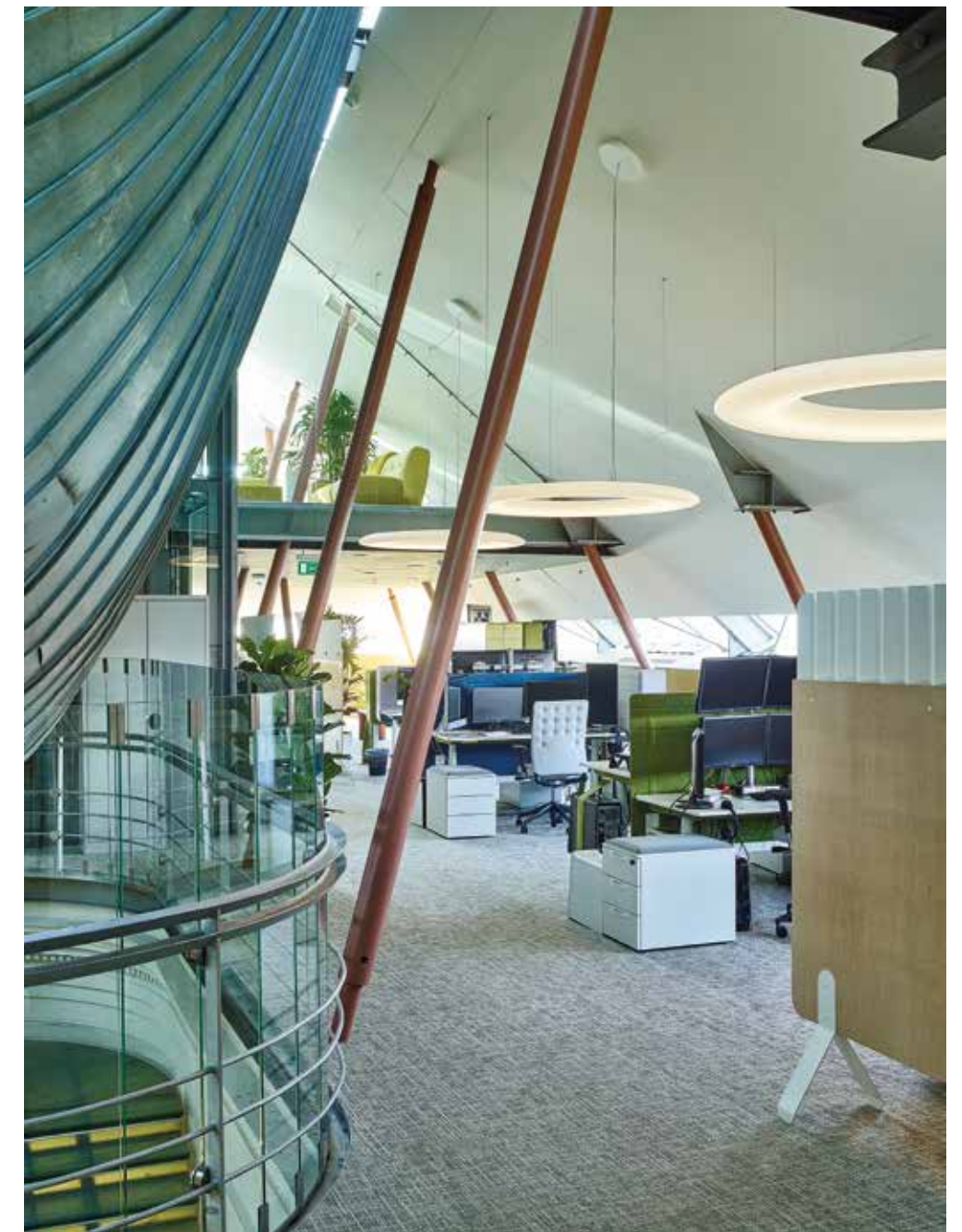
▲
A legendás Aluminium Chair-ek felett Ingo Maurer *Da + Dort* függesztékei

►
A céges arculatból ismert kék szín dominál igazán

szinten alkalmazták. Továbbra sem törekedtek a ma még divatos, de nem időtálló „felnőtt játszótér” létrehozására, hanem az egyterűség miatt fontos visszafogott, kiegyensúlyozott, jól használható, de „lecsendesített” designmegoldásokat alkalmaztak a tér újrafogalmazásakor.

Ennek az elképzelésnek alapeleme a világ talán legjobb irodabútorcégének és terveződuójának kollaborációjában megalkotott, változtatható munkalap-magasságú, akusztikai paravánnal és elegáns kábeltakarással rendelkező Vitra-Bouroullec Tyde asztal, illetve az ezeken a szinteken megjelenő Vitra irodai székek. Több munkaállomáson is olyan munkatársak dolgoznak, akik akár hat darab monitort is használnak párhuzamosan. Ezek az állandóan változó képű monitorok, a különféle

meetup-csoportokban összeálló munkatársak, a személyes tárgyak kavalkádja összességében olyan erős vizuális elemként vannak jelen a térben, hogy a „vizuális lecsendesítés” valóban indokolt. Így a világ vezető szőnyeggyártójának monokróm árnyalatokból összerakott padlóburkolata, vagy az egyik térrészben megjelenő, nagyvonalú ívben kifeszülő sínen futó térelválasztó-függöny színe is a magas minőséget és a kiegyensúlyozottságot tükrözi. A LogMeIn céges arculati színei olyan szituációkban jelennek meg, ahol a használat dinamikus, ugyanakkor időben korlátozott. Ilyenek a kisebb meeting roomok, tárgyalók. Itt az ülőbútorok egyike-másika kiszínesedik, ahogyan találunk kávézó-sarkot is a Magis filigrán bárszékeivel bútorozva. Külön öröm, hogy Halász Katalin és Kodolányi

Nyilas Kálmán designer által tervezett székek a térben, társaságukban Jasper Morrison Cork Family asztalkái

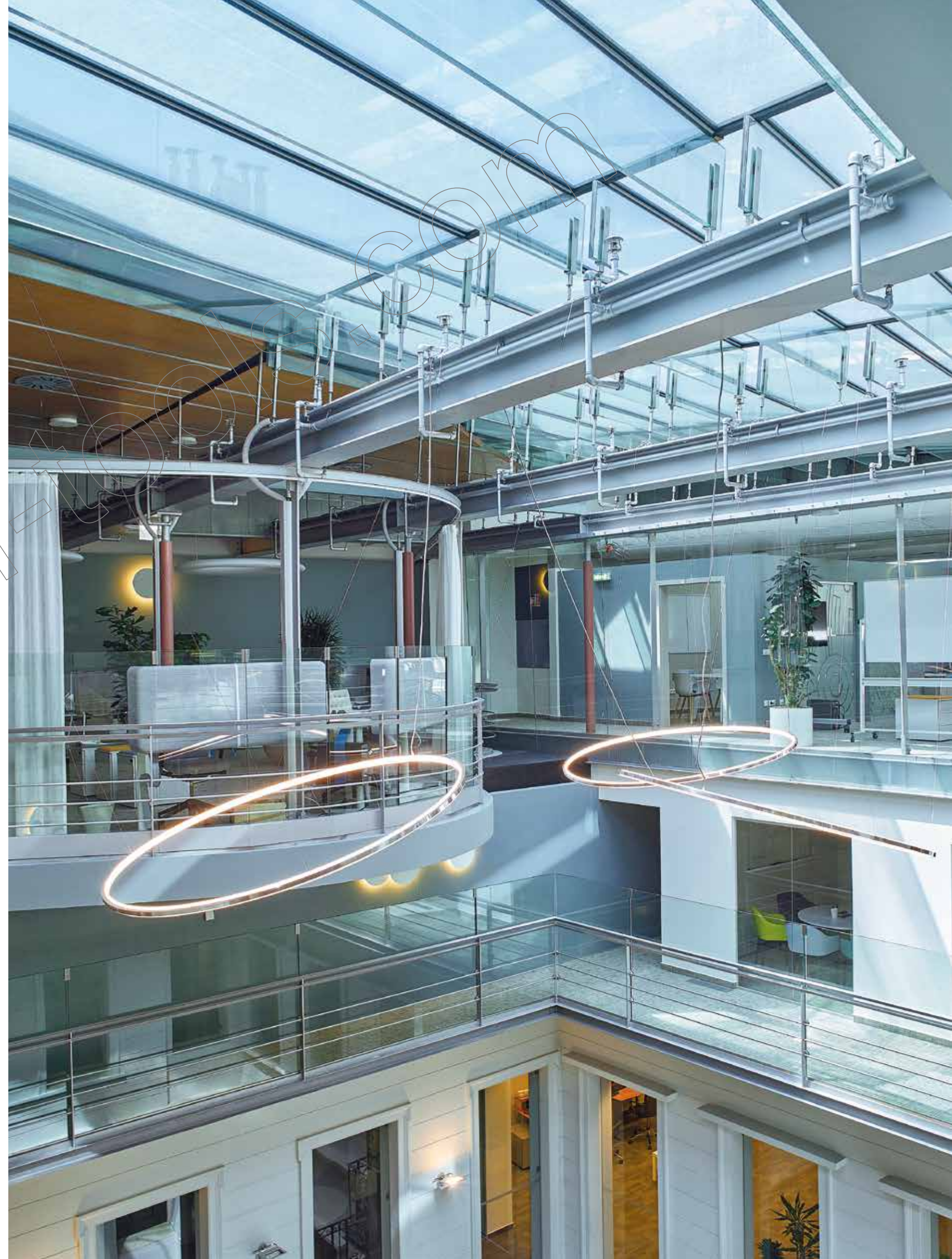
Újabb legenda, Verner Panton *Amoebe* Highback-jei a cég újabb arculati színében, sárgában, illetve Ronan & Erwan Bouroullec hófehér *Leather Side Table*-je és ismét Morrison-asztalkák ▼

Gábor (CODOLAGNI DESIGN), illetve Nyilas Kálmán személyében magyar tervezőktől is kerültek mobiliák az irodákba. A bálna-tárgyaló belső bútorzata a világ designtörténetének egyik legismertebb klasszikusával, a Vitra által gyártott, eredetileg Charles és Ray Eames által, 1958-ban tervezett Aluminium Chair színes változataival gazdagodott, miközben a mennyezeten a világításdesign legnagyobb mágusának, Ingo Maurernek a lámpatestei függnek. A tárgyalóból elképesztően izgalmas kilátás nyílik Budapest tetőtájjára. Dinamikus, lüktető, lendületes, ugyanakkor valami méltóságteljes nyugodtságot is sugároz ez a látvány.

A nagyvonalú ívben kifeszülő sínen futó térelválasztó-függöny színe is a magas minőséget és a kiegyensúlyozottságot tükrözi

SATTLER

VIEIA
LIGHT IS CREATION

WEVER & DUCRÉ
LIGHTING

INHO MAURER

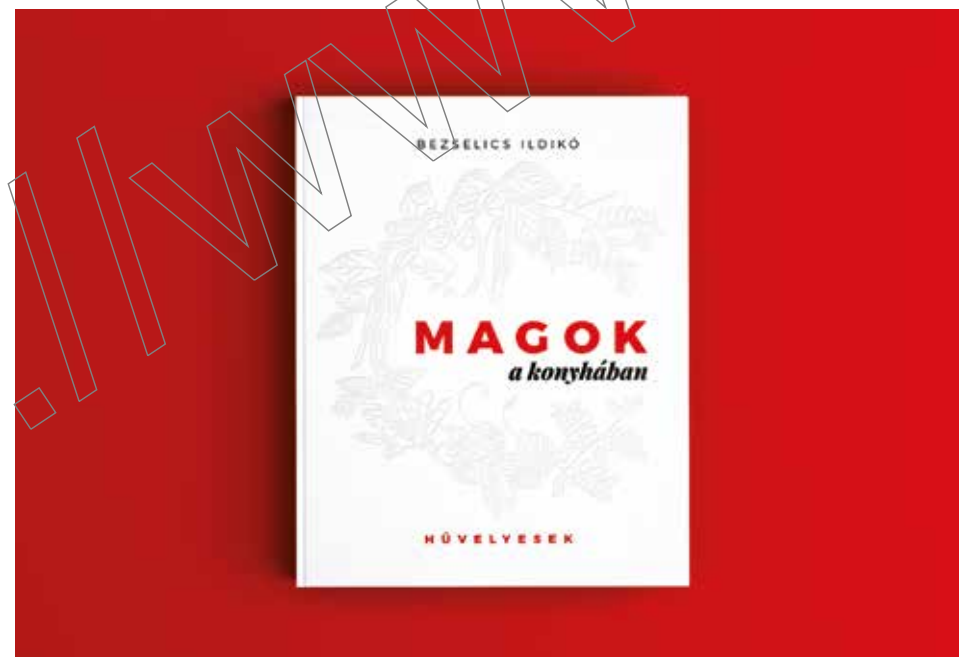
SOLINFO
since 1990
Lighting & Home

Aliz Matisz & Co.

LogMeIn

Professzionális világítástervezés és lámpa beszállítás
1077 Budapest Wesselényi u. 6. www.solinfo.hu

MAGOK A KONYHÁBAN - HÜVELYESEK

66 gyors és egészséges receptet tartalmaz Bezsélics Ildikó kötete. A B000K Kiadó Kft. gondozásában megjelent könyv 175 oldalon a tudatos táplálkozás fontos alappilléreit, a hüvelyeseket, az olajos magvakat és a gabonaféléket, illetve álgabonákat helyezi új megvilágításba.

LogMeIn Iroda
Irodabútorok a do work!-től
Vitra: ID Trim munkaszék, design: Antonio Citterio

Do work Kft. 1025 Budapest, Szépvölgyi út 146.
Tel.: +36 1 489 3860 Fax: +36 1 212 8339
E-mail: dowork@dowork.hu Web: www.dowork.hu

ORGANIKUS ÉS IPARI KÉZFOGÓJA

Medicover Klinika a Vision Towers épületében

Szöveg MOLNÁR SZILVIA
Belsőépítészet FEJES GERGŐ, NÓGRÁDI TAMÁS (PLUSDESIGN STUDIO KFT.)
Fotó BATÁR ZSOLT

A VISION TOWERS (VT) REMEKBE SZABOTT
ÉPÜLETÉBEN (GUNTHER ZSOLT, CSILLAG
KATALIN; OCTOGON 2015/2) A KÖZELMÚLTBAN
NYITOTT MEG A MEDICOVER KLINIKA,
KÓRHÁZ ÉS FEJLETT DIAGNOSZTIKAI
KÖZPONT. A NEMZETKÖZI, MAGÁNSZFÉRÁT
KISZOLGÁLÓ, MAGAS SZINTŰ EGÉSZSÉGÜGYI
SZOLGÁLTATÁST NYÚJTÓ CÉG A DESIGNBAN
A FELSŐ KATEGÓRIÁT CÉLOZTA MEG.

Magyarországon az elsők között, 1998-ban
jelent meg a magán-egészségügyi kínálat pia-
cán a Medicover. Mára már korszerű egészség-
ügyi ellátást nyújt közel 30 szakágban, három
budapesti, öt vidéki klinikán, továbbá 18 Egész-
ség Ponton és 20 kihelyezett, vállalati on-site
rendelőben, országszerte.

Ahol a legjobbak dolgoznak, ott a profik közül
kell kiválasztani azt a tervezőt, aki színekkel,
formák által, egységes vizuális világot képes
létrehozni, olyat, ami – hiszen szakrendelése-
ken kívül fekvőbeteg ellátás is működik Vision
Towers-beli központban – a páciensek számá-
ra megnyugtató, esztétikus és ergonomikus
részletekkel kialakított, ugyanakkor a cég önké-
pének formálásban is döntő szerepet kap.

Ahol nincs kötött céges arculat, mint
a Medicover esetében, ott, gondolhatnánk, köny-
nyű helyzetben van egy tervező. Azonban ez
csak a látszat, hiszen az ügyfél meggyőzése,
a tapasztalat, a tudás magabiztos közvetítése,
egy koherens belsőépítészeti kompozíció végig
vitele cseppet sem ujjgyakorlat. A MOME-n épí-
tészként végzett Fejes Gergő 2007-ben alapí-

▲
Az első szinten található
recepció melletti váró lounge
karakterű, egyedi készítésű
kártyozott padokkal

►
PVC váltakozik laminált
padlóval, a falakon egyedi
felnagyítások, amik
karakterizálják a helyszínt és
együttal, ez sem lebecsülen-
dő, segítik a tájékozódást

◄
Vibia mennyezeti lámpa, KAZA
betonburkolati elemek
a háromszintes klinika első,
recepció szintjén, és persze
a formai koncepciót megalapo-
zó, építő alapforma, a méhsejt

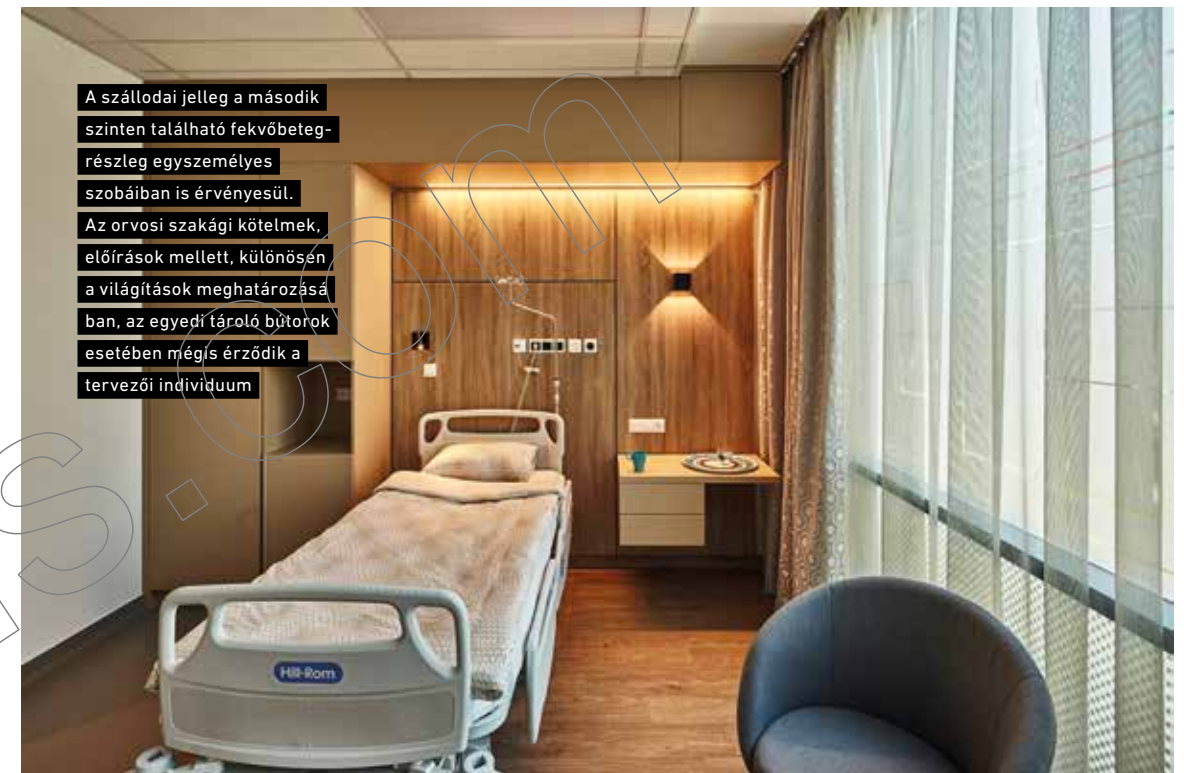

totta meg a Plusdesign Studiót miután négy éven át a Zoboki-Demeter és Társai Építészirodában pallérozta tudását és sajátította el az angolszász jellegű tervezés minden csínját-bínját. Stúdiója itthon az első között alkalmazta sikerrel munkáiban, prezentációiban a 3D-s tervezést. Mikor rákérdezek, hogy több tucat megbízás után látható e munkáiban, legyen az lakóter, étterem vagy iroda az a bizonyos tervezői kézjegy, kicsit mintha zavarban lenne. Persze érthető, hogy egy igen aktív alkotónak nincs ideje egy-egy pillanatra hátralepni és meszebbre tekinteni az elkészült munkáira, hogy valamiféle szignált fedezzen fel. De, ha mondjuk a legutóbbi, nagyszabású munkáját, a Miskolctapolcán, közel öt hektáron felépült, világszínvonalú Avalon Park egységeinek belsőépítészetét tekintem, még abban a komp-

lex feladatban is megfigyelhető az ellentétes stílusok finom keverése. Organikus és high-tech érdekes találkozásait szervezi meg Fejes Gergő sok munkájában, legalábbis szerénységem ezt tapasztalta meg.

A VT egyik szárnyában, három szinten, közel 3000 négyzetméteren megvalósult Medicover központ tereinek kialakítására, fél éves tervezői munka után három koncepciót adott le a megbízó számára Fejes Gergő, végül a kiválasztott látványterveinek képei váltak valóra – értsük ezt szinte szó szerint. Anyagok tekintetében „reflektorfénybe kerülnek” a faburkolatok (falakon és bútorfrontokon, padlózatban egyaránt láthatóak), ezek váltakoznak ipari PVC-burkolatokkal a padló egyes szakaszain, betonral például az egyik recepcióspult esetében. Színeiben a krémes, naturális,

▲ A legmodernebb orvosi technológiát használja a cég, a speciális helyszín persze specialistát kíván: Láncki Péter segítette a tervezőket orvostechnológiai ügyekben

A szállodai jelleg a második szinten található fekvőbeteg-részt egyszemélyes szobáiban is érvényesül. Az orvosi szakági követelmények, előírások mellett, különösen a világítások meghatározásában, az egyedre szóló bútorok esetében mégis érződik a tervezői individuums

► A földszinti recepció napsütésben és egyúttal különleges világítási képekkel

▲ A második emeleti recepció részlete, ugyancsak különleges világítási képpel megtervezett mennyezetvilágítással, egyedi bútorrzattal (a harmadik szint jellemzően egyébként a CT, röntgen, műtők stb. szintje)

◀ A második szint várójának részlete, ugyan nem látszik, de az ülőbútorokat a lábazati résznél ívfény keretezi

a puha jellemző, formákban egy alapelem, a méhsejtforma meghatározásával, illetve annak különféle, szabálytalan alaprajzú, „leszármazottaival” a geometrikus jelleg dominál. Illetve a megbízó külön kérésére fraktál és fraktál jellegű, felnagyított természeti képek borítják a tereket összekapcsoló folyosószakaszok falait. A szögek és az ívek, a szabályos és a szabálytalan váltakozásával újabb kifinomult belsőépítészeti csemegére leltünk, ráadásul egy speciális, orvosi terepen.

SITAGWAVE
VÉGTELEN
LEHETŐSÉGEK

SITAG SWISSBURO KFT.
WWW.SITAG.HU

60 ÉVE AZ ÉLVONALBAN

Ha jelzőket keresünk a hazai alapítású, idén 60 (!) éves Falco-Sopron Kft. céges bemutatásához, akkor a korszerű és innovatív szavak mindenképpen kihagyhatatlanok és helytállóak. A jelzők mellé a mai ár-érzékeny piaci környezetben pedig ki kell emelnünk a termékek jó ár-érték arányát. Az 1956-ban Faforgács Feldolgozó Szövetkezeti Vállalat néven alapított, 2010 óta újra Falco-Sopron Bútor Kft.-ként működő

vállalat tevékenységére a kezdetek óta jellemző az újítások, a termékfejlesztések iránti elkötelezettség, a prosperitás, így nem véletlen, hogy mindig lépésekkel a szakmai konkurencia előtt jár a cég. A siker persze elképzelhetetlen az erős asztalosipari műszaki háttér, a stabil mérnöki bázis és a különleges megoldások, eljárásoknak nélkül – ehhez kapcsolódóan megemlítjük például a cég által alkalmazott flexibilis nagyipari technológiát: a lézer-élezést.

A folyamatos fejlődés, fejlesztés speciális területeken is utat nyitott a vállalat számára, például ilyen a laboratóriumi bútorgyártás. De általában kiemelkedően fontos szegmens az „intézményi belsőépítészeti” kiszolgálása „A” osztályos egyedi termékekkel, bútorrendszerekkel, olyanokkal, amelyek a megbízó cégfilozófiáját is kommunikálni képes irodai, szállodai, magán egészségügyi, oktatási intézményi enteriőr létrehozását eredményezik. (x)

FALCO-SOPRON Bútor Kft.
9400 Sopron, Bánfalvi út 27.
Tel.: (+36 99) 513 310 / Fax: (+36 99) 311 311 / E-mail: info.sopron@falcosopron.hu
Web: www.falcosopron.hu

SOLINFO
since 1990
Lighting & Home

PLUS
DESIGN
STUDIO

PROFESSZIONÁLIS VILÁGÍTÁSTERVEZÉS ÉS LÁMPA BESZÁLLÍTÁS
1077 Budapest Wesselényi u. 6. www.solinfo.hu

SATTLER

Tom
Dixon.

WEVER & DUCRÉ
LIGHTING

VIBIA

XAL

PRÉMIUM BÚTOR MANUFAKTÚRA: KONYHÁTÓL A MAGÁNKÓRHÁZIG

Cégünk azzal a céltal jött létre, hogy az egyedi terek tervezésén túl a teljes projekt megvalósításában segítséget nyújtunk a megrendelők számára, így az eddig tehernek érzett beruházást/építkezést kreatív élménnyé formáljuk.

Bútoraink egyedi tervezésűek, az egyszerű, letisztult formáktól a különleges designbútorokig minden igényt kielégítve a legmagasabb színvonalon készítjük el azokat. Kollégáink kiválóan képzett asztalosok, angolul és németül is beszélő mérnökszakemberek, akik a tervezés kezdetétől a projektzárásig segítik mind a megrendelőket, mind a belsőépítészek munkáját.

Cégünk a magyar és külföldi bútorgyártás aktív, meghatározó szereplője, de ezek mellett számos külföldi felső kategóriás márka képviselői vagyunk. **2014-ben megnyitottuk különleges bemutatótermünket az 1. kerületben**, így a belsőépítészek és a privát megrendelők személyesen is megtekinthetik és kipróbálhatják az általunk gyártott bútorokat, valamint a forgalmazott ter-

mékeket. Referenciáink között számos külföldi privát ház, villa teljes belső-építészeti bútorgyártása szerepel, akár ausztráliai helyszínű munka is.

A nemrégiben átadott **Medicover klinika** is sok szempontból kihívásokkal teli munka volt. Számtalan különleges anyag, forma és csomópont találkozása, amely főként a szűkös határidő miatt nagyfokú hatékonyságot és komoly logisztikát jelentett mind a gyártást, mind pedig a helyszíni szerelést illetően. Azonban a megrendelő elégedettsége és a képek önmagukért beszélnek. Ezek a fajta visszajelzések meg inkább megerősítenek minket abban, hogy jó úton haladunk.

LIGNO
ART BUDA
PEST

1011 Budapest, Fő utca 10. | Tel.: +36-70/772-80-46 | Email: lignoshowroom@gmail.com

MŰVÉSZI TETŐK

METALCENTER PRO Hungary Kft.

szerkezete AMMOR Profil Strukturált felületű, színes, ötvöztött alumíniumból készült, amit a METALCENTER PRO Hungary Kft. forgalmaz. A bádogos munka az ÁCS-BÁDOGOS-SZIGETELŐ Kft. kivitelezésében és szakmai hozzáértése mellett készült el.

A nyugat-magyarországi régió egyik legdinamikusabban fejlődő, egyúttal komoly hagyományokkal rendelkező városában, Sopronban, annak külső részén egy több lépcsőben megépülő, 80 lakásos társasház komplex kivitelű bádogos szerkezetű tetőt kapott. A tető bádogos

E strukturált felületű, festett anyag kedvező hővisszaverő tulajdonságokkal rendelkezik, illetve a bevonat jellege megakadályozza az esetleges kisebb sérülések megjelenését a felületen. Maga a hordozóanyag ötvöztött alumínium, mely igen könnyű fajsúlyú, nem korrodál, az ötvöztetés révén pedig bírja az extrém megmunkálási körülményeket is. Ez a modern és esztétikus építőanyag olcsó, ráadásul megfelel a korszerű környezetbarát elvárásoknak, hiszen újrahasznosítható.

AMMOR®

METALCENTER PRO Hungary Kft.

2310 Szigetszentmiklós, Szerelő utca 3., hétfő - péntek 7:00-16:00 (Központi telephely)
Tel.: (+06-20) 480 5584 | E-mail: lemez@sansz2002.hu | Web: www.sansz2002.hu
Ács-Bádogos-Szigetelő Kft. Budapest, tel.: (+36-20) 535 7108

CSINOS BONBONOSDOBOZ

A HILTON BUDAPEST ÚJABB TÉRÁTALAKÍTÁSAI

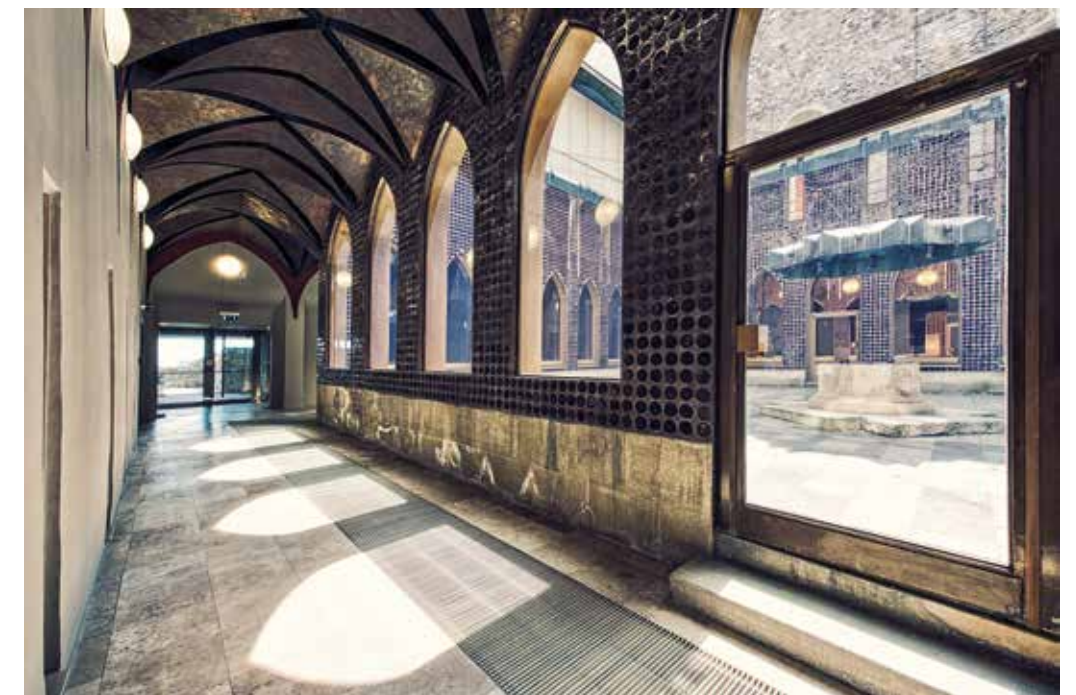
MÁSODIK ÜTEMÉHEZ ÉRKEZETT A HILTON BUDAPEST SZÁLLODA BELSŐ TEREINEK ÁTALAKÍTÁSA, ÚJRABÚTOROZÁSA, MOSTANRA MÁR A SZOBÁKIG ÉR A REDESIGN.

Szöveg MOLNÁR SZILVIA
Építész KRISTY UNGER
Fotó FILEP KRISZTINA

A nagy múltú Hilton Budapest Historical Lounge-ának a bejárata

A megújult recepció terében egyszerre van jelen a helyi hagyomány (természkő-borítású falak) és a high-end (pld. padlóburkolat, mennyezeti világítótűst). A világítórendszereket a be light! Kft. szállította

A XIII. századi domonkos rendi kolostor kerengőjét imitáló térrész, még jó részét a '70-es évek, szintén a régi korokra utaló burkolati (a belső udvarral határos fal mázas csempés borítása) és díszítőelemeivel (az udvari kútmellvéd „kalapja”)

A tavalyi, mindössze három hónap alatt kivitelezett első ütemben (OCTOGON 2015/5) már számos közösségi térrész megújult, most közel fél év alatt a recepció, folyosók, szobák, bár szépültek meg, formálódott belsőépítészetük, szabták újra enteriőrjeiket. Az összkép, természetesen és ismét Kristy Unger tervei alapján az első ütem karakterét követi, a tervező számára mood boardjai összeállításakor újra a késő szecessziós, art déco ihletés lehetett a döntő. Színekben vezet a kavicsszürke, homokszín, aranybarna

és ezüstszürke használata – akár egy csinos, ünnepi bonbonosdoboz enteriőrben elmesélve –, belsőépítészeti anyagokban a kő, a márvány, különféle fémek és díszüveg a hangsúlyos, ez meghatározza a felületek változatos faktúráját is. A földszinti terek csendesebb lounge-részein, az egyes falszakaszokban kialakított fülkékben a szállodaépület helyén állt XIII. századi domonkos rendi kolostor építészeti töredékeit helyezték el. Az időtlen elegancia világát alkotta meg és vitte tovább a közösségi terekről a privát részek, a szobák

belvilágába Unger (a tervek szerint 2018-ra az összes szoba és közösségi tér átalakítása befejeződik). Komoly gyakorlata van már ebben a belsőépítészetnek, hiszen a londoni székhelyű, 2012-ben alapított Goddard Littlefair munkatársaként világszerte több luxusingatlant, bárt, éttermet, spa-t és természetesen hotelt

tervezett. A hűvös előkelőség helyett a Hilton Budapest szállodába betérőnek kellemes, otthonos érzése támad, az aranybarna és a kávészínű, a megfelelő bútorzat kiválasztása mellett ez a világítástechnikának, az építészeti lámpáknak, de különöse az egyedi tervezésű világítótesteknek köszönhető elsősorban.

◀ Egyedi üvegszerkezetek, illetve mennyezeti világítóttest, utóbbi László Kálmán üvegművész munkája

▶ A közösségi terekre jellemző egységes, elegáns felületek kialakítása, például a fürdőterekben is (Generálkivitelező a Market Építő Zrt. volt)

HILTON BUDAPEST

A jó világítás az építészet része.
Ergonomikus, környezettudatos és
az embert helyezi a középpontba.
Értéket teremt.

Világítástechnikai tervezés
Látványtervek készítése
Világításvezérlés és programozás
Világítótest értékesítés

be light!

www.belight.hu

Ahol az átgondolt koncepció a kiváló
minőséggel találkozik.

Ahol a közületi projektek terén is egyedi
jegyek hozhatók létre.

Ahol az ötletek megkülönböztetnek a
versenytársaktól.

JAB Anstoetz közület - valósítsa meg
velünk az elképzeléseit!

Elköltöztünk! Új címünk:
1126 Budapest, Agárdi út 3/B

JAB
ANSTOETZ

JAB
ANSTOETZ
FLOORING

CARLUCCI
di chivasso

SOLEIL BLEU
parisienne

JEDER WETTE ...
Gardisette
Macht Freude schön!

JAB JOSEF ANSTOETZ KG MAGYARORSZÁGI KÉPVISELET

1126 Budapest, Agárdi út 3/B

Telefon: +36 1 235 6050 • Fax: +36 1 235 6058

E-mail: sales.hu@jab.de • Web: www.jab.de

INTELLIGENS VÉSZVILÁGÍTÁSI RENDSZEREK

TERVEZÉS

KARBANTARTÁS

BEÜZEMELÉS

www.lumentron.eu

„ÚGY CSINÁLJÁTOK, MINTHA MAGATOKNAK CSINÁLNÁTOK”

PIHENŐHÁZ FELÚJÍTÁSA A HARGITÁN

Szöveg MARTINKÓ JÓZSEF
Építész SZUPERNOVA
Fotó TAMÁS PÁL

A CÍMBEN SZEREPLŐ MONDAT PIRICSKÉN HANGZOTT EL AKKOR, AMIKOR A GÁL-TESTVÉREK ÉS SZÜLEIK FELKÉRTÉK A TERVEZŐKET, HOGY A HÚSZ ÉVVEL EZELŐTT ÉPÜLT CSALÁDI NYARALÓJUKAT GONDOLJÁK ÚJJÁ. EBBŐL A MONDATBÓL NEM PUSZTÁN A BIZALOM ÉS EGY KÖZÖS, KORÁBBI BELVÁROSI MUNKA TAPASZTALATA ÉRZŐDI KI, HANEM MINDAZ, AMIT A VÉGEREDMÉNY IS IGAZOL. ILYEN TÍPUSÚ PROJEKT UGYANIS CSAK AKKOR LEHET IGAZÁN SIKERES, HA TERVEZŐ, MEGBÍZÓ ÉS KIVITELEZŐ A KÖZÖS MUNKÁBAN EGY NAGY CSALÁDDÁ VÁLIK.

▲
Több generáció nyúzta az elmúlt két évtizedben ezt a faházat, amibe a szülők után a gyerekek is belenőttek

►
A földszinti terekben a fehérre festett lambéria fal modernbb jelleget ad az enteriőrnek

A helyi jellegzetességek is megőrződtek, de mégis letisztultabb, fiatalosabb lett az összkép

Átfestett, átkárpitozott fekhelyek az emeleten, itt jobbnak érezték a burkolatot eredeti színben tartani

Fenti szinten megmaradt a lambéria faszi-
ne. Itt minden szobában más színűek lettek az
ágyak és kaptak egy-egy feliratot a falak.
Új cserépkályhákat készült, amit egy helyi
mesterember és cége (AMRITA), épített meg
csíki motívumokat használva. Az étkezőasztal
lebontott pajta tetőszerkezetéből származik,
ezt egy helyi asztalos munkálta meg, a tulajdo-
nos édesapja által készített kispuffok és ülőkék
pedig Erdélyből vásárolt kecske- és birkabőr-
ből valók. Mindezek mellé társul a lenyűgöző
erdélyi táj, ahol végül minden a helyére kerül.

Klasszikus tükör új
színen és letisztult
„városias” fürdő

Régi viharlámpára hajazó függőlámpa

Több generáció nyúzta az elmúlt két évtized-
ben ezt a faházat, amibe a szülők után a gyere-
kek is belenőttek. Lassan új igények merültek
föl, így végül indokoltnak tűnt egy minden rész-
letre kiterjedő funkcionális és esztétikai átalá-
kítás. A tervezők Budapestről biztos kézzel fog-
hattak munkához, hiszen ekkora már ismerték
a Gál-család ízlését, elvárásait. Magabiztos-
ságukat tovább erősítette, hogy helyben olyan
székely mesterék is akadtak, akik az új terasz
megépítésekor, az egyéb átalakítási munkála-
toknál figyelő értelemmel hallgatták meg a ter-
vezők elképzeléseit.

Gyors, egyértelmű döntések, feszes munka
következtek, amibe a feladat kezdeti szaká-

szától a család minden tagját sikerült bevonni.
Fürdőszobák, konyha korszerűsítése, szobák
kényelmesebbé tétele, közösségi tér kialakítása
során a partneri, együttműködő, egymást támo-
gató viszony tovább mélyült. A szülők rend-
szeresen jártak le ellenőrizni az átalakítást,
míg a fiúk állandóan intézték a szállításokat
Magyarországról és szervezték a mesterembe-
reket, eközben a „kreatív team” gyűjtötte a tár-
gyakat és készítette a terveket.

Végül a teraszépítésen fölül a ház teljes fes-
tése, a beépített ülögarnitúra és az ágyvégek
kárpitozása, vízszelelés, burkolás (burkola-
tok: Latin Kerámia Kft.), a konyha kialakítása
mellett egy sor apróság teszi valóban lenyű-

gözővé a végeredményt. A tervek megisme-
rése után a mesteremberek annyira jól halad-
tak, hogy mindössze négy alkalommal kellett
a tervezőknek művezetést tartani a helyszí-
nen. A bizalom és a megértés itt is dominál-
ta az együttműködés minden pillanatát. Sőt,
a végső simítások utolsó hetére a tervezők és
a család szinte összeköltözött.

Jól funkcionáló közösségi tér szerveződött,
nem pusztán a teraszon, hanem a földszinti
nagy étkezőasztal és a beépített kanapé körül
is. Az alsó részen a lambériafal mindenhol fehér
festéket kapott, és az ablakok kerete kívül és
belül szintén, ami egy modernebb, fiatalosabb
hangulatot kölcsönöz a beltérnek.

Új cserépkályha csíki
motívumokkal, lebontott
pajta tetőszerkezetéből
készült az étkező, egyedi
ek a puffok is

HYGGE NEKÜNK

BANG & OLUFSEN SHOWROOM

ÉS KÖZÖSSÉGI IRODA

Szöveg MEZŐ VIOLA
Belsőépítész BEREZ TAMÁS
Fotó BUJNOVSZKY TAMÁS

A BÁLNA GYOMRÁBAN MA MÁR NEM CSAK JÓNÁST TALÁLNI. A BUDAPESTI DESIGN ÉS MŰVÉSZETI SZCÉNA IS EGYRE INKÁBB FELFEDEZI MAGÁNAK A DUNA-PARTI ÉPÜLETET. A HÍRESEN DESIGNORIENTÁLT DÁN ELEKTROTECHNIKAI CÉG, A BANG & OLUFSEN IS ITT NYITOTTA MEG LEGÚJABB SHOWROOMJÁT EZ ÉV TAVASZÁN.

A bemutatóterem pillanatok alatt nőtte ki magát a város egyik legizgalmasabb co-working irodájának. „A hely funkciói organikusan alakultak, egymást támogatva jöttek az ötletek” – meséli a társtulajdonos, Regős Dániel. A Bálna adottságaiból eredő csupasz, loft helységen végül egy újhullámos kávézó, egy co-working iroda és két bemutatóterem osztozik. A helyet áthatja

a dán hygge szellemisége: élvezd az élet örömeit és vedd magad körül inspiráló emberekkel!

A belsőépítészeti kialakításért Berez Tamás építész felelt. A különböző funkciók jól behatároltan válnak szét, ez mégsem darabolja fel a teret. Berez mind a színekkel, mind a tér játékos mozgatásával lehetett finom határokat hozott létre. A tágas, egybefüggő tér közepén

egy ház sziluettje rajzolódik ki. Mind a ház, mind pedig a kávézó alacsony emelvényt kapott. Ez arra ösztönzi az embert, hogy ne csak mentálisan, de fizikailag is, mint egy küszöbön átlépve, belépjen egy másik térrészbe.

A ház fogadta be a co-working irodát és a privát tárgyalót. Középen a dolgozóasztalok kaptak helyet, míg az egyik rövid falon lépcsős

▲
Egy újhullámos kávézó, egy co-working iroda és két bemutatóterem osztozik a téren

◀
A különböző funkciók jól behatároltan válnak szét, ez mégsem darabolja fel a teret

▲
Bemutatótermi részlet

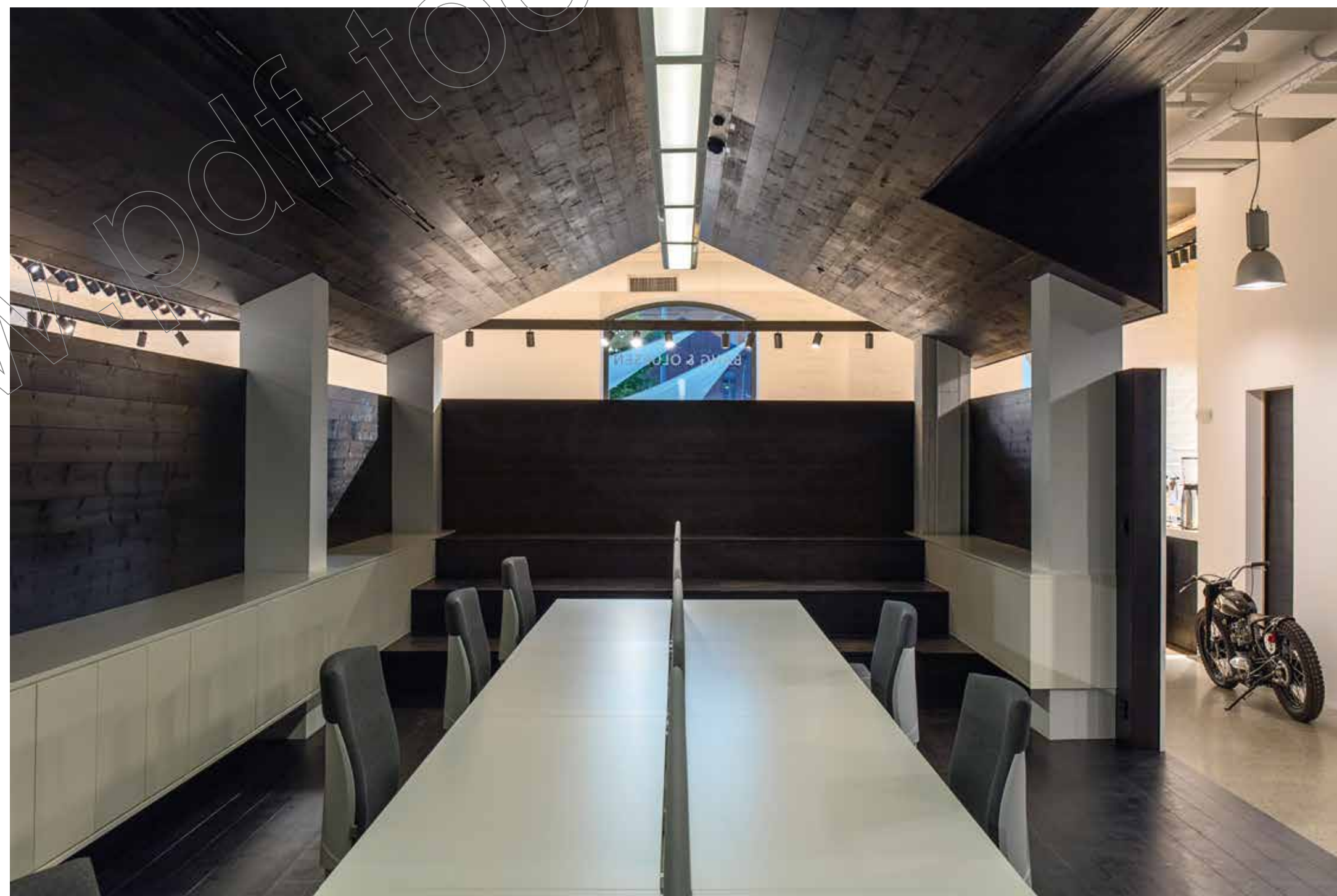
A hátsókert a Route42 motoros felszereléseinek bemutatóterme lett

A helyet áthatja a dán hygge szellemisége: élvezd az élet örömeit és vedd magad körül inspiráló emberekkel!

Középen a dolgozóasztalok kaptak helyet, míg az egyik rövid falon lépcsős kialakítású nézőtér található

kialakítású nézőtér található, ezzel szemben szeparált tárgyalót. Mikor nem közösségi irodaként szolgál a helyiség, akkor rendezvényeknek, tréningeknek és előadásoknak ad majd otthont.

A ház „kertjében” találjuk a többi funkciót. A hátsókert a Route42 motoros felszereléseinek bemutatóterme lett. A szabadon hagyott téglafalakat szürke betonpadló egészíti ki, nyersséget kölcsönözve a helyiségnek. Ezzel szemben a Bang & Olufsen showroomja sokkal kifinomultabb. A márka által diktált arculati elemek a skandináv design legszebb példái. Letisztult, visszafogott színkezelés és textúrában gazdag elemek jellemzik. Nehéz faburkolatok és fényes réz keretek, fenyőfa asztalok és fehérre meszelt téglafal.

Berecz Tamás ebből a stíusból kiindulva alakította ki a kávézó terét. A BeoPlay névre keresztelt kávézó olyan, mint amikor a helyére kerül a puzzle utolsó darabja. A világos, fényő burkolat lefolyik a plafonról, végig a falakon, körbeöleli az ablakokat és felkúszik a bárpultra. Az újhullámos kávézót a már Budapest szerte ismert My Little Melbourne csapata üzemelteti.

A Bang & Olufsen showroom a XXI. századi életvitel tökéletes lenyomata. Design- és kofeorientált közösségi tér Budapest feltörekvő negyedében.

JAF HOLZ MAGYARORSZÁG

Tőlünk nem csak a terméket kapja meg.

A „Teljes szolgáltatás” nálunk ennél többet takar.

www.jafholz.hu

TERASZBURKOLAT ÉS ELEGANCIA

A JAF Holz brassói üzemében készülő Thermo hőkezelt teraszburkolat igazán kiemelkedően tartós és elegáns kültéri burkolati megoldást biztosít. A termék tulajdonságairól és készítésének módjáról Ritterwald Zoltán faipari mérnökkel beszélgettünk.

Kezdjük azzal, kérem, hogy miben kiemelkedő a cégük, a JAF Holz Magyarországon?

A JAF Holz Ungarn Kft.-nél javarészt felsőfokú faipari végzettséggel rendelkező kollégák dolgoznak, akik nem csak egy adott terméket értékesítenek, hanem naprakész szaktanácsadást is nyújtanak.

Milyen igényekre kínál megoldásokat a JAF Holz, milyen széles a termékínálatuk?

A legnagyobb faipari alapanyag-kereskedő cég vagyunk Magyarországon. Termékpaletánk nagyon széles, a gerincét természetesen a laminált lapok illetve egyéb laptermékek adják, de a nyers fűrészárutól a beltéri ajtóig, padlóig értékesítünk termékeket a faipar és az építőipar részére egyaránt.

Mitől különlegesebb a thermo teraszburkolat, mint a hőkezelés nélküli változatok?

A thermo kezelés lehetőséget ad arra, hogy az asztalosiparban elterjedt, de a szabad téri használatra alapvetően nem tartós faanyagokat, mint például a kőris és a borovi fenyő kültéren is alkalmazzuk.

Mik a hőkezelt burkolat előnyei a hagyományos anyagokkal szemben?

Az ilyen módon kezelt természetes fa előnyei a nagyon elegáns, kávébarna szín mellett, a kiemelkedő tartósság, tehát még kültéri használat esetében is. A kőris azért elsőrangú, mert egy nagyon kemény fajta, így az egyik legjobb burkolatnak számít.

Elmondaná röviden, hogyan működik ez a technológia?

A gondosan válogatott fűrészárut egy hőkamrába tesszük, ahol folyamatosan szabályozott páratartalom és levegőkeringetés mellett magas (230-250 Celsius) hőmérsékleten kezeljük. A fában a magas hőmérséklet hatására olyan változások mennek végbe, amelynek végeredménye az, hogy az anyag a zsugorodásra és dagadásra való hajlandóságát jelentős mértékben elveszíti.

Nagyjából mennyi az élettartalma a thermo kőrisnek?

A hőkezelés szerepe ennél a fajánál nagyon fontos, hiszen alapvetően nem alkalmas kültéri felhasználásra, leginkább a bútoriparban kedvelt alapanyag.

A kültéri használat tartóssága alapján az EN 350-2 szabvány szerint osztályokba sorolják az egyes fafajtaikat, amelyben a hazai fafajok az ötös (V.) nem tartós osztályba sorolandók nyers állapotban: azaz tartósságuk kültéren kevesebb, mint 5 év. A thermo kőris viszont már az egyes (I.), nagyon tartós kategóriába sorolható, így tartóssága az időjárásnak kitett helyen is több, mint 25 év.

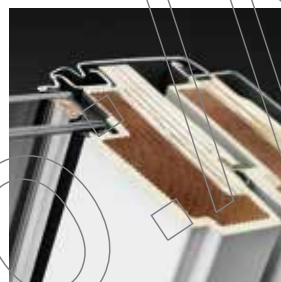
www.jafholz.hu

Alkosson szabadon VELUX tetőtéri ablakokkal

Párának ellenálló műanyag bevonatos tetőtéri ablak

- ✓ Öntéssel felvitt poliuretán bevonat
- ✓ Vízálló, karbantartást nem igénylő felület
- ✓ Lekerekített, esztétikus megjelenés

Részletek:
www.velux.hu

Életre keltjük a fényt. 1942 óta

VELUX®

OCTOGON
ARCHITECTURE
& DESIGN

facebook

CSATLAKOZZ!
www.facebook.com/octogonmagazin

**NEM NEHÉZ KIHÚZNI A TÖLTŐT,
HA MÁR NEM HASZNÁLOD!**

ÓVD A KÖRNYEZETET! TOVÁBBI TIPPEK: **NEMNEHEZ.HU**

médiaunió
rajtad is múlik!

Jankó_CROSS⁺

BROAD SYSTEM

Jankó_BIG⁺

KERTÉPÍTÉS - PARKÉPÍTÉS

AUTOMATA ÖNTÖZŐRENDSZEREK TELEPÍTÉSE
ZÖLDTERÜLETEK FENNTARTÁSA ÉS GONDOZÁSA

Cégünk a HARAPPA Kft. 2008-ban alakult a korábbi vállalkozói múlt, valamint a jogelőd cégformátum tapasztalatait átörökítve.

A cég fő tevékenységi területe a teljes körű kert- és parképítés, automata öntözőrendszerek telepítése, valamint zöldterületek fenntartása és gondozása. Megrendelőink között beruházó vállalatok, önkormányzatok és magánszemélyek egyaránt megtalálhatók.

Miután megbízásainkat magas színvonalon és szigorúan határidőre teljesítjük, számos jelentős referenciával rendelkezünk, melyek közül a Hopp Ferenc Kelet-ázsiai Művészeti Múzeum, a Graphisoft Park, a Groupama Aréna környezetrendezése kiemelten is megemlíthető.

Stabil szakembergárda, valamint kiforrott alvállalkozói kör a biztosítéka annak, hogy partnereink megtisztelő bizalmának a továbbiakban is az elvárt minőségű és határidejű munkavégzéssel tudjunk megfelelni.

HARAPPA Kft.

1147 Budapest, Gervay u. 97/a.

+36 30 944 6619

STÍLUS ÉS PROFIZMUS

Az Argomex Kft. több éves kutatás-fejlesztési munkája eredményezte az öntömörödő, nagyszilárdságú StyleCrete® betont, amelyből rendkívüli felület- és formagazdagsággal készülnek homlokzatburkoló kéregpanelek, térbútorok vagy belsőépítészeti burkolatok, elemek. A StyleCrete® tényleg több mint beton. Az anyagon túl egy felület, egy látvány, egy használati tárgy, egyben életszémélet is.

Minőség, stílus és profizmus egyaránt jellemzik ezeket a termékeket, melyek egyre nagyobb számban találhatók meg ország-szerte homlokzati burkolatként középületeken, bútor- és térelemként köztereken, sőt, ma már magánépületek külső és belső tereiben. Erre kiemelkedő példa a Széll Kálmán téren készült tereplépcső-pihenőpad felület.

ARGOMEX

ARGOMEX Építészeti és Kereskedelmi Kft.
5561 Békésszentandrás, Kisfaludy u. 30.
Tel.: +(06-66) 218 439
E-mail: info@argomex.hu
Web: www.argomex.hu

TUFFY – THE WILD BUNCH

Gyártó: **MAGIS**

Forgalmazó: **do work!**

www.dowork.hu

A MAGIS előszeretettel használ játékos formákat termékeiben, ilyen a 2014-ben bemutatott TUFFY is. Ülőmagassága látványos forgómechanizmussal állítható 42 és 61 cm között. A termék elsődleges funkciója munkaszék, de nem csak az iroda, hanem otthonunk, kávézók vagy épp iskolák belső terét is feldobhatjuk a MAGIS és Grcic remekével.

Design: Konstantin Grcic

Funkció: munkaszék

Anyag: bükkfa, üvegszállal erősített polipropilén

Ár: 128 020 Ft-tól

VISION LED FALIKAR

Gyártó: **DELTA LIGHT**

Forgalmazó: **be light!**

www.belight.hu

A fel-levilágító Vision LED-falíkar mára már a DELTA LIGHT egyik védjegyének számít. Maga a lámpatest is elegáns, a parabola formában kilépő fény pedig rendkívül egyedi, melyet még tovább fokozhatunk színszűrők alkalmazásával.

Funkció: oldalfali lámpatest

Anyag: alumínium test, üveglencse

Ár: 96.540 Ft.

A lámpatest beépített LED-fényforrást tartalmaz.

Energiaosztály: A, A+, A++

LAM

INGATLANFEJLESZTŐ ÉS ÉPÍTŐ ZRT.

Üzletpolitikánknak megfelelően alapvetően közbeszerzési eljárások keretében elnyert magasépítési kivitelezésekben veszünk részt fővállalkozóként, legyen szó tervezésről, felújításról, átépítésről, vagy zöldmezős beruházásról. A kivitelezéseink között megtalálhatók oktatási, kulturális és iroda épületek, valamint speciális funkciójú létesítmények is, mint sportcsarnokok, piac, vagy metró aluljáró.

ÉPÍTÉSZETI MUNKÁK SZAKSZERŰ, HATÁRIDŐRE TÖRTÉNŐ IGÉNYES LEBONYOLÍTÁSA

Modern létesítmények és műemléki épületek egyaránt fellelhetők a referenciáink között. A felújításokat többségükben a kivitelezés ideje alatti lakott társasházakban, vagy társasházi környezetben található közintézményekben végeztük, melyek túlnyomó része a kivitelezés ideje alatt is rendeltetésszerűen működött.

Ingatlanfejlesztő és Építő Zrt.

8000 Székesfehérvár, Galántai út 64.

Telephely: 1123 Budapest, Alkotás u. 53. D épület V. emelet.

Tel.: 06 (1) 224-7050 Fax: 06 (1) 224-7051

Email: iroda@lamzrt.hu

ATS és TSA
Építész iroda

BERUHÁZÁS VEZETÉS MŰSZAKI ELLENŐRZÉS

ÁTS és TSA Építész Iroda Kft.

Cím: 1036 Budapest, Bécsi út 67.

Tel.: +36 20 922 6096

E-mail: atstsa1@gmail.com

ALUMÍNÍUM NYÍLÁSZÁRÓK TERVEZÉSE ÉS GYÁRTÁSA**KAV HUNGÁRIA KFT.**

1044 Budapest, Ipari Park u. 10.
Tel.: (+36-20) 284 1510
Fax: –
E-mail: budapest@kavhungaria.hu
Web: www.kavhungaria.hu
40. old.

AUTÓ**PORSCHE HUNGARIA KFT.**

1139 Budapest, Fáy u.27.
Tel.: (+36-1) 451 5175
Fax: (+36-1) 451 5171
Web: www.porschehungaria.hu
B4

ÁRNYÉKOLÁSTECHNIKA, TEXTILIÁK**JAB JOSEF ANSTOETZ KG MAGYARORSZÁGI KÉPVISELET**

1126 Budapest, Agárdi út 3/B.
Tel.: (+36-1) 235-6050
Fax: (+36-1) 235-6058
E-mail: sales-hu@jab.de
Web: www.jab.de
135. old.

Bádgosanyagok, kereskedelem, gyártás**METALCENTER PRO HUNGARY KFT.**

1115 Budapest, Ecsed u. 7
Tel.: (+36-1) 208 1829
Fax: (+36-1) 208 1829
E-mail: lemez@sansz2002.hu
Web: www.sansz2002.hu
129. old.

BELSŐÉPÍTÉSZET, BÚTORGYÁRTÁS**LIGNO ART KFT.**

1011 Budapest, Fő utca 10.
Tel.: (+36-70) 772 8046
Email: lignoshowroom@gmail.com
Web: www.lignoart.hu
128. old.

BÚTOR**VITRA BÚTOROK MAGYARORSZÁGI FORGALMAZÓJA – DO WORK KFT.**

1025 Budapest, Szépvölgyi út 146.
Tel.: (+36-1) 489 3860
Mobil: (+36-30) 248 2342
Fax: (+36-1) 212 8339
E-mail: dowork@dowork.hu
Web: www.dowork.hu
121. old.; B3

BÚTORGYÁRTÁS**LINEA BÚTOR KFT.**

9011 Győr, Dózsa major 01052/16
1131 Budapest, Reitter Ferenc u. 132.
Tel.: (+36-96) 511 060
Fax: (+36-96) 511 060
E-mail: linea@linea-art.hu
Web: www.linea-art.hu
95. old.

EGYEDI ÜVEGEZÉSI MUNKÁLATOK**DUAL GLASS KFT.**

2243 Kóka, Nagykátai út 133.
Tel.: (+36-20) 211 5151
Web: www.dualglass.hu
100. old.

ÉPÍTÉSI BETONTERMÉK GYÁRTÁSA**ARGOMEX ÉPÍTÉSZETI ÉS KERESKEDELMI KFT.**

5561 Békésszentandrás, Kisfaludy u. 30.
Tel.: (+36-66) 218 439
Fax: (+36-66) 218 439
E-mail: info@argomex.hu
Web: www.argomex.hu
150. old.

**ÉPÍTŐIPARI GENERÁL KIVITELEZÉS, MAGAS- ÉS MÉLYÉPÍTÉS, ARCULATI
REKLÁMHORDOZÓK GYÁRTÁSA, KIVITELEZÉSE****MODINVEST KFT.**

6400 Kiskunhalas Kéve u. 39.
Tel.: (+36-77) 521 160
Fax: (+36-77) 521 160
E-mail: mi@modinvest.hu
Web: www.modinvest.hu
78-79. old.

FAKERESKEDELEM**JAF HOLZ UNGARN KFT.**

2330 Dunaharaszti, Jedlik Ányos u. 28.
Tel.: (+36-24) 520 052
Fax: (+36-24) 52 083
E-mail: jafholz@jafholz.hu
Web: www.jafholz.hu
146-147. old.

FESTÉS, MÁZOLÁS, GIPSZKARTONOZÁS**GLEZIUS KFT.**

3422 Bükkábrány, Béke út 57.
Tel.: (+36-70) 263 4956
E-mail: gleziuskft@gmail.com
95. old.

GENERÁLKIVITELEZÉS**MARKET ÉPÍTŐ ZRT.**

1037 Budapest, Bojtár u. 53.
Tel.: (+36-1) 279 2727,
Fax: (+36-1) 466 4827
E-mail: marketiroda@market.hu
Web: www.market.hu
94., 130-134. old.

LAM INGATLANFEJLESZTŐ ÉS ÉPÍTŐ ZRT.

1123 Budapest, Alkotás u. 53., D ép. V. em.
Tel.: (+36-01) 224 7050
Fax: (+36-01) 224 7051
E-mail: iroda@lamzrt.hu
Web: www.lamzrt.hu
151. old.

GENERÁLKIVITELEZÉS, BONYOLÍTÁS**FIT-OUT INTERNATIONAL KFT.**

1038 Budapest, Révész utca 25.
Tel.: (+36-1) 705 8773
Fax: (+36-1) 705 8776
E-mail: info@fitout.hu
Web: www.fitout.hu
1. old.

GENERÁLKIVITELEZÉS, SZERKEZETÉPÍTÉS, BELSŐÉPÍTÉSZETI MUNKÁK**EXEDRA KFT.**

1031 Budapest, Amfiteátrum u. 23.
Tel.: (+36 -1) 453 0044
Fax: (+36-1) 453 0045
E-mail: exedra@exedrakft.hu
Web: www.exedrakft.hu, www.exedrabuildings.com
29. old.

HOMLOKZATI NYÍLÁSZÁRÓK GYÁRTÁSA ÉS ÉRTÉKESÍTÉSE**JANKÓ FAIPARI ÉS KERESKEDELMI KFT.**

7900 Szigetvár, Damjanich utca 6.
Tel.: (+36-30) 561 2841
Fax: (+36-73) 510 286
E-mail: jankopeter@jankokft.hu
Web: www.jankokft.hu
150. old.

INTELLIGENS VILÁGÍTÁSI MEGOLDÁSOK**LUMENTRON ELECTRONIC KFT.**

1025 Budapest, Szépvölgyi út 146.
Tel.: (+36-30) 636 2861
Fax: (+36-1) 325 8031
E-mail: lumentron@lumentron.eu
Web: www.lumentron.eu
135. old.

IPARI PADLÓK, VIBROKERÁMIA, HIDEGBURKOLATOK**HUNGARIAN PROJECT KFT.**

6000, Kecskemét Szövetség tér 1.
Tel.: (+36 76) 483 999
Mobil: (+36 30) 559 5596
Fax: (+36 76) 483 999
E-mail: anna.flora.nagy@hungarian-project.hu;
info@hungarian-project.hu
Web: www.hungarian-project.hu
98. old.

IRODABÚTOR GYÁRTÁS**FALCO-SOPRON KFT.**

9400 Sopron, Bánfalvi út 27.
Tel.: (+36-99) 513 310
Fax: (+36-99) 311 311
E-mail: info.sopron@falcosopron.hu
Web: www.falcosopron.hu
127. old.

KERTÉPÍTÉS, ÖNTÖZŐRENDSZEREK TELEPÍTÉSE**HARAPPA KFT.**

1147 Budapest, Gervay u. 97/a
Tel.: (+36 -30) 944 6619
E-mail: harappakft@gmail.com
150. old.

KÖZMŰVELŐDÉS**ERKEL FERENC KULTURÁLIS KÖZPONT ÉS MÚZEUM NONPROFIT KFT.**

5700 Gyula, Béke sgt. 35.
Tel.: (+36-66) 650 218
E-mail: info@gyulaikastely.hu
Web: www.gyulaikastely.hu
80-81. old.

**LÉG- ÉS KLÍMATECHNIKA, HŐ- ÉS FÜSTELVEZETÉS ÉS AZ IPARI ÁRNYÉKO-
LÁSTECHNIKA****COLT HUNGÁRIA KFT.**

1103 Budapest, Gyömrői út 156-158.
Tel.: (+36-1) 433 2786
Fax: (+36-1) 433 2787
E-mail: info@colt-info.hu
Web: www.colt-info.hu
96. old.

MŰANYAG ÉS ALUMÍNÍUM NYÍLÁSZÁRÓ GYÁRTÁSA**HALÓ & MARCO NYÍLÁSZÁRÓ GYÁRTÓ ÉS FORGALMAZÓ KFT.**

4031 Debrecen, Szabolcs u. 25.
Tel.: (+36-52) 430 436
Fax: (+36-52) 430 436
E-mail: info@halo-marco.hu
Web: www.halo-marco.hu
97. old.

MŰSZAKI ELLENŐRZÉS**ATS ÉS TSA ÉPÍTÉSZ IRODA KFT.**

1036 Budapest, Bécsi út 67.
Tel.: (+36-20) 922 6096
E-mail: atstsa1@gmail.com
151. old.

NYÍLÁSZÁRÓ FORGALMAZÁS**EURO-WINDOW KFT.**

1063 Budapest, Szinyei M. Pál u. 17.
Tel.: (+36-20) 9 530 530
Fax: (+36-21) 388 9465
E-mail: info@eurowindow.hu
97. old.

NYÍLÁSZÁRÓK GYÁRTÁSA**KUNSAĞ FENSTER KFT.**

6133 Jászszentlászló, Csengelei út 1.
Tel.: (+36-77) 592 000, 592 010
Fax: (+36 77) 492 092
E-mail: kfenster@kfenster.hu
Web: www.kfenster.hu
23. old.

TŰZVÉDELEM, KORRÓZIÓVÉDELEM, TELJESKÖRŰ TŰZVÉDELEM**FLAMSTOP KFT.**

1112 Budapest, Tóberek u. 8.
Tel.: (+36-1) 877 5959
Fax: (+36-1) 877 5960
E-mail: flamstop@flamstop.hu
Web: www.flamstop.hu
99. old.

TETŐTÉRI ABLAKOK GYÁRTÁSA**VELUX MAGYARORSZÁG KFT.**

1031 Budapest, Zsófia utca 1-3.
Tel.: (+36-1) 436 0601
Fax: (+36-1) 436 0605
E-mail: velux-h@velux.com
Web: www.velux.hu
148. old.

VILÁGÍTÁS, BÚTOR, KIEGÉSZÍTŐK**SOLINFO LIGHTING&HOME**

1077 Budapest, Wesselényi u. 6.
Tel.: (+36-1) 267 0444
E-mail: info@solinfo.hu
Web: www.solinfo.hu
120., 128. old.

VILÁGÍTÁSTECHNIKA**DELTA LIGHT, SIMES TERMÉKEK MAGYARORSZÁGI FORGALMAZÓJA****BE LIGHT KFT.**

1025 Budapest, Szépvölgyi út 146.
Tel.: (+36-1) 438 0748
Fax: (+36-1) 325 6266
E-mail: belight@belight.hu
Web: www.belight.hu
2., 41., 134., 151. old

HOLCIM HUNGÁRIA OTTHON ALAPÍTVÁNY

www.holcimotthon.hu

OCTOGON ONLINE

www.octogon.hu